

የዘሰዓሰማዊ ሕደወተ መንገድ

አዘጋጅ አባ አንጀሊ ሲልብዮ ዘማኅበረ-ኮምቦኒ
ተርጓሚ አባ ተስፋዬ ጸጋ ዘማኅበረ-ሲታውያን

ሲታተም ይችላል ።

አባ ኪዳነማርያም ተስፋ-ሚካኤል
ርእሰ-አካልነት ዘሲታውያን ።

እንዲታተም ፈቅዷል ።

ቶሎሳ ጌዳላ ጽድቅ
ካርዲናል ሊቀ ጳጳሳት ዘካቶሊካውያን።

**I AM GRATEFUL TO THE
"PONTIFICIUM OPUS A
PROPAGATIONE FIDEI"
FOR THE CONTRIBUTION
GIVEN TO PRINT THIS
BOOK.**

**Brother Tesfaye Tsoga
A Cistercian Monk**

የተርንሚው ማስታወሻ

ይህ መጽሐፍ የክርስትና ሃይማኖትን ዋና ዋና የደኅንነት
ትምህርቶች አጠቃሰቡ የያዘና ሁሉንም ክርስቲያኖች፣ እንዲሁም
በአንድ አምላክ የሚያምኑትን ሁሉ፣ የመንግሥተ-ሰማይን መንገድ
የሚመራና የእግዚአብሔርንም ፍቅርና ምሕረት የሚገልጽ
መጽሐፍ ስለሆነ፣ በሁሉም የሰድሚ ክፍል ውስጥ የሚገኙ ወገኖች
አንብበው ሃይማኖታዊ ዕውቀታቸውን እንዲያበረታታሉና የነፍሳቸውንም
ጥቅም እንዲያገኙበት ጸሎቲና ምኞቲም ነው።

ጉንደር ገንቦት 1987 ዓ.ም.

ምስጋና

ይህንን መጽሐፍ ከትግርኛ ቋንቋ ወደ አማርኛ ተርጉሟል፤ ለሕዝቡ ክርስቲያን አገልግሎት እንዲቀርብ በደስታ ለፈቀደኝ፤ በአዲስ አበባ ሰሚናርት የኮምፒውተር ሳይንስና ቴክኖሎጂ ማህበር አስቃ፤ ለሕገ ቻርተር ጃና፤ የትርጉሙን ረቂቅ በማረም ለረዱኝ ለክቡር አባ ሌፍሪም ዓንዶምና ለክቡር አባ ጴጥሮስ ዓ/ሚካኤል፤ እንዲሁም የማሳተሚያውን ገንዘብ ለማግኘት ለረዱኝ ገለሰቦችና ድርጅቶች እገዛቸዋል፤ ጸጋውንና ቡራኬውን እንዲያጠቃላቸው የዘመኑ ጸሎት ነው።

በተጨማሪም የጎብኪዎችን ሥራ በጥንቃቄና በጥረት ለሠራጩ ለማስተር ማተሚያ ቤት ጋሳፊዎችና ሠራተኞች በሙሉ ልባዊ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

በመጽሐፉ እንደገና ለማሳተም ሆነ ለማባዛት መብት የተገኝሁ ብቻ ነው።

ማውጫ

አርእስት

መቅደም	1
መግቢያ	5
ምዕራፍ 1 - የእግዚአብሔር መኖር	5
- የእግዚአብሔር ህላዌ በአእምሮአችን ይታወቃል	6
- የእግዚአብሔር ህላዌና ባሕርይ በሃይማኖት በይበልጥ ይታወቃል	8
ምዕራፍ 2 - የመጀመሪያዎቹ ፍጥረቶች-መላእክት	13
ምዕራፍ 3 - የዓለም አፈጣጠር	17
ምዕራፍ 4 - የሰው አፈጣጠር	19
- የሳይንትስቶች ትምህርት	21
ምዕራፍ 5 - ስለ ሰው ነፍስ ማብራሪያ	24
- ስለ ሰው ነፍስ የቤተክርስቲያን ትምህርት	26
ምዕራፍ 6 - የገነት ዕድል	27
ምዕራፍ 7 - የአዳም ጋጢአት	28
ምዕራፍ 8 - መድኃኒ ዓለምን በእምነት መጠባበቅ	31
ምዕራፍ 9 - በብሉይ-ኪዳን የሚገኙ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌዎች	36
ምዕራፍ 10 - የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አጭር የሕይወት ታሪክ	40
- የጌ.የኢ.ክርስቶስ ዋና ዋና ትምህርቶች	45
ምዕራፍ 11 - ጌ.ኢ.ክ. ማኅበሩ የሆነችውን ቤተ ክርስቲያን እንደ መሠረተ	47
ምዕራፍ 12 - ቅ.ኢጥሮስ የቤተ ክርስቲያን አለቃ ተሾመ	51
- ከዕርገት በኋላ ኢጥሮስ የፈጸማቸው ተግባሮች	53
- የኢጥሮስ ወራሾች ሥልጣንና ተግባር	56
- የመንበረ-ኢጥሮስ ሥልጣን በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍት ውስጥ እንደተገለጸው	57
ምዕራፍ 13 - የእግዚአብሔር ቃል ምንጭ	59
- ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስፈልገን ትምህርት	59
- ስለ ቤተ ክርስቲያን ትውፊት	66
ምዕራፍ 14 - ምሥጢረ-ሥላሴ	69
- ምሥጢረ ሥላሴን የሚያመለክቱ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት	72
ምዕራፍ 15 - ምሥጢረ-ሥጋዊ	74
- ጌ.ኢ.ክ ማን መሆኑን የሚገልጽ-ልን የመጽሐፍ ቅዱስ ቃላት	77

- የአንዳንድ ጥቅሶች ማብራሪያ	79
- ስለ ጌሊክ ሞትና ትንሣኤ ማብራሪያ	81
- ወደ ዓለም የተላከው መሲህ አንድ ብቻ ነው	82
ምዕራፍ 16 - ስለ እመቤታችን ማርያም	85
- ስለ እመቤታችን ማርያም አማላጅነት ማብራሪያ	91
ምዕራፍ 17 - ስለ መላእክትና ስለ ቅዱሳን አክብሮት	93
- ስለ ቅዱሳን አስከሬንና ዕቃዎች	95
- የመስቀልና የሥዕሎች አክብሮት	96
ምዕራፍ 18 - አሥሩ የእግዚአብሔር ትእዛዛት	97
- ስድስቱ የቤተክርስቲያን ትእዛዛት	101
- ስለ ኃጢአት ማብራሪያ	102
ምዕራፍ 19 - የቤተክርስቲያን ምሥጢራት	104
1 - ምሥጢራት-ጥምቀት	106
2 - ምሥጢራት-ሜሮን	108
- የመንፈስ ቅዱስ ስብታዎች ማስረጃ	109
3 - ምሥጢራት-ቅዱስ ቁርባን	110
- መሥዋዕት-ቅዱስ	115
4 - ምሥጢራት-ንስሐ	117
- ሥሬተ-ኃጢአት	121
5 - መጽሐፈ-ቀንዲል (ለበሽተኞች የሚደረግ ቅባት)	122
6 - ምሥጢራት-ክህነት	122
7 - መጽሐፈ-ተክሊል (ቃል ኪዳን)	126
ምዕራፍ 20 - የሰው ፍጻሜዎች	129
- ሞት	129
- ግላዊ ፍርድ	130
- መንግሥተ ሰማይ	132
- ንስሐ-ቦታ	134
- ግዛታዊ-አሳት	135
- የሕዝብ ስላል	137
- የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት	138
- የሙታን ትንሣኤ	140
- የጋራ ፍርድ	142
- ስለ ክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት ማብራሪያ	144
- የዓለም መጨረሻ	145

ተጨማሪ

ምዕራፍ 1 - የቤተ ክርስቲያን ሃይማኖት ታሪክ	148
1ኛ - የመጀመሪያዎቹ የክርስትና ዘመናት ሁኔታ	148
2ኛ - የኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያን መለያየት	155
3ኛ - የወንድሞቻችን የፕሮቴስታንቶች መለያየት	157
- የቤተ ክርስቲያን ታላላቅ ጉባኤዎች	162
ምዕራፍ 2 - የእውነተኛ የክርስቶስ ማኅበር ምልክቶች	168
ምዕራፍ 3 - ክርስቲያን ያልሆኑት ሃይማኖቶች	172
- የተለያዩ ሃይማኖቶችን የሕዝብ ብዛት	
የሚያሳይ ሠንጠረዥ	175
- የክርስቲያን ጸሎቶች	176

መቅድም

ይህን መጽሐፍ ለሚያነቡ ሁሉ፡-

አባ አንጀሊ ሲልቭዮ የኮምቢ ካህናት ማኅበር ለብዙ ዓመታት የሃይማኖት ትምህርት ከአስተማሩ በኋላ፣ ያስተማሩትና በእያንዳንዱ ተማሪዎቻቸው ልብ ውስጥ የዘሩት መልካም ዘር ተረኩ እንዳይቀርና በቂ እንክብካቤ እንዲያገኝ፣ አባቶቻችን «የቃል ይረሳል የጽሑፍ ግን ይወረሳል» እንዲሉ እንዳይረሳና ለብዙዎች እንዲጠቅም አስበው ለማሳተም በመፈለጋቸው እናመሰግናቸዋለን።

ይህ መጽሐፍ በይዘቱ በቅዱሳት መጻሕፍትና በቤተ ክርስቲያን ትውፊት ላይ የተመሠረተ ታማኝና መሠረቱን ያልለቀቀ ከመሆኑም በላይ በትጋት ለሚያነቡትና ሐቅን አውቀው መቀበል ለሚፈልጉት ደግሞ ብሩህና ግልጽ ማስረጃን ይሰጣቸዋል።

አባ አንጀሊን በዚህ የጽሑፋቸው አቀራረብ ስንገምታቸው አንድ የቤተሰብ አባት ካለው መዝገቡ ጥንታዊውንና ዘመናዊውን እያዋሐደና እያላዘበ ቤተሰቡን እንደሚያስተዳድር አድርገን ልንመለከታቸው እንችላለን። (ማቴ.13: 52)። ይዘቱ አብዛኛው ከመጽሐፍ ቅዱስ የተወለደ ሲሆን፣ ቃል በቃሉ የሚወሰደውን በምሳሌ ከሚፈታው በግልጽ አነጋገር ለይተው አቅርበዋል።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስና ሐዋርያት እንዳስተማሩት፣ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ የማትሳሳት አስተማሪና የመዝገብ-ሃይማኖት ተርጓሚ እንደ መሆኗ መጠን፣ አባ አንጀሊ ደግሞ ይህን ጽሑፋቸውን አርእስተ-ሊቃነ ጳጳሳትና የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ፣ በተለይም ደግሞ እያንዳንዱ ክርስቲያን ሊቀበለውና በተለዝዞ ሊገልጸው የሚገባውን፣ ቤተ ክርስቲያን የወሰነችውን አንቀጽ-ሃይማኖት ከሐዋርያት ትውፊት እየጠቀሱ ለማስረዳት ብዙ እንደ ደከሙ አንባቢው ሊገነዘበው ይችላል።

ይህ መጽሐፍ ከፍተኛውን የሃይማኖት ትምህርት ለመቅሰም ዕድል ላላገኙት የማወቅ ዕድል ይከፍትላቸዋል። እንዲሁም ደግሞ «ነገረ-መለኮት» ወይም የቴዎድሮስ ትምህርት ለሚማሩት፣ አበውና የቤተ ክርስቲ

ያን ሊቃውንት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማጽናት ማብራሪያ ለመስጠት የሚዘጋጁለትን የቱዎሎጂ ትምህርት በጥልቅ ለማወቅ የሚያበረታታ ነው።

እንግዲህ ሐቅን ለማወቅ ለሚፈልጉና፣ ሐቅን ለማወቅ ደግሞ የመንፈስ ቅዱስን ብርሃን እየለመኑ በጥንቃቄና በማስተዋል ለመረዳት በዚህ መጽሐፍ የሚጠቀሙ ሁሉ የተመሰገኑና ዕድለኞች ናቸው።

አባ አንጀሊ ደግሞ ለብዙ ዓመታት ተማሪዎቻቸውን ከመገቡበት ከታማኝ መዝገብ የተውጣጣውን መንፈሳዊ ምግብ በትጋትና በብዙ ድካም አዘጋጅተው መልካም ፍላጎት ያላቸውና ትጉሃን ሰዎች እንዲጠቀሙበት አስበው ስላቀረቡልን፣ «እግዚአብሔር ድካማቸውን ይቀበልላቸው» እያልን እንመርቃቸዋለን። እንዲሁም ይህን መጽሐፍ የሚያነቡ ሁሉ በፍሬው እንዲጠቀሙ እንመኝላቸዋለን።

የብርሃን እናት የሆነችው ድንግል ማርያም ብርሃንን ለሚፈልጉ ሁሉ ታብራላቸው። አሜን።

አሥመራ መጋቢት 16 ቀን 1977 ዓ.ም.

አባ ዘካርያስ ዮሐንስ
ጳጳስ ዘመንበረ አሥመራ።

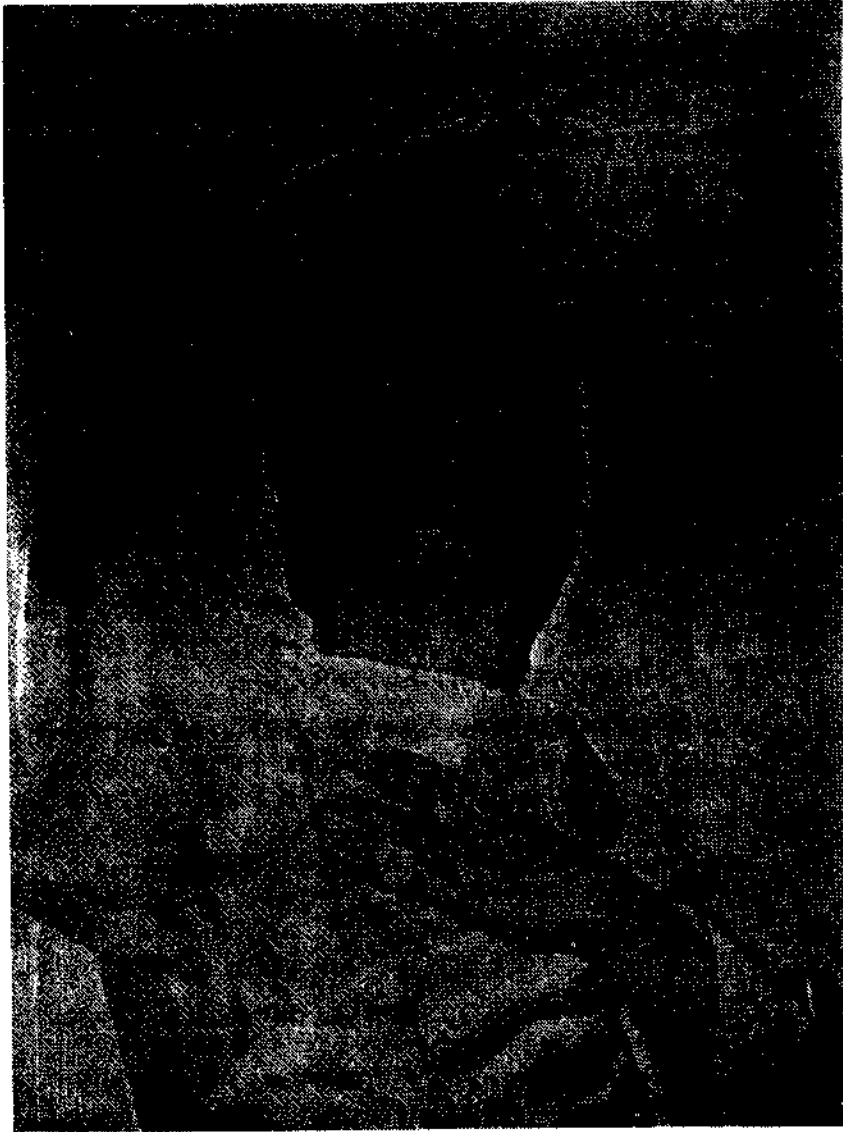
ክቡር አንባቢ፡-

ይህን ሥነ-ጽሑፍ የማቀርብልህ ጥቅም እንደምታገኝበት ተስፋ እያደረግሁ ነው። አብዛኛው ባለፉት ዓመታት ተማሪዎቼን ያስተማርሁ በት ነው። ከአሁን በፊት ጊዜና ችሎታ ስላልነበረኝ፣ መጽሐፍ ለመጻፍ ሐሳብ አልነበረኝም። «በሌሎች መጻሕፍት የሚገኝ ነገር ነው» ብዬ ስላ ሰብሁት ከማሳተም ተቆጥቤ ነበር። ነገር ግን ባለፉት ቅርብ ጊዜ ውስጥ ተማሪዎቼ በጽሑፍ እንዳቀርበው ስላሳሰቡኝና እንዳንድ ወዳጆቼም ስላበረታቱኝ ባለችኝ ዓቅም፣ ከእኔ በላይ ቋንቋ የሚያውቁትን እርዳታ እየጠየቅሁ እነሆ ይህን ጽሑፍ አዘጋጅቻለሁ።

ሁሉንም የትምህርት ዓይነት ለማጠቃለል እቅድ የለኝም፣ ነገር ግን በቀና ጉዳና ለመራመድ የሚያስችሉንን፣ የሃይማኖት ምስሶ የሆኑትን ትምህርቶች ትንሽ አስፋፍቼ እቅርቤአለሁ። አብዛኛው የቤተ ክርስቲያንን የተለመደ ትምህርት የያዘ ነው። በተጨማሪም በቤተ ክርስቲያን ዘንድ ነቀፌታ የሌለበትን አንዳንድ ትምህርቶችንም ጠቅሻለሁ። ዘመናዊ የመ ጽሑፍ ቅዱስ አተረጓጎም የያዘ ትምህርትም አለ። ይህንንም ያደረግሁት በሳይንስ ክረቀቁት ሰዎች ጋር አንዳንድ ስምምነት እንዲኖረን ብዬ ነው። ግን በቤተ ክርስቲያን የተገለጸውን ዓንቀጽ-ሃይማኖት ያለ ምንም ጥርጥር ልንቀበለው እንደሚገባን አስገንዝቤአለሁ።

ዛሬ በዓለማችን ዙሪያ ያሉት ስሕተቶች እንዳያሳስቱን እነሆ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስና ሐዋርያት ያስተላለፉልንን ትምህርት በአጭሩ ለ አንባቢዎች አበረክታለሁ። ይህ ትምህርት እንደ መልካም ዘር ሆኖ ወደ ሰዎች ልብ እንደ ገባ አድርጌ እቆጥራለሁ። አሁን ራሱ እግዚአብሔር ውሃ እንዲያጠጣውና እንዲያበቅለው በትሕትና እለምነዋለሁ።

አባ አንጀሊ ሲልቭዮ
ዘማኅበረ ኮምባኒ - አሥመራ።

«ልባችሁ አይጨነቅ፣ በእግዚአብሔር እመኑ፣ በእኔም እመኑ»
(ዮሐ.14:1)

መግቢያ

ወንድሞቼ ሆይ! «ታላቅ ደስታ አበሥራችኋለሁ»! ለዘላለማዊ ሕይወት የተፈጠርንና የእምላክ ሕይወት ተሳታፊዎች ሆነናል። ለዘላለም በእርሱና ከእርሱ ጋር እንድንሆን የተጠራንና ከፍተኛ ዓላማ ያለን ፍጥረት ነን። እምላክ እኛ ልናስበው ከምንችለው በላይ ያማረ፣ ቸርና አስደሳች ነው፣ ወሰን የሌለው ውበት፣ ቸርነትና ፍቅር ነው፣ ብፅዕነትን የሚሰጠን እርሱ ብቻ ነው። «ይታዩ ሆይ! ለራስህ ብለህ ፈጥረህኛልና ወደ ለንተ እስክደርስ ድረስ ልቤ ዕረፍት የለውም» (ቅዱስ አጎስጢኖስ)

ግን ዘላለማዊ ሕይወትን በዚህ ምዳራዊ ሕይወታችን እያለን ማግኘት አለብን፣ ማለትም እምላክን ፊት ለፊት ለማየትና ለመጨበጥ አሁን ከማየታችን በፊት በእምነት እንድናከብረውና እንድናገለግለው ጊዜ ተሰጥቶናል። ስለዚህ እኛ አሁን የሃይማኖትን ትምህርት እንመለከታለን።

የምድራዊ ሕይወታችን ምክንያት ምንድን ነው? እነሆ፣ እግዚአብሔር እምላካችንን እንድናውቀውና እንድንወደው፣ እርሱ ያዘዘንንም እንድንፈጽምና መንግሥተ-ለማይን እንድንወርስ ነው። ስለዚህ ከሁሉ አስቀድመን እምላክን ለማወቅ እንታጠቅ፣ ቀጥለንም እርሱ ለድንገታችን ልናምነውና ልንፈጽመው የሚፈልግብንን ጥቂት በጥቂት አስፍተን እናጠናለን።

የእግዚአብሔር መኖር

1. የእግዚአብሔር ህላዌ በአእምሮአችን ይታወቃል፡፡

አእምሮአችን እግዚአብሔር መኖሩን ያስረዳናል፤ ምክንያቱም ፍጡርን ተመልክተን ፈጣሪያቸው መኖሩን እንገነዘባለን፡፡ ለምሳሌ አንድ ሰዓት ወስደን ብንመለከት «ሠራው የግድ መኖር አለበት፤ ምክንያቱም በራሱ የተሠራ አንድም ነገር የለምና» እንላለን፡፡ ዓለም ደግሞ ከሰዓት በላይ ያማረና ተንቀሳቃሽ ነውና እሱን ተመልክተን «ፈጣሪው የግድ መኖር አለበት» እንላለን፡፡ ምክንያቱም የተሠራ ነገር ያለ ሠሪ፤ ፍጡርም ያለ ፈጣሪ እንደማይኖር ግልጽ ነውና፡፡

ምሳሌ፡- አንድ በሕፃንነቱ አባትና እናቱ የሞቱበት ልጅ ሲንተኒስ በተባለ አንድ አረማዊ ሞግዚትነት አደገ፡፡ ይህ ልጅ ለብቻው ሲኖርና ምንም ሳይማር፤ የእግዚአብሔርን ስም እንኳን ሳይሰማ፤ የሚያስገርሙትን የዓለም ፍጥረታት ተመልክቶ «ዓለም በራሱ አልተፈጠረምና አንድ ታላቅ ፈጣሪ የግድ መኖር አለበት» ብሎ፤ በአታክልት ውስጥ ሆኖ አንዳንድ ጊዜ እየተንበረከከ ለዓለም ፈጣሪ ይሰግድለት ነበር፡፡

እኛም የሰማይን ከዋክብት በመመልከት፤ የተለያዩ አታክልቶችንና እንስሳትን በመመልከት፤ በተለይም ደግሞ የሰውነታችንን አስደናቂ የሕዋሳት ሥራዎችንና ሕይወትን በመመልከት፤ አንድ በጣም ጥበበኛና ከፍተኛ ችሎታ ያለው አምላክ መኖሩን ልንረዳ እንችላለን፡፡

ሲንተኒስ ያላደገው ልጅ ራሱ በፍጥረታት ተመርቶ ወደ ፈጣሪ ደረሰ

እንደገና እናስተውል፡- በዓለም ውስጥ ያለው ጽኑ ሕግና ሥነ-ሥርዓት አስደናቂ ነው፡፡ ይህ በአጋጣሚ ወይም በዕድል የተደረገ አይደለም፡፡ ስለዚህ አንድ በጣም ችሎታ ያለው ፈጣሪ፤ ብሩህ አእምሮ ያለው፤ ልዑል አስተካካይ የግድ መኖር አለበት፡፡ እርሱም እግዚአብሔር ነው፡፡

ይህ ሥነ-ሥርዓት በሰፊው ሰማይ ላይ ብቻ ሳይሆን በጥቃቅን ነገሮች ውስጥም ይገኛል፡፡ ለምሳሌ በሰው ጆሮ ውስጥ 6000 አውታር ያለው መሰንቆ (ታምቡር) ይገኛል፡፡ «ሬቲና» በምትባለው የዓይኖችን መካከለኛ ክፍል ውስጥ በአካባቢያችን ያሉትን ነገሮች ሁሉ ያለ ማቋረጥ እየሣሉ የሚያቀርቡልን አንድ ሚሊዮን የሚሆኑ ጥቃቅን ጅማቶች ይገኛሉ፡፡ በቢራቢሮ ክንፍ ላይ 2 ሚሊዮን የሚሆኑ ቆንጆ ላባዎች (ቅርፊቶች) ይገኛሉ፡፡ በዚህ ምክንያት ዲደሮ የተባለ ፈረንሳያዊ አስተማሪ «እግዚአብሔር መኖሩን የማያምን ሰው ለማሸነፍ (ለማስረዳት) የሰማዩን ትልቅ ነትና ውበት ትቼ የአንዲትን ትንሽ ቢራቢሮ ክንፍ ማሳየት ይበቃል» ይል ነበር፡፡ በእውነቱ አእምሮአችን ቀና የሆነ እንደ ሆነ የፈጣሪን ህላዌ ለመቀበል ራሱ ይመራናል፡፡

የኅሊናችን ስሜትም ያስረዳናል። ምክንያቱም የሞራል ሕግ መኖሩ በኅሊናችን ይሰማናል። ሕጉን የደነገገው መኖሩንም ያሳስበናል። የዓለም ሕዝብ ሁሉ ስምምነትም አንድ ማስረጃ ነው። ማለትም፣ በሰው ልጆች ታሪክ ውስጥ በተለያዩ መልክ አምላክን ያላከበሩበትና ያልሰገዱለት ጊዜ የለም።

ዳዊት እንደሚለው «ሞኞች በልባቸው እግዚአብሔር የለም ይላሉ» (መዝ.14 ወይም 53)። የዳዊት ሌላ ምስክርነት እነሆ፣ «ሰማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ፣ የሰማይ ጠፈሮችም የእግዚአብሔርን ሥራ ያውጃሉ» (መዝ.19፡ 1)

ቅዱስ ጳውሎስ «አረማውያን እንኳ እግዚአብሔርን ለማወቅ አልቻሉም ለማለት የሚያመካችት ነገር የላቸውም» ይላል (ሮሜ 1፡ 20)።

ከአረማውያን ፈላስፋዎች ብዙዎቹ የዓለም ፈጣሪ፣ ወይም ደግሞ የሁሉ ነገር የመጀመሪያ ምንጭ ለራሱ ፈጣሪ የሌለው፣ ዘላለማዊ አምላክ መኖሩን ተረድተዋል። ምስክርነቱ እነሆ፡- አርስቶታል «በዓለም ላይ ለሚገኙት ነገሮች ሁሉ አባትና ጠባቂ የሆነው ራሱ እግዚአብሔር ነው፣ ሁሉም ነገር የመጣው ከእግዚአብሔር ነው። ይህ ሐቅ መሆኑን ምንም እንኳ በዓይናችን ባናየውና በሕዋሳቸቻችን ልንዳስሰው ባንችልም በፍጥረቶቹ አድርገን ልንገነዘበው እንችላለን» ብሎ ጻፈ።

ቤተ ክርስቲያንም በማይሳሳተው ቃሏ ይህንን ትምህርት እንደሚከተለው አድርጋ አጸደቀችው፣ «የአምላክ ህላዌ በሰው አእምሮ ሊታወቅ አይችልም የሚል ሰው የተወገዘ ይሁን» (1ኛ የቫቲካን ጉባኤ፣ እ.ኤ.አ. 1870 ዓ.ም.)።

2. የእግዚአብሔር ህላዌና ባሕርይ በሃይማኖት በይበልጥ ይታወቃል።

እግዚአብሔር መኖሩን በበለጠ ሁኔታ የሚያረጋግጥልን ሃይማኖት ወይም ደግሞ የእግዚአብሔር ቃል ነው። ይህ ደግሞ ከሰው አእምሮ በጣም የበለጠ መንገድ ነው። ምክንያቱም አእምሮአችን አንዳንድ ጊዜ ይጠራጠራል። በሃይማኖት የተማርነው ግን ያለ ምንም ጥርጥር የተረጋገጠ ነው። የእግዚአብሔር ቃል በፍጹም ሊሳሳት አይችልምና። በተጨማሪም አእምሮአችን የአምላክን ህላዌ ወደ ማወቅ ብቻ ያደርሰናል። የአምላክን ባሕርይ፣ ማለትም አምላክ እንዴት መሆኑን ልናውቀው የምንችለው በሃይማኖት ብቻ ነው።

የእግዚአብሔር ቃል፣ አምላክ ራሱ ወይም ደግሞ በልኩካኖቹ አድርጎ የገለጸልን ቃል ነው። እግዚአብሔር ራሱ ለቀድሞ አባቶቻችን ተገልጿልቸዋል፣ እንዲሁም ለብዙዎች ጸድቃን፣ ለእነ አብርሃም፣ ያሳቆብ፣ ሙሴ፣ ኢየሱስ ሳሙኤል ወ.ዘ.ተ. ድምፁን አሰምቷል። ለብዙዎች እጢያት ቃሉን አስተንፍሶላቸዋል፣ አስደናቂ ተግባሩንም አሳይቷቸዋል። በመጨረሻ ልጁንም ሳይቀር ልከ፣ በእርሱ ማለትም በኢየሱስ ክርስቶስ አድርጎ አስተምሮናል። እርሱ ከእጢያት ሁሉ በላይ ሰበክ፣ እግዚአብሔር አባቱን በበለጠ ሁኔታ ገለጸልን። ሐዋርያት ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ የሰሙትንና መንፈስ ቅዱስ ያስተነፈሱባቸውን ትምህርት ሰብከው ተገልጾውን (Revelation) ፈጸሙ። ይህ ትምህርት በተለይም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ አምላክ ብዙና ሰፊ መግለጫ ይገኛል። ምክንያቱም እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ገጽ ስለ እርሱ የተጻፈ ነው።

የበለጠው ምስክርነት በአዲስ ኪዳን ውስጥ ነው ያለው። ምክንያቱም ግልጽ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስና በሐዋርያቱ ሙሉ ሆኗል። እነርሱ ያስተላለፉልን ትምህርት ሁሉ፣ ያልተጻፈ የሐዋርያት ትውፊት ጭምር እንደ ርስት በቤተ ክርስቲያን ተጠብቆ ይገኛል። እኛም ወደ ሙሉ ሐቅ እንመራለን። እሁን ደግሞ የሃይማኖት መዝገብ የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስ ከፍተን የአምላክን መኖርና እንዴት መሆኑን የሚመሰክሩ ጥቅሶችን እንመልከት።

እግዚአብሔር አንድ ነው፣ «እግዚአብሔር አምላካችን፣ አንድ እግዚአብሔር ብቻ ነው» (ኦሪት ዘጳ.6፡ 4)። «አምላክ እኔ ብቻ ነኝ፣ ሌላ አምላክ የለም» (ኢሳ.45፡ 22)።

እግዚአብሔር ሌላ ፈጣሪ የለውም፣ በራሱ ያለ ነው። ሙሴ ስሙን በጠየቀ ጊዜ «እኔ ያህዌ ነኝ፣ ማለትም እኔ ያለሁና የምኖር ነኝ» ብሎ መለሰለት (ኦሪት ዘፀ.3፡ 14)።

«እግዚአብሔር መንፈስ ነው» (ዮሐ.4፡ 24) ማለትም ሥጋ የለውም። ስለዚህ ሊታይና ሊዳሰስ ወይም ሊሣል አይችልም። «እርሱን ከቶ ማንም አላየውም፣ ማንም ሊያየውም አይችልም» (1ጢሞ.6፡ 16)።

እግዚአብሔር ዘላለማዊ ነው። መጀመሪያና መጨረሻ የለውም። «ተራራዎችን ከመሥራትህና ዓለምንም ከመፍጠርህ በፊት ለዘላለም አምላክ ነህ» (መዝ.90፡ 2)።

እግዚአብሔር አይሞትም «እኔ ለዘላለም ሕያው ነኝ» (ኦሪት ዘፈ.32: 40):: «እርሱ የማይሞት አምላክ ነው» (1ጢሞ.6: 16)::

እግዚአብሔር በፍጹም አይለወጥም:: «እኔ እግዚአብሔር አልለወጥም» (ሚልክ.3: 6):: «ሰማይና ምድር ያልፋሉ፤ አንተ ግን ትኖራለህ፤ እነርሱ እንደ ልብስ አርጅተው ያልቃሉ፤ እንደ ልብስ መጥናጸፊያ ትለውጣቸዋለህ፤ እነርሱም ይጠፋሉ፤ አንተ ግን ለዘላለም ያው ነህ» (መዝ.102: 26-27)::

እግዚአብሔር ወሰን የለውምና በሁሉ ቦታ ይገኛል:: «ሰማያትና ሰማያዊ ሰማያት ሊይዙህ አይችሉም» (1ኛነገሥ.8: 27)

የእግዚአብሔር ችሎታና ጥበብ ሁሉ ወሰን የለውም:: «አምላካችን ታላቅና ኃይል ነው፤ ጥበቡንም መለካት አይቻልም» (መዝ.147: 5)::

እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ነው:: «እኔ ሁሉን ቻይ አምላክ ነኝ» (ኦሪት ዘፍ.17: 1):: «ያለው፤ የነበረው፤ የሚመጣውም ሁሉን የሚችል እግዚአብሔር አምላክ እኔ ነኝ» (ራእይ 1: 8)::

«አምላክ ሁሉን ነገር ያውቃል» (1ዮሐ.3: 20):: ልባችንንና ሐሳባችንን፤ ወደ ፊት የሚመጣውንም ነገር ሳይቀር ያውቃል:: «ሰው ውጫዊ መልክን ያያል፤ እግዚአብሔር ግን ውስጣዊ ልብን ያያል» (1ሳሙ.16: 7):: «እግዚአብሔር አሳባችንና ምኞታችንን ሁሉ ያውቃል» (1ዜና.መ.28: 9):: «ጌታዬ አንተ የማደርገውን ሁሉ ታውቃለህ፤ አሳቤን ሁሉ ከሩቅ ሆኑህ ታስተውላለህ፤ የምሠራ ወይም የማርፍ መሆኔን ታያለህ፤ ተግባሩን ሁሉ ታውቃለህ፤ ገና ከመናገሪ በፊት ምን ለማለት እንደማስብ ታውቃለህ» (መዝ.139: 2-4)::

አምላክ ጻድቅና ቅዱስ ነው:: «እግዚአብሔር በሚያደርገው ሁሉ እውነተኛ ነው» (መዝ.145: 17):: «እኔ አምላካችሁ ቅዱስ ነኝና እናንተም ቅዱሳን ሁኑ» (ኦሪ.ዘሌ.11: 44)::

«በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ» (ኦሪ.ዘፍ.1: 1)

እግዚአብሔር ቸርና መልካም ነው:: «እግዚአብሔር በሥራው ሁሉ ቸር ነው» (መዝ.145: 17):: «ጌታዬ አንተ እጅግ ርኅሩኅና ቸር ነህ» (መዝ.119: 68):: «እግዚአብሔር ፍቅር ነው» (1ዮሐ.4: 16):: ስለዚህ በጣም ያፈቅረናል::

«እግዚአብሔር ርኅሩኅና መሐሪ ነው፤ ለቁጣ የዘገየና በዘላለማዊ ፍቅር የተሞላ ነው» (መዝ.145: 8):: «የምሕረት አባትና የመጽናናት ሁሉ አምላክ ነው» (2ቆሮ.1: 3)::

እግዚአብሔር የዓለምና የሰው ፈጣሪ ነው «እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ» (ኦሪ.ዘፍ.1: 1):: «እግዚአብሔር ሰውን በራሱ መልክና በራሱ አምሳያ ፈጠረው» (ኦሪ.ዘፍ.1: 27)::

እግዚአብሔር የሁሉ ፍጥረት ጠባቂ ነው:: «ሁሉንም ነገር በቃሉ ኃይል ይጠበቃል፤ አንድ ነገር እንኳ አያጠፋም፤ ሁሉ ነገር ነዋሪ እንዲሆን ፈጠረው» (ጥበብ 1: 14):: «እግዚአብሔር ሆይ! አንተ ስትለያቸው

ሁሉም ይደነግጣሉ፤ እስትንፋሳቸውን ስትወስድባቸውም ይሞታሉ፤ ወደ ተገኙበትም ዐፈር ይመለሳሉ» (መዝ.104: 29)።

እግዚአብሔር በረከትንና ሃብትን ይሰጣል። «እጆችህን ከፍተህ የሚበቃቸውን ያህል ትሰጣቸዋለህ፤ የሁሉንም ፍላጎት ታረክለህ» (መዝ. 145: 16)።

«እግዚአብሔር መድኃኒት ነው» (ኢሳ.12: 2)። «አንተ የምታድነኝ አምላኬ ነህ» (መዝ.25: 5)። «ከእኔ በቀር ሌላ አዳኝ የለም» (ሆሴዕ 13: 4)።

እግዚአብሔር ልዩ አባታችን ነው። «በሰማይ የምትኖር አባታችን ሆይ!» (ማቴ.6: 9)። «በሰማይ ያለው አባታችሁ አንድ ብቻ ነው» (ማቴ.23: 9)።

«እግዚአብሔር ራሱ ንጉሣችን፣ ፈራሻችንና መሪያችን ነው» (ኢሳ. 33: 22)፤ «እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው ይሰጠዋል» (ሮሜ 2: 6)።

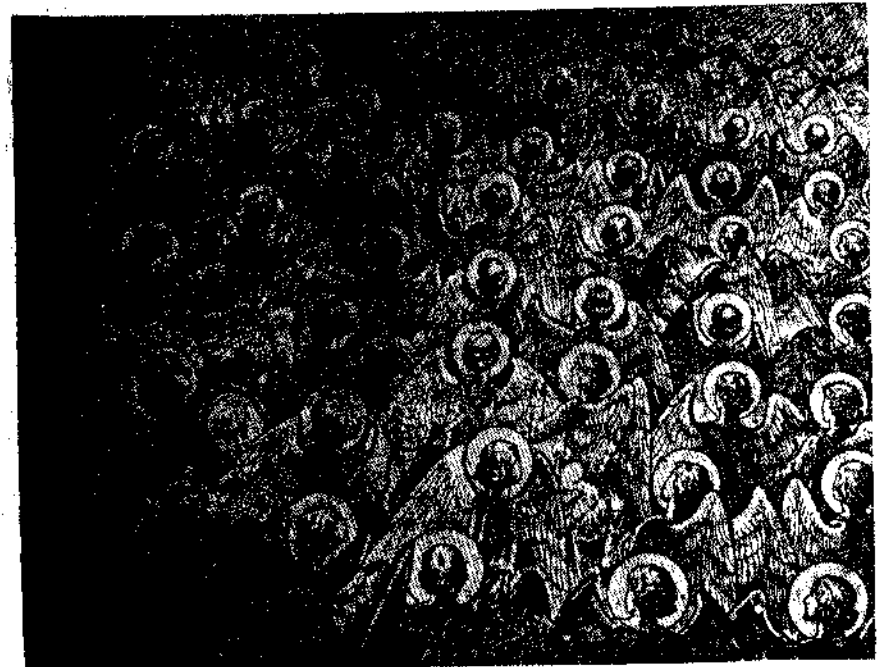
እግዚአብሔር ራሱ ውበትና ደስታ ስለሆነ ወደ መንግሥተ-ሰማይ የገቡትን ብፁዓን ያደርጋቸዋል። «ና! የጌታህን ደስታ ለመካፈል ግባ» (ማቴ.25: 21)፤ «በመንግሥተ-ሰማይ የምታገኙት ዋጋ ትልቅ ስለ ሆነ ደስ ይበላችሁ፤ በደስታም ፈንድቁ» (ማቴ.5: 12)።

እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተገልጿልናል፤ ነገር ግን ከመጠን በላይ ከእእምሮአችን በላይ ስለ ሆነ፤ ስለ እርሱ ሁሉን ነገር ማወቅ አንችልም። ብዙ ምሥጢር አለው። «ታላቅነቱ ሰው ከሚያስተውለው በላይ ስለ ሆነ አይመረመርም» (መዝ.145: 3)። «እግዚአብሔር ራሱን የሚሠውር አምላክ ነው» (ኢሳ.45: 15)። በተለይም ምሥጢረ-ሥላሴ በእእምሮአችን የማይደረስ ስለ ሆነ ሳይገባን እናምናለን። በዚህ ዓለም እግዚአብሔርን በእምነት ካከበርነው ወደ መንግሥተ-ሰማይ ከገባን በኋላ «ፊት ለፊት እናየዋለን» (1ቆሮ.13: 12)።

ምሥጢረ-ሥላሴ በብሉይ ኪዳን ስላልተገለጸ ወደ አዲስ ኪዳን ትምህርት ስንደርስ ይህን ምሥጢር በደንብ እንመለከተዋለን።

የመጀመሪያዎቹ ፍጥረቶች - መላእክት

እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ከመፍጠሩ በፊት ብቻውን ይኖር ነበር። በሦስት አካላት የቆመ ስለ ሆነ ብቸኝነት አይሰማውም ነበር። እርሱ በጣም ብፁዕ ስለ ሆነ የሚያስደስተውና የሚያዝናነው ነገር አያስፈልገውም ነበር። እርሱ ራሱ ግን ብዙዎችን ለማስደሰት ስለ ፈለገ ሊፈጥራቸው ወሰነ። በመጀመሪያም መላእክትን ፈጠረ። ምንም እንኳን የተፈጠሩበትን ጊዜ ባናውቅም ከዓለም በፊት እንደ ተፈጠሩ የሁሉም ትምህርት ነው። በዚህ ምክንያት አሁን ስለ ዓለም ፍጥረት ከመናገራችን በፊት የመላእክትን የሕይወት ታሪክና ተግባር በአጭሩ እንመለከታለን።

«እናንተ የእግዚአብሔር መላእክት እግዚአብሔርን ለመስግኑት» (ዳን.3: 58)

መላእክት ሥጋ የሌላቸው ረቂቅ መናፍስት ናቸው። የመላእክት መኖር የተረጋገጠ ነገር ነው። ምክንያቱም በመጽሐፍ ቅዱስና በቤተ ክርስቲያን ትምህርት የተገለጸ ነገር ነው። በዚህ ዘመን አንዳንድ ቴዎሎጋውያን የመላእክትን መኖር ስለ ተጠራጠሩ፣ ጳጳሳት ፒዮስ 12ኛ እ.ኤ.አ. በ1950 ዓ.ም.፣ ጳውሎስ 6ኛ ደግሞ እ.ኤ.አ. በ1968 ዓ.ም. የመላእክት መኖር የቤተ ክርስቲያን ትምህርት መሆኑን አረጋገጡ።

በመጀመሪያ መላእክት በሙሉ ንጹሐችና ጸድቃን ነበሩ። ብዙዎቹ ግን በበደላቸው ወደቁ። (4ኛ የላቲን ጉባኤ እ.ኤ.አ 1215 ዓ.ም.)። እነዚያ የበደሉት መላእክት ስለ ተከላከሉ ሰይጣናት ወይም አጋንንት ይባላሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ውድቀታቸው የሚናገሩ ጥቂት ጥቅሶች ብቻ አሉ። ለምሳሌ «ዲያብሎስ ሐሰተኛና የሐሰት አባት ነው» (ዮሐ.8: 44)። «እግዚአብሔር ኃጢአት የሠሩትን መላእክት በድቅድቅ ጨለማ ውስጥ በሰንሰለት ታስረው የፍርድን ቀን እንዲጠባበቁ ወደ ገሃ ነም ጣላቸው እንጂ አልራራላቸውም» (2ጴጥ.2: 4፣ ይሁዳ 6)። በዮሐንስ ራእይ 12: 9 ላይ የሚናገረው ወደ ፊት የሚመጣውን ሁኔታ ነው እንጂ ያለፈውን የመላእክት ውድቀት አያመለክትም። የመላእክት ውድቀት እንዴት እንደ ሆነ አናውቅም። በእርግጥ ግን የትዕቢት ኃጢአት ነው እንጂ የፍትወተ-ሥጋ ኃጢአት አይደለም። መላእክት ሥጋ የላቸውምና። ስንት መላእክት እንደ ወደቁም አናውቅም፤ አንዳንድ አበው ግን «አንድ ሦስተኛ ⇒ ከሦስት እጅ አንዱ» ይሆናሉ ብለው ያስተምራሉ።

ታማኞቹ መላእክት ብዕዕናን አግኝተዋል፤ ለዘወትርም ሊወድቁ አይችሉም። ስለዚህ በአንዳንድ መጽሐፍ የሚወራው፣ ማለትም «መላእክት ወደ ምድር ወርደው ከሴቶች ጋር ተገናኙ» የሚለው ንግግር ከእውነት የራቀ ተረት ነው። ታማኞች መላእክት አምላክን ያጅቡታል፤ ያወድሱታልም። ኪሩቤል እንደ ዙፋኑ ሆነው ያጅቡታል፤ (መዝ.80: 1፣ 99: 1)፤ ሱራፌል «ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ቅዱስ ነው፤ ክብሩም በዓለም ሁሉ የሞላ ነው» ሲሉ ታይተዋል (ኢሳ. 6: 3)። መላእክት ወደ ሰዎች ተልከው የእግዚአብሔርን ፍላጎት ያስታውቃሉ። ለምሳሌ ለጌዴዎን (መሳፍ.6: 12)፣ ለሳምሶን እናት (መሳፍ. 13: 3)፣ ለቆርኔሌዎስ (ሐ.ሥራ 10: 3)፣ በተለይም ገብርኤል ለዳንኤል (ዳን.9: 21)፣ ለዘካርያስ (ሉቃ.1: 11)፣ ለድንግል ማርያም (ሉቃ.1: 26) ታየ።

መላእክት የሰዎችን ጸሎት ወደ እግዚአብሔር ያቀርባሉ፤ (ጦቢ.12: 12፣ ራእይ 8: 4)፤ ሰውን ያጅባሉ ያግዛሉም ለምሳሌ ጦቢትን ሸኝቷል፤

አግዚአብሔር። (ጦቢ.5: 4)፤ ጴጥሮስን (ዮሐ.ሥራ 12: 7)፤ ጳውሎስንም (ዮሐ.ሥራ 27: 23)። መላእክት የሰው ጠባቂዎች ናቸው። «መላእክት የሚድኑትን ለማገልገል የሚላኩ የእግዚአብሔር አገልጋዮች ናቸው» (ዕብራ.1: 14)። ሁሉም ሰው፣ ቢያንስ ሁሉም ክርስቲያን ለሙሉ ሕይወቱ ጠባቂ መልእክ እንዲጠበቀው የተሰጠው መሆኑ የብዙዎች ሊቃውንት ትምህርት ነው። መላእክት በተልእኮ ላይ እያሉም አምላክን ከማየት አያቋርጡም (ማቴ.18: 10)። መላእክት ሰውን እንደሚጠብቁ በቅዱሳን የሕይወት ታሪክ ውስጥም ይነበባል። ለምሳሌ፡- ቅድስት ፍራንቸስካ ሮማዊት፣ ቅድስት ብሪጂዳ፣ ቅድስት ጀማ፣ ቅዱስ ራይሞንድ፣ ሌሎችም ቅዱሳን ብዙ ጊዜ ጠባቂ መልእካቸውን አይተዋል፤ ተመክረዋል፤ ታግዘዋልም።

መላእክት በዚህ ዓለም ለሰዎች ድኅነት እንደሚተጉ ሁሉ በፍርዳቸው ጊዜም ይሳተፋሉ (ማቴ.13: 41፣ 24: 31)። ከሚድኑት ጋርም በሰማይ ለዘላለም ይደሰታሉ (ሉቃ.15: 20)።

ከሁሉም መላእክት በጣም የታወቁት 3 ሊቃነ መላእክት ናቸው። ማለትም ሚካኤል (ማን እንደ እግዚአብሔር)፣ ገብርኤል (የእግዚአብሔር ኃይል)፣ ሩፋኤል (የእግዚአብሔር መድኃኒት)። በተለይም ሚካኤል «የእግዚአብሔር ሰራዊት አለቃ» ነው (ኢያሱ 5: 14)፤ «ታላቅ መስፍን» (ዳን.12: 1) ተብሏል። በብሉይ ኪዳን ዘመን የእስራኤልን ሕዝብ ጠበቀ፣ ተከላከለለትም (ኢያሱ 5: 14፣ አራ.ዘጸ.23: 20፣ ዳን.10: 13፣ 10: 21)። እንዲሁም በአሁኑ ዘመን ለሕዝቡ-ክርስቲያን ይከላከልለታል (ራእይ 12: 9)፤ እስከ ድል ድረስም ይመራቸዋል። ሚካኤል በሕዝቡ-ክርስቲያን ዘንድ ከሁሉም መላእክት በላይ የተከበረ ነው። በጥንታዊ የኢትዮጵያ መጽሐፍ (ድርሳነ ሚካኤል) እንዲህ የሚል ምስክርነት ተጽፎ ይገኛል፡- «ፎማዊ ሊቀ ጳጳሳት ሁሉንም ሊቃነ-ጳጳሳት እንደሚበልጣቸው ሁሉ እንዲሁም ቅዱስ ሚካኤል ሁሉንም ሊቃነ መላእክት ይበልጣቸዋል»።

እነዚያ የሸፈቱት መላእክት ተከላክተው እያሉ፣ በአምላክ ጥላቻ ስለተሞሉ፣ በእግዚአብሔር አምሳያ የተፈጠሩትን ሰዎች ለማጥፋት ይጥራሉ። የቀድሞ ወላጆቻችን እንደ ተወለዱ ወዲያውኑ ሰይጣን አደጋ ጥሎባቸው አሸንፋቸው። «ሰይጣን ከመጀመሪያ አንሥቶ ነፍስ ገዳይ ነው» (ዮሐ.8: 44)። ከሰው ልጆች ጋር ተዋግቶ ብዙ ጊዜ ገዛቸው። በብዙዎች ላይም እድሮ እንደ ፈለገ ተጫወተባቸው (ማር.5: 2)። እስኪሰግዱለትና መሥዋዕት እስኪያቀርቡለት ድረስ አሸንፋቸው (መዝ. 106: 37)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ዓለም በመጣ ጊዜ ሰይጣን ተባረረ (ዮሐ.12: 31፣ ማቴ.12: 23)። ምክንያቱም ክርስቶስ ታማኞቹን ይጠብቃቸዋልና። ጌታችንን ኢየሱስ ክርስቶስን አውቀውት የማይቀበሉት ግን የሰይጣን ተገዢዎች ስለ ሆኑ፣ ሰይጣን ገና ዓለምን እየገዛ ነው። ክርስቶስ በሥልጣኑ ሥር እስኪያስገባው ድረስ (1ቆሮ.15: 25) ማለትም እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ተቀናቃኙ ነው። ተገዢዎቹ እንዲገዳደሉ፣ እንዲጨካከኑና እንዲራከሱ ያደርጋቸዋል። ሰይጣን በዓለም ውስጥ የሚሠራው ክፋት ተነግሮ አያልቅም። ሰይጣን መኖሩን በዓለም ውስጥ ካለው ሰይጣናዊ ክፋት ልንረዳ እንችላለን። ብዙ ሰዎች ሰይጣን የለም ብለው ማሰባቸውም ለሰይጣን አንድ ድል ነው። ምክንያቱም የባለ እንዲጉዳቸው «ሰይጣን የለም» እስከ ማለት አደረሳቸው። እንደ ጥንቱ ዛሬም ሰይጣን የሐሰት አባት ስለ ሆነ ሰዎችን ያታልላቸዋል። እስከ ኩነኔም ሊያደርሳቸው ይፈልጋል። «ዲያብሎስ የሚውጠውን በመፈለግ እንደሚያገሳ አንበሳ በዙሪያችሁ ያደባል» (1ኢጥ.5: 8)። «ሰይጣን ራሱን የብርሃን መልአክ አስመስሎ» (2ቆሮ.11: 14) ብዙዎችን ለማሳሳት ይጥራል።

ሰይጣን ጽድቃንም ይፈትናቸዋል (ራእይ 12: 17)፣ እግዚአብሔርም እንዲፈትናቸው ይፈቅዳል። ምክንያቱም የሰው ሕይወት በምድር ላይ ከባድ ትግል ነው (ኢዮብ 7: 1)። «በሩጫ የሚወዳደር ሰው በደንቡ መሠረት ካልተወዳደረ የአሸናፊነት ሽልማት አያገኝም» (2ጢሞ. 2: 5)። አሸናፊነትን እንድናገኝ ደግሞ እግዚአብሔር በጸሎትና በተጋድሎ እንድንዋጋ ያበረታታል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ወደ ፊተና እንዳትገቡ ተግታችሁ ጸልዩ» ይለናል (ማር.14: 38)። ቅዱስ ጴጥሮስ «ይህን መከራ በእምነት ጸንታችሁ ተቃወሙት» ይለናል (1ኢጥ.5: 9)። ቅዱስ ጳውሎስ «የጠላትን ኃይል መቃወም እስከ መጨረሻም መዋጋት እንድትችሉ የእግዚአብሔርን የጦር መሣሪያ በሙሉ አንሡ» ይለናል (ኤፌ.6: 13) ሰይጣንን ለማሸነፍ በጣም የሚጠቅመን መሣሪያ ጸምና ጸሎት ነው (ማቴ.4: 2፣ 16: 20)።

ሰይጣን በሰዎች ላይ በሚያደርገው ውጊያ ትልቅ ችሎታ አለው። ነገር ግን ከእርሱ በላይ ችሎታ ያላቸው እግዚአብሔር፣ እግዚአብሔርን ማርያም፣ መላእክትና ቅዱሳን ናቸውና፤ እነርሱ እንዲያግዙን እንላ ምናቸው።

ጠባቂ መልአክ በቀናው መንገድ ይመራናል

ምዕራፍ 3

የዓለም አፈጣጠር

መጽሐፍ ቅዱስ «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ» (ኦሪ.ዘፍ.1: 1) ብሎ ለቀድሞው ሕዝብ በሚስማማ አስተሳሰብ፣ እግዚአብሔርን እንደ አንድ ሠራተኛ አስመስሎ፣ ስድስት ቀናት ሠርቶ ፍጥረትን በሙሉ እንደ ፈጠረና በሰባተኛው ቀን እንደ አረፈ ይተርካል። ይህ በምሳሌያዊ መልክ ትምህርቱን ሊሰጠን ፈልጎ ነው እንጂ የሆነውን ነገር በትክክል አይነግረንም። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ የሃይማኖትና የመንፈሳዊነት መጽሐፍ ነው እንጂ የጂኦግራፊ ወይም የሳይንስ መጽሐፍ አይደለም። በዚህ መንገድ መጽሐፍ ቅዱስ የፈጣሪን አርአያ ያሳያል። ሕዝቡ ስድስት ቀን ሠርተው በሰባተኛው ቀን እንዲያርፉ ፈልጎ ነው። እንዲሁም ፍጥረት በሙሉ ከአምላክ እንደሚመጣ በቀላሉ እንዲማሩና እንዲያስታውሱ በሚመቻቸው አስተሳሰብና አነጋገር ተጻፈ።

በምሳሌ የተጻፈውን ቃል በቃል ልንቀበለው አንችልምና የሰባቱን ቀን ታሪክ እንደ ቀድሞው ሕዝብ ልናስብ መልካም አይደለም። ምክንያቱም አንዳንድ ችግር አለበት። ለምሳሌ ፀሐይ በ4ኛ ቀን ተፈጥራ ብትሆን ኖሮ 1ኛውን፣ 2ኛውንና 3ኛውን ቀኖች ያለ ፀሐይ ለመቁጠር ባልተቻለም ነበር። እንዲሁም ዕፅዋት ያለ ፀሐይ ይበቅላሉ ተብሎ አይታሰብም። በተጨማሪም እግዚአብሔር ዕረፍት እንደማይወስድ የተረጋገጠ ነገር ነው። ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «አባቴ ሁልጊዜ ይሠራል፤ እኔም እሠራለሁ» ይላል (ዮሐ.5: 17)።

እንግዲህ መጽሐፍ ቅዱስ የዓለምን አፈጣጠርና ጊዜን አልገለጸም። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ዓለም አፈጣጠር ከተጻፈው በሐቅ ልናምን የሚገባን የሚከተለውን ነው።

- 1- የዓለም ፈጣሪ፣ ማለትም እግዚአብሔር መኖሩን፤
 - 2- ከእግዚአብሔር በስተቀር ሁሉም ነገር መፈጠሩን፤
 - 3- ሁሉን ነገር ከባዶ (ካልነበረ) መፍጠሩን (2መቃ.7: 28) ተመልከት፤
 - 4- በፍላጎቱ ብቻ ማለትም ያለ ምንም መሣሪያ እንደፈጠረና፤
 - 5- እርሱ የፈጠረው ሁሉ መልካም እንደ ነበረ።
- ይህ የሃይማኖት ትምህርት (ዶግማ) ስለ ሆነ ልንጠራጠረው አይገባንም።

እግዚአብሔር የሁሉ ፈጣሪ መሆኑ በእሪት ዘፍጥረት ብቻ ሳይሆን በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በገሃድ ተገልጿ ይገኛል። ለምሳሌ፡- መዝ.33: 9፣ መዝ.135: 6፣ ኢሳ.44: 24፣ ሲራክ18: 1፣ 2መቃ.7: 28፣ ዕብራ.3: 4 ወ.ዘ.ተ። ቤተክርስቲያን ደግሞ ከሐቀኛው መንገድ እንዳንወጣ ብዙ ጊዜ ይህንን የሃይማኖት ትምህርት ታስተላልፍልናለች። በተለይም በአንደኛው የቫቲካን ጉባኤ (ኢ.ኤ.ኤ. በ1870 ዓ.ም.) «እግዚአብሔር የሁሉ የሚታዩና የማይታዩ ነገሮች ፈጣሪና ጌታ መሆኑን (ጸረ-አቴይስት)፣ ከባዶ መፍጠሩን፣ በግድ ሳይሆን በፍላጎቱ መፍጠሩን፣ ዓለም ደግሞ ፍጡር ስለ ሆነ ከአምላክ በጣም እንደሚለይ እንጂ ከእርሱ ጋር አንድነት እንደ ሌለው (ጸረ-ፓንቴይስት)» ገልጿ፤ ይህን የሃይማኖት ትምህርት የማይቀበሉትን ታወግዛቸዋለች።

የዓለም አፈጣጠር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ አልተገለጸምና የሃይማኖት ጉዳይ አይደለም። ስለዚህ እንደየእስተያየታችን ለማሰብ ነፃ ነን። ዓለም በስድስት ቀን ውስጥ ተፈጠረ የሚለው ታሪክ ምሳሌያዊ እነጋገር ነው እንጂ እውነተኛ ታሪክ አይደለምና አፈጣጠሩን ለማወቅ የሚፈልጉ መልሱን ከሳይንቲስቶች ይጠባበቁ።

ማስታወቂያ

1. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሁለት ዓይነት ትምህርት መኖሩን ለይተን ማወቅ አለብን። ማለትም ቃል በቃሉ ልንቀበለው የሚገባንና ትርጉም (አንድምታ) ልናወጣለት የሚገባንን መለየት አለብን። በዚህ በመለየት ሥራ ላይ ቤተክርስቲያን አንድነት መራን ግዴታ ነው። ምክንያቱም የግልህ ትርጓሜ ሊያሳስትህ ይችላል። (2ጴጥ.3: 16)።
2. የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲ አንዳንድ ነገሮችን በምሳሌ ወይም እንደ ሕዝቡ አስተሳሰብ ሲተርክ መንፈስ ቅዱስ ነገሩን በተጨማሪ ላይ አልገለጸለትም። ምክንያቱም መንፈስ ቅዱስ ሳይንስ አያስተምርም። ለምሳሌ፡- አትክልትና ተክሎች ያለ ፀሐይ እንደ በቀሉ ሲተርክ (ኦሪ.ዘፍ.1: 12) ምንም እርማት አላደረገለትም። እንዲሁም ፀሐይ እንደ ቆመች ሲተርክ (ኢያሱ 10: 13) ፀሐይ ቆመች ከማለት ፈንታ፣ ሳይንስ እንዳረጋገጠው «መሬት ቆመች» ብሎ እርማት አላደረገለትም። ምክንያቱም ስለ ጂኦግራፊ ወይም ስለ ዓለም ዕውቀት ግድ የለውም። እርሱ መንፈሳዊ ትምህርትን ብቻ ሊያቀርብልን ይፈልጋል።

ምዕራፍ 4

የሰው አፈጣጠር

ዓለም ከተስተካከለና በብዙ ዓይነት ዕፅዋትና እንስሳት ከተዋበ በኋላ፣ የሁሉም ፍጥረት ንጉሥ እንዲሆን ሰው ተፈጠረ። እግዚአብሔር «ሰውን በመልካችንና በአምሳያችን እንፍጠር» ካለ በኋላ፣ ሰውን በመልኩ ፈጠረው (ኦሪ.ዘፍ.1: 26)። ስለዚህ ከመላእክት ቀጥሎ ሰው ከሁሉም የበለጠ ፍጥረት ነው። «ሰውን ከመላእክት በጥቂት አሳነሰኸው፣ የክብር የምስጋና ዘውድ ጫንህለት» (መዝ.8: 5)። ይህ ማለት ሰው ወደ መላእክት የቀረበ ፍጥረት ነው፤ እረ እንዲያውም የእግዚአብሔር አምሳያ ነው ማለት ነው።

ሰው ማለት በነፍስና በሥጋ የቆመ፣ አእምሮ ያለው ፍጥረት ነው። ሥጋው ማዕድንን፣ ፅፅዋትን፣ እንስሳትንና የሚያስደንቁ ነገሮችን ያጠቃልላል። የሰው ነፍስ ረቂቅ መንፈስ ስለ ሆነች መላእክትን ትመስላለች። ነፍስ ከሰው ሥጋ በጣም የከበረች ናት። ምክንያቱም እሷ አትሞትም። በእግዚአብሔር አምሳያ የተፈጠረው የሰው ነፍስ እንጂ ሥጋው አይደለም። ሰው የሚያስበው፣ የሚያስተነትነው፣ የሚረዳውና የሚያፈቅረው በጥበባዊ ነፍሱ ነው። ብዙ ነገር መሥራትና ወደ ፊት መገመገሥ (መሸሻል) የሚችለው በነፍሱ ነው።

«ከዘላለም ጀምሮ የሚኖር፣ ሁሉን ነገር ፈጠረ» (ሲራክ 18: 1)

መጽሐፍ ቅዱስ አዳም እንዴት እንደ ተፈጠረ ሲተርክ እግዚአብሔርን እንደ አንድ የሽክላ ሠራተኛ አስመስሎ፣ የሰውን ሥጋ «በእጁ ከጭቃ ሠርቶ ነፍሱን ደግሞ በአፍንጫው እፍ አለበት» ይላል። ይህንን ቃል በቃሉ አንቀበለውም። ምክንያቱም (ቅዱስ አጎስጢኖስ እንደሚለው) እግዚአብሔር እጅና አፍ የለውም። ስለዚህ በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የሚተረከው ምሳሌ ነው። የሰውን አፈጣጠር በአራት ዘፍጥረት እንደ ተነገረው ቃል በቃሉ ለማመን አንገደድም።

ስለ ሔዋን አፈጣጠር የተጻፈውንም፣ ማለት «ከአዳም ጉን ተወሰደች» የሚለው ምሳሌ ይሆናል እንጂ እንደ እውነተኛ ታሪክ ልንቆጥረው አንገደድም። የሆነ ሆኖ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጻፈው ታሪክ ወይም ምሳሌ የእግዚአብሔር ቃል ስለ ሆነ በመንፈሳዊነት ትምህርት የተሞላ ነው። ለምሳሌ፡- የሔዋን አፈጣጠር ምንም እንኳ ምሳሌ ቢሆንም የሚከተለውን ትምህርት ያስተላልፋል።

- ሀ) ባል ሚስቱን እንደ ነፍሱ ማፍቀር አለበት፣ ምክንያቱም ሥጋዋ ከሥጋው፣ አጥንትዋ ከአጥንቱ መሆኑን ያሳስበናል።
- ለ) ባልና ሚስት ቃል-ኪዳን ካሠሩ በኋላ «አንድ ሥጋ ይሆናሉ» (ማቴ.19: 7)፣ ስለዚህ ሊፋቱ አይገባቸውም።
- ሐ) ከሞተው የክርስቶስ ጉን በደምና በውሃ መልክ መሸራው የሆነችው ቤተክርስቲያን መውጣት ነበረባት (ትንቢት)።

እንግዲህ ስለ ሰው አፈጣጠር ሁሉንም ቃል በቃሉ አንቀበለውምና ልናምነው የሚገባን የሚከተለውን ብቻ ነው።

1. እግዚአብሔር ሰውን እንደ ፈጠረው፣
2. በሁለት ነገሮች ማለትም ከሰው በፊት ተፈጥሮ በነበረውና (ጭቃ ወይም ሕያው ነገር) እርሱ በአስተነፈሰለት መንፈስ እንደ ፈጠረው።
3. ነፍሱን ግን በአምሳያውና በአርአያው እንደ ፈጠራት ማለትም አምላክ እንደሚረዳው፣ አእምሮ፣ ፍላጎትና (ፈቃድ) ነፃነት እንዳለው ሁሉ፣ የሰው ነፍስም አትሞትም፣ አእምሮ፣ ፍላጎትና ነፃነት አላት።

ይህ ብቻ ነው ልናምነው የሚገባን። የተቀረው ግን ማለትም የእዳ ምና የሔዋን አፈጣጠር የሃይማኖት ትምህርት አይደለምና ሳይንቲስቶች እንደሚገምቱት ልናስብ እንችላለን።

የሳይንቲስቶች ትምህርት

የዓለምና የሰው አፈጣጠር በመጽሐፍ ቅዱስ ስላለተገለጸልን፣ ይህንን ዕውቀት ከጉብዞች ሳይንቲስቶች (በእግዚአብሔር ከሚያምኑት ሳይንቲስቶች) ልናገኝ እንችላለን። የሳይንቲስቶች አሳብ የተለያየ ስለሆነ፣ አስተያየት እንጂ የተረጋገጠ ነገር አይደለም። ምክንያቱም ጥናታቸው ገና አላለቀም። የሆነ ሆኖ በአሁኑ ጊዜ አብዛኞቹ ሳይንቲስቶች እንደሚከተለው ያስተምራሉ፡-

- 1- ከ15-20 ቢልዮን ዓመታት በፊት አካባቢ ትልቅ የጋዝ ደመና (ሐይድሮኔን) በእግዚአብሔር ተፈጠረ። ጋዙም በጣም የሞቀና ብርሃናዊ (ብርሃን ያለው) ነበር። ቀስ በቀስ እግዚአብሔር በሰጠው የመሻሻል ኃይል ከጋዙ አንዱ ክፍል ተለይቶ በመቀዝቀዝ ወደ ተጠራቀመ ውኃና ምድር ተለወጠ። በዚህ ጥርቅም ውስጥ ምድርና ሌሎች ፕላኔቶች ተደባልቀው ለረጅም ጊዜ ቆዩ። በኋላ ግን ተለያይተው ቅርጾቻቸውንና ሥፍራዎቻቸውን ያዙ። ምድራችንም ከባሕር ተለየች። ያልቀዘቀዘው ጋዝ በብዙ ቦታዎች ተከፋፍሎ፣ ፀሐይና ከዋክብት ሆኖ እስከ ዛሬ ድረስ ሰማይን ሞልቶ ይገኛል። ይህ የመጀመሪያ ሁኔታ፣ «የማዕድኖች መሻሻል» ልንለው እንችላለን።
- 2- ከ5 ቢልዮን ዓመታት በፊት በረጋው መሬት ላይ፣ እርጥበት ባለው ቦታ ላይ በእግዚአብሔር ሥራ የመጀመሪያ አትክልቶች በቀሉ። ቀስ በቀስ ደግሞ ወደ ሁሉ ቦታ ተሰራጭተውና ተባዝተው ብዙ ዓይነት ዕፅዋትና ዛፎች ተገኙ። ይህ የዕፅዋት መሻሻል ነው።
- 3- ከ3 ቢልዮን ዓመታት በፊት በእግዚአብሔር ሥራ በውሃ ውስጥ ጥቃቅን ፍጥረቶች (ትላትሎች) ተገኙ። እነሱም እየተባዙና እየተሻሻሉ ሄደው ትናንሽ እንስሳትን በተለይም ዓሣዎችን አፈሩ። ከእነዚህ እንስሳት አንዳንዶቹ ከባሕር ወጥተው በደረቁ መሬት ላይ መኖር ጀመሩ። አንዳንዶቹም ክንፍ አግኝተው መብረር ጀመሩ። እነርሱም ወፎች ሆኑ። ቀስ በቀስ የተለያዩ ዓይነት እንስሳት (ትናንሽና ትላልቅ) በባሕርም ሆነ በአየር እንዲሁም በምድር ላይ መባዛት ጀመሩ። ይህ የእንስሳት መሻሻል ነው።
- 4- እንስሳት ተባዝተው በሙሉ ዓለም ላይ መገኘት ከጀመሩ በኋላ፣ አንዳንዶቹ እንስሳት በተለይም «ፕሮቲንቡል» የሚባል የእንስሳ ዘር፣ ከዚያ በፊት በዳዴ ይሄዱ የነበሩት ቀስ በቀስ ተነሥተው በሁለት እግሮቻቸው ቆመው መሄድ ጀመሩ። ከእነዚህ እንስሳት ሁለት ወንድና ሴት በእግዚአብሔር ተመርጠው መንፈሳዊትና ጠቢባዊት (ለባዊት) ነፍስ ተቀብለው ወደ ሰው ተለወጡ፣ የመጀመሪያዎቹ የሰው ዘር ወላጆች ሆኑ። ሳይንቲስቶቹ ይህ ለውጥ መቼ እንደ ተፈጸመ አላስታወቁንም። አንዳንዶቹ ከ50,000 ዓመት በፊት፣ አንዳንዶቹ ከ 100,000 ዓመት በፊት ነው ይላሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ ከዚያ በፊት ነው የሚል ግምት አላቸው። አንዳንዶቹ ሳይንቲስቶች «የሰው ዘር ከብዙ ጥንድ ነው እንጂ ከሁለት ወላጆች ብቻ አልተጀመረም» ይላሉ።

አስተውል

- 1- ከላይ የዘረዘርነው የሳይንቲስቶች ትምህርት፣ አስተያየት ነው እንጂ የተረጋገጠ ትምህርት አይደለም። ስለዚህ እንደ ፍላጎታችን ልናስብ እንችላለን። ከዚህ በኋላ ግን ተጨባጭ ሳይንሳዊ ማስረጃ አግኝተው፣ ሰው ከእንስሳ መገኘቱን (መምጣቱን) ከአረጋገጡልን እውነተኛ ዕውቀት ይሆናል ማለት ነው። ነገር ግን ይህንን ዕውቀት ለመቀበል በግድ ሁለት ነገሮችን ማመን አለብን።
 - ሀ) የዚህ ለውጥ አድራጊ እግዚአብሔር መሆኑን፣
 - ለ) የሰው ነፍስ በእግዚአብሔር እንደ ተፈጠረች እንጂ ከእንስሳ እንዳልተገኘች (እንዳልመጣች)።
- 2- ዛሬም የሰው ዘር በተፈጥሮአዊ ኃይል ሲባዙ ኃይላቸውን የሚያገኙት ከእግዚአብሔር ነው። በእያንዳንዱ የሰው ጽንሰ ነፍስ የሚዘራው እግዚአብሔር ነው። ምክንያቱም የሰው ነፍስ ከአምላክ ብቻ ነው የምትመጣው፣ ሥጋውን ከወላጆቹ ይወስዳል። በዚህ ምክንያት «አባቴ እስከ አሁን ይሠራል» የሚለው የክርስቶስ ቃል በየቀኑ ይፈጸማል።
- 3- አንዳንዶቹ ሳይንቲስቶች እግዚአብሔርን አስወግደው ሁሉም ነገር በተፈጥሮ ለውጥ ብቻ ነው የተደረገው ይላሉ። ማለትም፣ ድሮ በመጀመሪያ የነበረው ግዙፍ ነገር በገዛ ራሱ እየተለወጠና እየተሻሻለ ሄዶ ዛሬ ወደ አለበት ደረጃ ደርሶ ይገኛል ማለታቸው ነው። እኛ ክርስቲያኖች ግን እነዚህን ሳይንቲስቶች ልንከተል አንችልም፣ ምክንያቱም አስተያየታቸው በሁለት ምክንያቶች ስሕተት ነው።
 - ሀ) በራሱ የሚፈጠር ምንም ነገር ስለሌለ የመጀመሪያው ግዙፍ ነገር ያለ ፈጣሪ ሊኖር (ሊጀመር) አይችልም።
 - ለ) ከመጀመሪያው ነገር አንዳንድ ፍጥረቶችን ለማስገኘትና ለማባዛት የፈጣሪ ኃይል ያስፈለጋል፣ ምክንያቱም ያለ ፈጣሪ ምንም ነገር ሊንቀሳቀስ አይችልም።
- 4- ሰው ከእንስሳ የመጣ (የተገኘ) ከሆነ፣ በተለይም ይህ ለውጥ ያለ ፈጣሪ ተደረጎ ለማለት በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም በእግዚአብሔር በሰው መካከል ትልቅ ልዩነት አለ። እንስሳ ደሙ-ነፍሳዊ ሕይወት ነው ያለው። ሰው ግን የማትሞትና በአምላክ አምሳያ የተፈጠረች ነፍስ ነው ያለው። ስለዚህ እንስሳን ወደ ሰው መለወጥ የሚችልና የማትሞት ጥበባዊት ነፍስ ሊያደርግለት የሚችል ፈጣሪ ብቻ

ነው። ይህንን ሐቅ ለማመን እንገደዳለን። ካልሆነ ግን እግዚአብሔርን ከደናል ማለት ነው።

5. ከላይ የተመለከተናቸው የአማኞች ሳይንቲስቶች አስተያየት፣ ምን ምን እንኳ የሃይማኖት ጉዳይ ባይሆንም፣ እግዚአብሔር ያደረገውን በመፈለግና በመግለጽ፣ እግዚአብሔር ምን ያህል ታላቅ አምላክ፣ ምን ያህል ሁሉን ቻይና ምን ያህል ድንቅ መሆኑን ስለሚያስታውቀን እንድናወድሰው ያግዘናል። ስለዚህ ሳይንስና ሃይማኖት አይጋጩም። ምክንያቱም ሁለቱም ወደ አምላክ ይመሩናል።

ምሳሌ 5

ስለ ሰው ነፍስ ማብራሪያ

«ነፍስ» ስንል የማይሞተውን መንፈስ ነው እንጂ ትንፋሽን አይደለም የምናመለክተው። ትንፋሽ ግዙፍ ነገር ስለ ሆነ ይታያል። የእንስሳት ነፍስ ትንፋሽ ነው። የሰው ነፍስ ግዙፍ ነገር ስላልሆነች አትታይም፣ አትነካም (አትዳስም)። ሰው ሲሞት በተለምዶ አነጋገር «ትንፋሹ ወጣ» እንላለን። ልማዳዊውን አነጋገር ወደ ጉን ትተን ሐቁን ከፈለግን ግን ከሥጋ የምትለየው የሰው ነፍስ አትታይም። እስከ ትንሣኤ-መታን ድረስ ከሥጋ ተለይታ ትኖራለች። መጽሐፍ ቅዱስ «ሕያው ነፍስ» ሲል (ኦሪ.ዘፍ.2: 7) ሕያው ሥጋ ማለትን ያመለክታል። በዚህ ቃል ማንኛውንም እንስሳንም ያመለክታል (ኦሪ.ዘፍ.1: 20)። ምክንያቱም የቀድሞ ሕዝብ በሰውና በእንስሳ መካከል ያለውን ልዩነት በደንብ አያውቁም ነበር።

ሰው ሲሞት ሳለ ሙሉ በሙሉ የሚሞት ይመስላቸው ነበርና እግዚአብሔር የተናገረውንም ቃል ማለትም «አንተ ዐፈር ነህና ወደ ዐፈር ትመለሳለህ» (ኦሪ.ዘፍ.3: 19) ብለው እንደ አሳባቸው ጻፉ። ከረጅም ጊዜ በኋላ ይኸን ዕውቀታቸውን ስላሻሻሉ፣ በሰው ውስጥ ሁለት ነገሮች እንደተቀናጁና በሞት መለያየት እንዳለባቸው አወቁ። «ሰው ከሞተ በኋላ ሥጋው ዐፈር ስለ ሆነ ወደ ዐፈር ይመለሳል፤ ነፍሱ ግን ወደ ፈጠራ ተወደ እግዚአብሔር ትሄዳለች» (መክብብ 12: 7)።

ይህ ትምህርት፣ ማለትም፣ ነፍስ ከሥጋ እንደምትለይና እንደማትሞት በአዲስ-ኪዳን በጉልህ ተገልጿል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «ሥጋን ከመግደል አልፈው ነፍስን መግደል የማይችሉትን ሰዎች አትፍሩ» (ማቴ.10: 28) ብሎ ሰበከ። ኢየሱስ በሚሞትበት ጊዜ በክርስቶስ ምሕረት ያገኘው ወንበዴ (ሉቃ.23: 43) በነፍሱ ብቻ ወደ መንግሥተ-ሰማይ መግባቱ ግልጽ ነው። ምክንያቱም ሥጋው ከመሬት ሥር ተቀብሯል።

«ነፍሱ ወጣች» (ማቴ.27: 50) ማለትም የኢየሱስ ነፍስ ከሥጋው ተለየች። ቅዱስ ጳውሎስም «ከሥጋ ነፃ ወጥተን ከክርስቶስ ጋር እንኖራለን» ይላል። ማለትም «ነፍሴ ከሥጋዬ ከተለየች በኋላ ከክርስቶስ ጋር እሆናለሁ» ማለቱ ነው (2ቆሮ.5: 8)። ቅዱስ ዮሐንስ ስለ እግዚአብሔር ቃልና ስለ ሰው-ትም ምስክርነት የተገደሉት ሰዎች ነፍሶች በመንግሥተ-ሰማይ እንዳሉ አየ (ራእይ 6: 9)። ስለዚህ ነፍሶች ከሥጋ ተለይተው ይኖራሉ። እንግዲህ ነፍስ ከሥጋ ከተለየች በኋላም በሕይወት መኖሯን ትቀጥላለች።

አስተውል

1. አንዳንድ ሰዎች፣ በተለይም የጀሆሻ እምነት ተከታዮች ነፍስና ሥጋን እንደ አንድ አድርገው ይቆጥራሉ። ነፍስ ከሥጋ ጋር ትሞታለች ብለው ያምናሉ። ከላይ የጠቀስናቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ግን በእርግጥ እነዚህን ሰዎች ይረቷቸዋል።
2. እነርሱ፣ ነፍስ እንደማትሞት አናምንም፣ ምክንያቱም የማይሞት አምላክ ብቻ ነው (1ጢሞ.6: 16) ይላሉ። እኛ ደግሞ «በዝነ ራሱ የማይሞት አምላክ ብቻ ነው፤ እንዲሁም በአምላክ ኃይል ሌሎችም የማይሞቱ አሉ፤ ለምሳሌ፡- መላእክትና ነፍሶቻችን» ብለን እንመልስ ላቸዋለን።
3. የቀድሞው ፈላስፋዎች ሰው በሦስት ነገሮች ማለትም በመንፈስ፣ በነፍስና በሥጋ የቆመ መሆኑን ያስተምሩ ነበር። አንዳንድ ክርስቲያኖችም ለምሳሌ፡- እነ አፓሊናሪስ ተመሳሳይ አሳብ ነበራቸው። አሁን ግን መንፈስና ነፍስ ሁለቱም የአንድ ነገር ስም መሆኑ ሁሉም የሚያስተምሩት ትምህርት ነው። ቅዱስ አጎስጢኖስ ድሮ አስቀድሞ «ነፍስ ወይም መንፈስ ካልን የሁለቱም ትርጉም አንድ ነው» ብሏል።
4. «መንፈሳችሁ፣ ነፍሳችሁ፣ ሥጋችሁ በሙሉ ያለ ነቀፋ ተጠብቆ ይኑር» (1ተሰሎ.5: 23) የሚለው የቅዱስ ጳውሎስ አነጋገር

«በአእምሮአችሁ፣ በፍላጎታችሁና በአካላችሁ፣ ማለት (በሁሉንተናችሁ) ገጽሐች እንድትሆኑ» የሚል ምክር ይሰጣል እንጂ ሰው በሦስት ነገር የቆመ መሆኑን ለማስተማር ሐሳብ የለውም።

ስለ ሰው ነፍስ የቤተክርስቲያን ትምህርት

ቤተክርስቲያን ከላይ የዘረዘርናቸውን ሐሳቦች መርምሮ የተረጋገጠውን ትምህርት አቅርባልናለች። ስለዚህ የሚከተለውን ትምህርት ለማመን እንገደዳለን።

- 1- ሰው በሥጋና በነፍስ የቆመ ነውና ሁለት ነገር እንጂ ሦስት ነገር እንዳናምን የተከለከለ ነው (4ኛ የቁስጥንጥንያ ጉባኤ እ.ኤ.አ. 869 ዓ.ም.፣ 4ኛ የላቲራን ጉባኤ እ.ኤ.አ. 1215 ዓ.ም.)።
- 2- የሰው ነፍስ በእግዚአብሔር ትፈጠራለች እንጂ ከወላጆች ነፍስ ተከፍላ አትመጣም (ጳጳስ በነዲክቶስ 12ኛ እ.ኤ.አ. 1341 ዓ.ም.)። ስለዚህ «ሥጋ ከወላጆች፣ ነፍስ ከፈጣሪ» የሚለው ትምህርት ትክክለኛ ነው።
- 3- ለባዊት ነፍስ ለሰው ሥጋ ሕይወት የምትሰጥና በራስዋ የቆመች መንፈሳዊት ሀላፊ ናት (ጳጳስ ሊዮን 13ኛ እ.ኤ.አ. 1879 ዓ.ም.)።
- 4- የሰው ነፍስ በፍጹም አትሞትም «ለባዊት የሰው ነፍስ ትሞታለች የሚሉትን እንንቅፋቸዋለን፤ እናወግዛቸዋለንም» (5ኛ የላቲራን ጉባኤ እ.ኤ.አ. 1512 ዓ.ም.)።
- 5- የሰው ነፍስ ከሥጋ ከተለየች በኋላ እስከ ዓለም ፍጹሜ ድረስ ያለ ሥጋ ትኖራለች። እነዚያ «ነፍስ ያለ ሥጋ ልትኖር አትችልምና በሞታችን ጊዜ አዲስ ሥጋ እናገኛለን፤ ማለትም ትንሣኤ ሙታን ይፈጸምልናል» የሚሉት በቤተክርስቲያን ዘንድ ተቀባይነት የላቸውም። (የሃይማኖት ጠባቂ ማሕበር እ.ኤ.አ. 1980 ዓ.ም.)።
- 6- ሰው ሊሞት ነፍስ ከሥጋ ተለይታ ወደ አምላክ ፍርድ ትቀርባለች፤ ወዲያውኑ ዘላለማዊ ሕይወት ወይም ዘላለማዊ ኩነት ታገኛለች (ጳጳስ በነዲክቶስ 12ኛ እ.ኤ.አ. 1336 ዓ.ም.፣ የፊረንጸ ጉባኤ እ.ኤ.አ. 1438 ዓ.ም.)።
- 7- በሙታን ትንሣኤ ጊዜ በመንግሥተ-ሰማይና በገሃነም ውስጥ የሚገኙት ነፍሶች እንደገና ወደ ሥጋቸው ይመለሳሉ። በዚያን ጊዜ ሰው ሙሉ ብዕሩና ወይም ኩነቱ ያገኛል። (4ኛ የላቲራን ጉባኤ እ.ኤ.አ. 1215 ዓ.ም.፣ እንዲሁም ጳጳስ ጳውሎስ 6ኛ እ.ኤ.አ. 1968 ዓ.ም.)።

የገነት ዕድል

በአሪት ዘፍጥረት እንደ ተጻፈው፣ እግዚአብሔር የመጀመሪያዎቹን ወላጆቻችንን «እደን ገነት» በተባለ መልካም አትክልት ቦታ አስቀመጣቸው። ብዙ ስጦታዎችንም ሰጣቸው።

የቤተክርስቲያን ሊቃውንት መጽሐፍ ቅዱስን መርምረው፣ ምን ዓይነት ስጦታ እንደ ሰጣቸው ተገነዘቡ። ለምሳሌ፡- ሁሉም ፍጥረት እጅግ መልካም እንደ ነበር (ኦሪ.ዘፍ.1: 31)፣ እግዚአብሔር ከአዳምና ከሔዋን ጋር ይነጋገር እንደ ነበረ (ኦሪ.ዘፍ.3: 8)፣ እግዚአብሔር ሰውን በክብርና በጌጥ እንደ ሸለመው (መዝ.8: 6)፣ በመገንዘብ ለቀድሞዎቹ ወላጆቻችን ጽድቅና ቅድስናን እንደ አዘጋጀላቸው ተረዱ። ይህን ከሁሉ የበለጠውን ስጦታ «ጸጋ» ይሉታል። ከጸጋም ሌላ አራት ተጨማሪ ስጦታዎችን ሰጣቸው። እነሱም፡-

- 1- ከክፉ ዝንባሌ ነፃ ነበሩ፣ እፍረት አይሰማቸውም ነበር። ይህ ስጦታ ነፍስ በሥጋ ላይ ድል ማግኘቷን ያስረዳል።
- 2- ከሞት ነፃ ነበሩ፣ ምክንያቱም ሞት የኃጢአት ዋጋ ነውና።
- 3- ከሥቃይ፣ ከበሽታና ከመከራ ነፃ ነበሩ፣ ምክንያቱም እሾኽና አሜክላ የኃጢአት ውጤት ነው (ኦሪ.ዘፍ.3: 18)።
- 4- ለኑሮአቸው የሚያስፈልግ ብዙ ዕውቀት እንደ ነበራቸው የሚያስረዳን አንድ ነገር አለ። እሱም አዳም ለእያንዳንዱ እንስሳ ስም ማውጣቱ ነው (ኦሪ.ዘፍ.2: 19)።

ይህ ከላይ የተመለከተው ትምህርት በብዙ ሊቃውንት የተደገፈ ስለ ሆነ ብንቀበለው መልካም ነው። በተለይም የቀድሞ ወላጆቻችን በጽድቅና በቅድስና የተሸለሙ እንደ ነበሩና ከሞት ነፃ እንደ ነበሩ ማመን ተገቢ ነው። ምክንያቱም ይህ ትምህርት የሃይማኖት ትምህርት መሆኑ በትሬንቶ ጉባኤ ተገልጿል። እንግዲህ የቀድሞ ወላጆቻችን ኃጢአት ባይሠሩ ኖሮ ባልሞቱም ነበር። ታዲያስ? ቅዱስ ቶማስ እንደሚለው፡- ምድራዊ ሕይወታቸውን ከጨረሱ በኋላ ያለ ሞት ተለውጠው መንግሥተ-ሰማይን በወረሱ ነበር። ይህንን ሐቅ የሚያስረዳን የአምላክ ልጆች መሆናቸው ነው። ምክንያቱም የአምላክ ልጆች በሰማይ ወራሾች ናቸው (ሮሜ 8: 17)።

ስለ ገነት ሌላ አስተያየትም ስላለ ደስ ካለን ልንቀበለው ነፃ ነን፤ ማለትም፡- የገነት አትክልት የዕድለኞች ኑሮ ምሳሌ ነው እንጂ ቃል በ ቃሉ ልንቀበለው አንገደድም። ስለዚህ ድንቅ የሆነው የአትክልት ከመልካ ሞቹ ዛፎች፤ አበቦችና ፍራፍሬዎች ጋር፤ እነዚያ በገነት ውስጥ ያሉ ምንጮች፤ ሣርና ቅጠል ብቻ እየተመገቡ ከሰው ጋር ተስማምተው የ ሚኖሩ አውሬዎች (አራ.ዘፍ.1: 30) የመጀመሪያዎቹ ወላጆቻችን ኑሮ ሰላምና ደስታ የሰፈነበት መሆኑን ያመለክታልናል እንጂ ቃል በቃሉ እንደ ተጻፈው አይደለም። ገነት ተራ ጫካ ነበር፤ አራዊትም ከመጀመሪያ ጀምረው ሥጋ ይበሉ እንደ ነበሩ በሳይንስ እናውቃለንና ገነት የሚባል ልዩ የአትክልት ቦታ አልነበረም። ነገር ግን ከእግዚአብሔር ጋር ጓደኝነት ስለ ነበራቸው የነበሩበት ቦታ እጅግ መልካምና ብሩህ ሆኖ ይታያቸው ነበር። ይፈጽሙ የነበሩት ሥራም (አራ.ዘፍ.2: 15) ቀላልና አስደሳች ሆኖ ይሰማቸው ነበር። እንግዲህ ለመጀመሪያዎቹ ወላጆቻችን ልዩ ቦታ አልተፈጠረላቸውም፤ በማንኛውም ተራ ቦታ እየኖሩ ገነት በልባቸው ውስጥ ነበርና ከኃጢአት ነፃ የሆኑን ብፁዓን ነበሩ።

ስለ ገነት ሌላ አስተያየትም በአሁኑ ጊዜ እየተስፋፋ ይሄዳል፤ ማለ ትም፡- የመጀመሪያዎቹ የሰው ዘሮች አንድ ጥንድ (ወንድና ሴት) ብቻ ሳይሆኑ ብዙ ጥንዶች ሆነው በተለያዩ ቦታዎች ተገኙ ይባላል። ይህን አስተያየት ልንቀበለው እንችላለን ወይ? ሁሉም የሰው ዘር የአዳም ኃጢአት ወራሽ መሆኑን ከአመንን፤ ይህ አስተያየት በቤተክርስቲያን አልተከለከለም። እስከ አሁን ግን ከቤተክርስቲያን ትምህርት ጋር መስ ማማቱና አለመስማማቱ ግልጽ አይደለም።

ምዕራፍ 7

የአዳም ኃጢአት

እግዚአብሔር ፍቅርና እምነትን እንዲያሳዩት ብሎ ለአዳምና ለሔዋን ትእዛዝ ሰጣቸው። ማለት፤ መልካሙንና ክፉውን ከምታስታውቀው ዛፍ ላይ ፍሬ እንዳይበሉ ከለከላቸው። ይህ በምሳሌ የተጻፈ ስለ ሆነ፤ ምን ዓይነት ትእዛዝ እንደ ሰጣቸው እናውቅም። የሆነ ሆኖ እነርሱ በ ሰይጣን ተፈትነው (በእባብ መልክ ወይም በሌላ መንገድ መሆኑን እናውቅም) በትዕቢትም ተገፋፍተው፤ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ለመ

ሆን ደፍረው (አራት ዘፍ.3: 5) ትእዛዙን አፈረሱት። ይኸንን ኃጢአት በመፈጸማቸው የእግዚአብሔርን ጸጋ አጥፍተው የሰይጣንና የክፉ ዝንባሌ ባሮች ሆኑ፤ ለበሽታ ለሞትና ለድንቁርና ተገዥዎች ሆኑ፤ ለመንግሥተ ሰማይም ያልተገቡ ሆኑ።

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር በገነት ውስጥ ወርዶ እነዚያን በደለ ኞች በመጥራት ሥራና ሥቃይ እንደሚገባቸው፤ በመጨረሻም ሞት እንደሚገባቸው ገልጸላቸው ከገነት አባረራቸው ይላል። ይህ ማባረር ምሳሌ ነው እንጂ እነርሱ ከዚያ ከነበሩበት ቦታ አልወጡም። ነገር ግን ኃጢአት ከመፈጸማቸው በፊት የነበራቸው አስደሳች ሕይወት ኃጢአት ከፈጸሙ በኋላ ከባድና መራራ ሆኖ ተሰማቸው። ከእግዚአብሔር ጋር የነበራቸውን ወዳጅነት በማጥፋታቸው ላሊናቸው በጣም ወቀሳቸው።

ሔዋን በእባብ ተቃለለች (አራ.ዘፍ.3: 6)

እንግዲህ በሃይማኖት ልናምን የሚገባን፤ አዳምና ሔዋን ትልቅ ኃጢአት እንደ ሠሩና ከእግዚአብሔር እንደ ሸፈቱ፤ ተሰጥቷቸው የነበረውን የጸጋ ሀብት ሁሉ ማጥፋታቸውን ነው። በምሳሌ የተተረከውን ግን፤ ለምሳሌ፡- ሰይጣን በእባብ መልክ መታየቱን፤ የዛፍዋን ፍሬ መብላት፤ ከዴደን መባረር... ወ.ዘ.ተ. ልናምን ግዴታ አይደለም።

በሃይማኖት ልናምን የሚገባን ሌላም ትልቅ ትምህርት አለ፤ ማለትም፤ የአዳም ኃጢአት ወደ ሁሉም የሰው ዘር መተላለፉን ማመን አለብን። ማስረጃው ይኸ ነው፡- የመጀመሪያዎቹ ወላጆቻችን የነበራቸውን ስጦታዎች በኃጢአት ካጠፉ በኋላ ምንም መልካም ነገር ሊያወርሱን አልቻሉም። አንድ ሃብታም አባት ሃብቱን በሙሉ ካጠፋ በኋላ ለልጆቹ የሚያወርሰው ድኅነትን ብቻ ነው። ለእኛም አዳም ደኅንነትን ብቻ ነው ያወረሰን። ማለትም ከአዳም ዘር የሚወለዱ ሁሉ የእግዚአብሔር ጸጋና ሌሎች ሃብቶች የላቸውም፤ ያለ ጸጋ ደግሞ ወደ መንግሥተ-ሰማይ መግባት አስቸጋሪ ነው። ምንም እንኳን የአዳም በደል የኛ በደል ባይሆንም ድክነቱ የኛ ነው፤ መከራው መከራችን ነው። ይህ መከራ ጥንታዊ ኃጢአት ተብሎ ይጠራል።

ይህ «የአዳም ኃጢአት ወደ ሁሉም ሰው ተላለፈ» የሚለው ትምህርት አንዳንድ ጊዜ የማይፈታ ችግር ሆኖ ስለ ታየ የብዙ ክርክሮች ምክንያት ሆኗል። ቤተ ክርስቲያን ግን ሁልጊዜ ጸንታና ደጋግማ ይህንን ትምህርት ታስተምራለች። ከጥንት ጀምሮ የፔላጅዩስን ትምህርት አወገዘችው (የካርተጅ ጉባኤ እ.ኤ.አ. 418 ዓ.ም.)። ፔላጅዩስ «አዳም በሠራው ኃጢአት ራሱን ብቻ ነው እንጂ ልጆቹን አልጉዳም፤ ሰው ሁሉ ንጹሕ ሆኖ ይወለዳል፤ ክፉ ዝንባሌም ካለው ከሰው ባሕርይ ነው እንጂ ከአዳም በደል የመጣ አይደለም» ብሎ ያስተምር ነበር። ቤተክርስቲያን ግን «ሰው ሁሉ (ከእግዚአብሔር ማርያም በስተቀር) ከሚጸነስበት ጊዜ ጀምሮ ጸጋ ስለሌለው በነፍሱ እንደ ሞተ ነው፤ ስለዚህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት እንዲሰጠን ለድኅንነታችን አስፈላጊ ነው» እያለች ብዙ ጊዜ ደጋግማ አስተምራለች። በትሬንቶ ጉባኤ ላይ ደግሞ እ.ኤ.አ. በ1645 ዓ.ም. የሚከተለውን ጽኑ ውሳኔ አስተላለፈች፡- «አዳም በኃጢአቱ ለራሱ ብቻ ሳይሆን የልጆቹንም ጽድቅና ቅድስና እንዳጠፋና ከሥጋዊ ሞት ጋር የነፍስ ሞት የሆነውን ኃጢአት እንዳወረሳቸው የማያምን ካለ የተወገዘ ይሁን»።

የዚህ ትምህርት ዋና መሠረት ሮሜ ምዕራፍ 5 ነው፡- «በአንድ ሰው (በአዳም) ምክንያት ኃጢአት ወደ ዓለም ገባ፤ በኃጢአት ምክንያትም

ሞት መጣ፤ ይኸውም ሰው ሁሉ ኃጢአት ስለ ሠራ ሞት በሰው ሁሉ ላይ መጣ» (ሮሜ 5: 12)። «በአንድ ሰው (በአዳም) አለመታዘዝ ምክንያት ብዙዎች ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ፤ እንዲሁም በአንድ ክርስቶስ መታዘዝ ምክንያት ብዙዎች ይጸድቃሉ» (ሮሜ 5: 19)። በዚህ ጥቅስ ቅዱስ ጳውሎስ፤ በአዳም ምክንያት የሰው ልጆች ኃጢአት እንዳለባቸውና በክርስቶስ ምክንያት ጽድቅን እንዳገኙ ይነግረናል። ክርስቶስ በሞቱ ያስገኘልን ጸጋ ብዙ ጊዜ በጥምቀት ስለሚታደለን፤ በጥምቀት የአዳም ኃጢአት ይደመሰስልናል፤ ማለትም አዳም አጥፍቶብን የነበረውን ጸጋ በጥምቀት እናገኛለን።

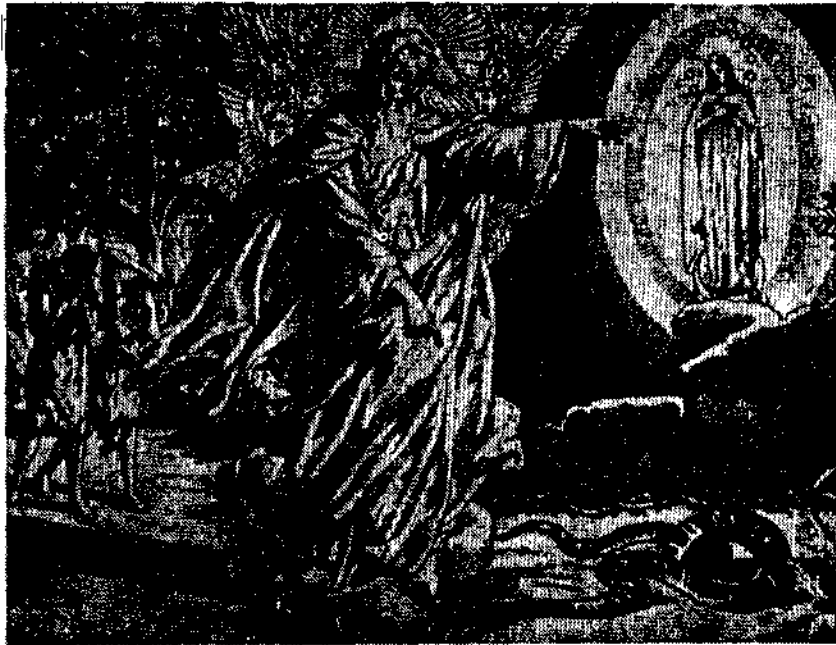
ሌሎች አዳም የነበረውን ሀብቶች፤ ማለትም አለመታመም፤ አለመሞት፤ ዕውቀትንና ሥጋችንን መቆጣጠር በጥምቀት እናገኘውም። ምክንያቱም በዚህ ዓለም ላይ ብዕሪነት የለም። ይሁን እንጂ የመንግሥተ-ሰማይ ተስፋ እንደየእምነታችን መጠን ሥቃያችንን ሁሉ ያቃልልናል። እዚያ (መንግሥተ-ሰማይ) ከደረሰን በኋላ ደግሞ «ከእንግዲህ ወዲህ ሞት ወይም ሐዘን ወይም ለቅሶ ወይም ሥቃይ አይኖርም» (ራእይ 21: 4)። እንዲያውም «አምላክን እንመስላለን» (1ዮሐ.3: 2)።

ምዕራፍ 8

መድኃኔ ዓለምን በእምነት መጠባበቅ

እግዚአብሔር ምንም እንኳን አዳምንና ሔዋንን ቢቀጣቸውም፤ እንዲጠፋ ፈቃዱ ስላልሆነ የመዳን ተስፋን አለማቸው፤ ማለትም እባቡን ሲረግመው እንዲህ አለ፡- «በአንተና በሴቲቱ መካከል ጠላትነት እንዲኖር አደርጋለሁ፤ የእርሷ ዘርና የአንተ ዘርም ዘወትር ጠላቶች እንደ ሆኑ ይኖራሉ። የእርሷ ዘር የአንተን ራስ ይቀጠቅጣል፤ አንተም የእርስዋን ዘር ተረከዝ ትነካሳለህ» (ሐሪት ዘፍ.3: 15)። ይህ በካቶሊካዊት ቤተክርስቲያን ሲተረጉም «በሰይጣንና በማርያም መካከል፤ በሰይጣን ተከታዮችና በልጅዋ (በኢየሱስ) መካከል ጦርነት ይደረጋል፤ ኢየሱስ ከእናቱ ጋር ሆኖ ሰይጣንን አሸንፎ የሰው ልጆችን ያድናል» ማለት ነው።

አዳምና ሔዋን ይህንን ትንቢት ሰምተው፤ ባደረጉት ኃጢአት ተጸጽተው፤ ከኢየሱስና ከማርያም ድኅንነትን ተጠባበቁ። ልጆቻቸውና የልጅ ልጆቻቸው እንዲድኑ መድኃኔ ዓለምን በእምነት ይጠባበቁ ነበር። በመሥዋዕትም ይለምኑት ነበር። በዚህ እምነትም ይድኑ ነበር። በሚሞቱበት ጊዜ ግን መንግሥተ-ሰማይ ተዘግቶ ስለ ነበር፤ መድኃኔ-ዓለም በሞቱ እስኪከፍተው ድረስ ነፍሶቻቸው ወደ ሊኦል ወርደው ይጠባበቁ ነበር።

እግዚአብሔር እባብን ሲረግመው መድኃኔ ዓለም እንደሚመጣልን ተስፋ ሰጠን (ኦሪት ዘፍ.3: 15)

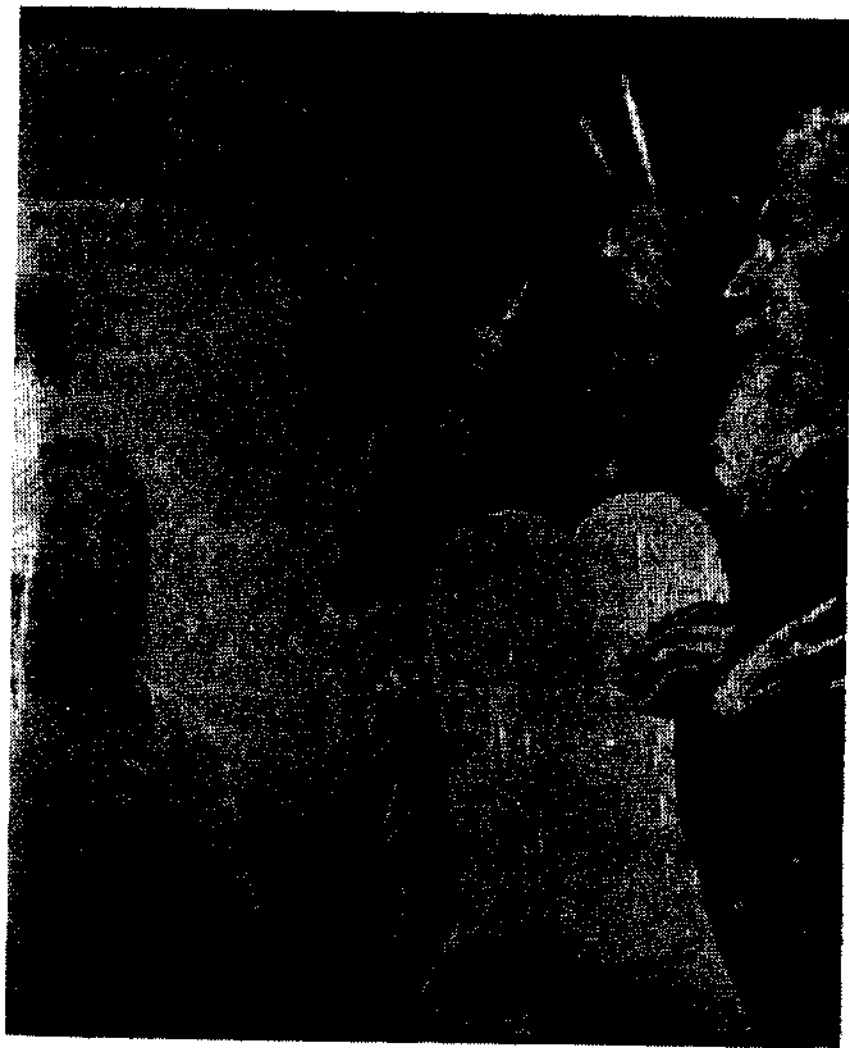
ከአዳም ልጆች በልዩ ሁኔታ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ የዘር ሐረግ የሚባሉት ሴት፤ ሄኖክ፤ ኖኅ እና ሴም ናቸው። ከሴም ልጆች መካከል በጣም የሚታወቀው አብርሃም ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር

እንዲህ በማለት ከእርሱ ጋር ቃል-ኪዳን ገብቶ ነበር፡- «ዘርህን አበዛዋለሁ፤ ታላቅ ሕዝብም ይሆናል፤ እባርክሃለሁ፤» (ኦሪ.ዘፍ.12: 2)። «ትእዛዜን ስለ ፈጸምህ የዓለም ሕዝቦች ሁሉ በዘርህ ይባረካሉ» (ኦሪ.ዘፍ.22: 18) ብሎ ተስፋ ሰጠው። «በዘርህ» በማለቱ ከአብርሃም ዘር በጣም ከፍ ያለውን ኢየሱስ ክርስቶስን አመለከተ። ይህ ተስፋ ለይስሐቅም ተደገመለት (ኦሪ.ዘፍ.26: 4)። ያዕቆብ የ12 ልጆች አባት በመሆኑ የ12ቱ የእስራኤል ነገዶች መሠረት ሆነ፤ በመጨረሻ ኑዛዜው አደራ ሲላቸው፤ ይሁዳ መሪያቸው እንዲሆን ወሰነ። «መሲሕ እስኪመጣ ድረስ በትረ መንግሥት ከነገደ ይሁዳ እጅ አይወጣም» ብሎ ተነበየ።

እስራኤላውያን በግብጽ አገር ተባዝተው በተጠሉና በተሰደዱ ጊዜ፤ ሙሴ ተልኮ በብዙ ተአምራት ከዚያ ባርነት ነፃ አወጣቸው። ወደ ምድረ-ብዳ ወስዷቸው እዚያው የተሰጣቸውን የእግዚአብሔር ትእዛዛት እንዲጠብቁ አዘዛቸው፤ የእግዚአብሔርን አምልኮ እንዲፈጽሙ ካህናት ሾመላቸው፤ ደንቦችና ምክሮችን እያዘጋጀላቸው ለ40 ዓመት ያህል መራቸው። «እግዚአብሔር አምላካችሁ ከወገኖቻችሁ መካከል እንደ እኔ ያለ ነቢይ መርጦ ያስነሣላችኋል» (ኦሪ.ዘፍ.18: 15) በማለት ታላቁን ነቢይ ማለትም ክርስቶስን በእምነት እንዲጠባበቁ አደራ አላቸው።

የተስፋ ምድር ወደ ተባለው ምድረ-ከነአን ያስገባቸው ኢየሱ ነው (ከክርስቶስ ልደት በፊት በ1400 ዓመት)። እርሱም ወደፊት በሚመጣው መሲሕ ላይ እምነት እንዲኖራቸው ቀስቀሳቸው። መሳፍንትና ነገሥታት ም እንዲሁ አደረጉ።

ከይሁዳ ዘር (ነገድ) ገናናው ንጉሥ ዳዊት ነው። እርሱ ከብዙ ሰዶት በኋላ ከክርስቶስ ልደት በፊት በ1005 ዓመት ነገሠ፤ ሁሉንም የእሥራኤል ጠላቶች አጠፋ። መንግሥቱን ካሰፋና ካጠነከረ በኋላ በእግዚአብሔር አምልኮ በመትጋት መዝሙራትን ደረሰ፤ ስለሚመጣው መሲሕ የእግዚአብሔር ልጅም ትንቢት ተናገረ። «የእግዚአብሔር ልጅ፤ የሁሉም አሕዛብ ንጉሥ» (መዝ.2)። «ዘለዓለማዊ ካህን» (መዝ.110: 4)። ብሎ አወደሰው። በተለይም ሕማማቱን በትንቢት እየው «እኔ ትል ነኝ እንጂ ሰው አይደለሁም... እጆቼንና እግሮቼን ቸነከሩ፤ አጥንቶቼ ተቆጠሩ፤ ልብሶቼን ተከፋፈሉ፤ በእጅ ጠባቤም ላይ ዕጣ ተጣጣሉ» (መዝ.22)። እንዲሁም ስለ ትንሣኤው ተነበየ፤ «ነፍሴን በሊኦል አትተዋትም፤ ቅዱስህንም መበስበስ እንዲደርስበት አታደርገውም» (መዝ.16: 10)።

መድኃኒ ዓለምን በእምነት የተጠበቁት ነቢያት (አብርሃም፣ ሙሴ፣ ዳዊት፣ ኢሳይያስ)

ከዳዊት ቀጥሎ በታላቅ ጥበቡና ቤተ-መቅደስን በመሥራቱ የታወቀው ሰሎሞን ነው። እርሱ ግን መንግሥቱን በመልካም ሁኔታ ወደ ፍጻሜ አላደረሰውም። በበደሉ ምክንያት ከክርስቶስ ልደት በፊት በ932

ዓመት መንግሥቱ በሁለት ቦታ ተከፈለ፤ በሰሜን የእስራኤል መንግሥት (ሰማርያ)፣ በደቡብ ደግሞ የይሁዳ መንግሥት (ኢየሩሳሌም) ሆነ። በደቡብ የዳዊት ልጆች ስለ ነገሡ በነቢያት እርዳታ የእግዚአብሔርን አምልኮ አዘወተሩ፤ በሰሜን ግን ሕዝቡ ወደ አምልኮ-ጣዖት ወደቁ። ሐሰተኞች ነቢያትን ስለ ተከተሉ የቅጣት ጊዜ መጣ። ከክርስቶስ ልደት በፊት በ721 ዓመት በነነዌ ንጉሥ ተማርከው ወደ ስደት አገር ተወሰዱ።

በኢየሩሳሌም የሚበዛው ሕዝብ ኑሮውን በመልካም ሁኔታ ቀጠለ፤ አንዳንዶቹ ነገሥታት፣ እነ ዮሳፋ፣ ሕዝቅያስና ዮስያስ በመንፈሳዊነታቸው ዳዊትን መሰሉ። ነቢያት ስለ መድኃኒ-ዓለም ሰብከው በሕዝቡ ላይ እምነት ያሳድሩ ነበር። ሚካያስ መሲሕ የሚወለድበት ቦታ ቤተልሄም መሆኑን ገለጸ (ሚክ.5: 2)፤ ኢሳይያስ ስለ ልደቱ ግልጽ አድርጎ ተነበየ «እነሆ ድንግል ትፀንሳለች፤ ወንድ ልጅም ትወልዳለች፤ ስሙንም እማኑኤል ብላ ትጠራዋለች» (ኢሳ.7: 14)። «እነሆ ሕፃን ተወልዶልናል፤ ወንድ ልጅም ተሰጥቶናል፤ እርሱም መሪ ይሆናል» (ኢሳ.9: 6)። ስለ ሕማማቱም ብዙ ተነበየ፡- «እኛም ንቀን ገለል እደረግነው፤ እርሱ ከመከራና ከሕማም የማይለይ የሐዘን ሰው ሆነ፤ ወደ እርሱ የሚመለከት አንድም ሰው አልነበረም፤ እኛም በንቀት እንደ ኢምንት ቆጠርነው። እኛ ልንሸከመው የሚገባንን መከራና ሕማም እርሱ ተሸከመ፤ ይህም በእርሱ ላይ የደረሰበት ግርፋትና መከራ ሁሉ ከእግዚአብሔር የተላከ ቅጣት እንደ ሆነ አድርገን አሰብን። ይሁን እንጂ እርሱ ተወግቶ የቆለለው ስለ ኃጢአታችን ሲሆን፤ በመገረፍ የደቀውም እኛ ስለ ፈጸምነው በደል ነው፤ እርሱ በተቀበለው ቅጣት እኛ ሰላምን አገኘን፤ እርሱም በመቁሰሱ እኛ ተፈወስን። እኛ እያንዳንዳችን ከመንገድ ወጥተው በመባዘን እንደ ጠፉ በጎች ሆነን ነበር፤ ነገር ግን እግዚአብሔር እኛ ልንቀበለው የሚገባንን ቅጣት ሁሉ በእርሱ ላይ አኖረ። እርሱ ብዙ ግፍ ሲደርስበት፤ መከራን ታግሦ ተቀበለ እንጂ አንድ ቃል እንኳ አልተናገረም። እርሱ ለመታረድ እንደሚወስድ ጠበትና አንደሚሸለትም በግ ዝም አለ፤ አንድ ቃል አልተናገረም» (ኢሳ.53: 3-7)። «ለሚገርፉኝ ጀርባዬን ሰጠኳቸው፤ ሲሰድቡኝና ጢሜን ሲነጩኝ፤ እየተፋም ሲያፈቁኝ ቆይቼን ከእነርሱ በማዞር አልሸግሁም» (ኢሳ.50: 6)። ኤርምያስም ስለ ክርስቶስ ትንቢት ተናግሯል። በተለይም ግን ጭንቅ በተሞላበት ሕይወቱ እርሱን መስሏል።

የአይሁድ ሕዝብም ብዙ ጊዜ የነቢያትን ምክር ስላልሰሙና ከኃጢአታቸው ስላልታረሙ እግዚአብሔር ልብ እንዲገዙ ብሎ ከባድ ቅጣት እንዲወርድባቸው ፈቀደና የባቢሎን ንጉሥ ከሠራዊቱ ጋር መጥቶ

የኢየሩሳሌምን ከተማ አቃጥሎ፤ የሚበዛውንም ሕዝብ ማርኮ ባርያ ለማድረግ ወደ ባቢሎን ወሰዳቸው። ይህ የሆነው ከክርስቶስ ልደት በፊት በ586 ዓመት ነው። እግዚአብሔር ባሮቹን አልረሳቸውምና በነቢያት፤ በተለይም በሕዝቅኤልና በዳንኤል አድርጎ አጽናናቸው። እነሱም በደላቸውን ክስው ለረጅም ጊዜ ነፃነትን ተጠባበቁ፤ የመድኃኔ-ዓለምንም ተስፋ ቀስቀሱ።

ከክርስቶስ ልደት በፊት በ538 ዓመት ኢሮስ የተባለው የፋርስ ንጉሥ የባቢሎንን መንግሥት አሸንፎ አይሁዶችን ነፃ አወጣቸው። በዚያን ጊዜ ብዙዎች አይሁዳውያን በደስታ ወደ ኢየሩሳሌም ተመልሰው ከተማንና ቤተመቅደስን እንደገና አነጹ። በእዝራና በነህምያ በመታገዝ በመንፈሳዊነት ታድሰው ለተወሰነ ጊዜ ሰላምና ደስታን አገኙ። ፐርሺያውያን በንጉሥ እስክንድር በተሸነፉ ጊዜ አይሁዶች በግሪኮች ሥር ወደቁና ተሰደው አረመኔ ለመሆን ተገደዱ። ብዙዎቹ ሃይማኖታቸውን ሲክዱ ካህኑ ማታትያና ጉብዞች ልጆቹ (መቃባውያን) ተነሥተው የሃይማኖታቸውን ጠላት ተዋጉት፤ በብዙ ድካምና ደም ድልና ነፃነትን ተቀዳጁ። ለረጅም ጊዜ ራሳቸውን በራሳቸው አስተዳደሩ። በዚያን ጊዜ ሮማውያን በሁሉ ቦታ ተስፋፍተው ስለ ነበሩ ከክርስቶስ ልደት በፊት በ63 ዓመት አይሁዶችንም ገዝተው ነበሩ። ከክርስቶስ ልደት በፊት በ37 ዓመት ሄሮድስን አነገሠላቸው። በዚህ ሁኔታ በትረ-መንግሥት ከይሁዳ ነገድ እጅ ወጥቶ ወደ ባዕዶች ስላለፈ የያዕቆብ ትንቢት ተፈጸመ። የመድኃኔ-ዓለም መምጣትም ቀርቦ ነበር።

ምዕራፍ 9

በብሉይ ኪዳን የሚገኙ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌዎች

በብሉይ-ኪዳን ዘመን፤ እግዚአብሔር በትንቢቶች ብቻ ሳይሆን በምሳሌም እያደረገ ለቀድሞው ሕዝብ የመድኃኔ-ዓለምን መምጣት ያስታውሳቸው (ያሳስባቸው) ነበር። ብዙ ጸድቃን በጠባቦቻቸውና በአካሄዳቸው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን መስለውታል። ምሳሌዎቹም የሚከተሉት ናቸው፡-

አቤል፤ ንጹሕ ሰው እያለ ከከተማ ወደ ውጭ ተወስዶ በቅንዓት ምክንያት ተገደለ፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌም ሆነ፤ ምክንያቱም ኢየሱስም ንጹሕ እያለ ስለ ቀኑበት ብቻ ከከተማ ውጭ ወስደው ገደሉት።

ኖኅ፤ የንስሐ ሰባኪ ሆኖ የድኅንነትን መርከብ በመሥራቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን መሰለ። ኢየሱስም ሰዎች ንስሐ እንዲገቡ ለበከላቸው፤ የድኅንነትን መርከብ፤ ማለትም ቤተክርስቲያንን ወይም የክርስቲያኖችን ማኅበር ሠራ (መሠረተ)። ወደዚህች መርከብ የሚገቡ አይጠፉም፤ እርሷም በፍጹም አትሰምጥም።

መልክጼዴቅ፤ በዳቦና በወይን መሥዋዕት በማቅረቡ፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሠራውን የቅዱስ ተርባን መሥዋዕት አመለከተ።

ይስሐቅ፤ ዕንጨት ተሸክሞ ለመሠዋት ወደ ሞሪያ (ኢየሩሳሌም) ኮረብታ በመውጣቱ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆነ። ኢየሱስም መስቀል ተሸክሞ ወደ ቀራንዮ ተራራ ወጣ።

ያዕቆብ፤ የኤሳውን ልብስ ለብሶ በአባቱ ስለ ተባረከ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆነ። ኢየሱስም የሰውን ሥጋ ለብሶ በአባቱ ተመሰገነ። ያዕቆብ፤ ከመልአክ ጽናትን አግኝቶ ችግርና መከራን በመሸከም የአሥራ ሁለት ልጆች አባት ሆኖ ታላቅ ሕዝብ በመመሥረቱ ኢየሱስን መሰለ። ኢየሱስም በመልአክ ተጽናንቶ ብርቱ ሕማማትን በትዕግሥት ተሸክመ። በአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አደርጎም ሕዝቡ-ክርስቲያንን መሠረተ።

ኢየሱስ ወደፊት በሚሠዋበት ቦታ ይስሐቅ ለመሥዋዕትነት ቀረበ (ኦሪ.ዘፍ.22: 10)

የሴፍ፣ የያዕቆብ ልጅ፣ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆኖ ተገኘ። የሴፍ ጥበበኛና ንጹሕ በይሁዳ ተሸጦ እንደ ኃጢአተኛ ተቆጠረና ብዙ ጭንቀትና ውርደት አጋጠመው። በመጨረሻ ግን ወደ መንግሥት ነት ክብር ደረሰ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስንም ተመሳሳይ ጭንቀትና ውርደት አጋጠመው፤ ክብርቱ ሕማማት በኋላ ወደ ትንሣኤ ክብር ደረሰ።

ሙሴ፣ እስራኤላውያንን ከግብጽ ባርነት ነፃ አውጥቶና ሕጎችን ሰጥቷቸው ወደ ተስፋ ምድር በመምራቱ የኢየሱስ ምሳሌ ሆነ፤ ኢየሱስም ከሰይጣን ባርነት ነፃ አውጥቶና ሕጎችን ሰጥቶን ወደ መንግሥተ-ሰማይ እንድንገባ መራን።

እስራኤላውያንም በብርቱ ኃይል በመታገዝ የባሕርን ውሃ ተሻግረው ጉዞአቸውን በመፈጸማቸው የሕዝብ ክርስቲያን ምሳሌ ሆኑ። ታማኞች ክርስቲያኖችም በጥምቀት ውሃ ውስጥ አልፈው፣ በብዙ ስጦታዎች በተለይም በቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት ተበራትተው የተስፋ ምድር ወደ ሆነው መንግሥተ-ሰማይ ይደርሳሉ።

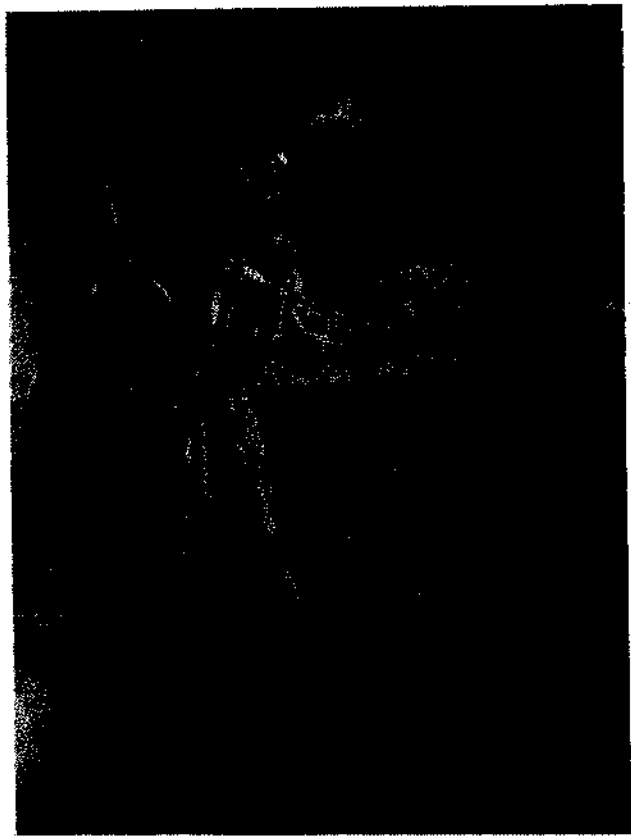
ሳምሶን፣ በአንዳንድ ሁኔታዎችና ተግባሮች የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆነ። እናቱ መካን ሳለች የእርሱን መወለድ በመልክ ተበሠረች። የተወለደውም ሕዝቡን ከፍሊስጤማውያን እጅ ለማዳን ነው። እርሱ በፍሊስጤማውያን ላይ ያገኘው ድል ኢየሱስ በሰጣውንት ላይ ያገኘውን ድል ያመለክታል። ኃይሉ በደከመ ጊዜ ያጋጠመው ውርደትና መከራ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ሕማማት ያመለክታል። ኢየሱስም ምንም እንኳን ኃይለኛ እረ እንዲያውም ሁሉን ቻይ አምላክ ቢሆንም መዋረድን፣ መታሠርንና መሠቃየትን ፈለገ። ሳምሶን ሲሞት የጣዖት ቤት እንደ ፈረሰ ሁሉ፣ ኢየሱስ ሲሞትም የአይሁዶች አምልኮ ፈርሶ አዲስ ኪዳን ተጀመረ።

የናስ ነቢይ፣ ለሦስት ቀናት በዓሣ-ነባሪ ሆኖ ውስጥ ቆይቶ በሕይወቱ በመውጣቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞቶ በመቃብር ውስጥ ቆይቶ በሦስተኛ ቀን እንደሚነሣ ያመለክታል።

ሌሎች ጸድቃንም፣ እነ ኢያሱ፣ ዳዊት፣ ኤልያስ፣ ኤርምያስ፣ ኢዮብ፣... ወ.ዘ.ተ. በአንዳንድ ነገሮች ኢየሱስን መስለዋል።

አንዳንድ እንስሳትና አንዳንድ ነገሮችም የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌዎች ሆነው ተገኝተዋል።

ለምሳሌ፡- የእባብ ምስል መድኃኒታችንን ያሳስበናል፤ ምክንያቱም የተሰቀለውን የእባብ ምስል በአምነት ይመለከቱ የነበሩት ቀሳቦች ይድኑ ነበር፤ ዛሬም በኃጢአታቸው ተጽጽተው የተሰቀለውን ኢየሱስ የሚለምኑ ምሕረቱን ያገኛሉ።

ጌታ ኢየሱስን የሚያመለክት የተሰቀለው የእባብ ምስል (ኦራዘጉል.21: 8)

የፋሲካ በግ፣ አጥንቱ ሳይሰበር የተሰቀለ፣ ደሙም እስራኤላውያንን ከሞት ያደነ፤ መድኃኒታችንን ያመለክታል።

የሕዝቡን ኃጢአት ለመከላከል የሕዝቡን ኃጢአት ሁሉ ተሸክሞ ወደ በረሃ ይሰደድ የነበረው የካሣ በግ፣ ኃጢአታችንን ተሸክሞ ካሣ የክፈለንን መድኃኒታችንና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ያመለክታል።

እስራኤላውያን ይመገቡት የነበረው ሰማያዊ መና፣ ዛሬ በቅዱስ ቁርባን የሚገኘው ሰማያዊ የነፍሳችን ምግብ የሆነው የክርስቶስ ምሳሌ ነው።

እግዚአቲህን ማርያምም በተመረጡት ሴቶች ትመሰላለች። ለምሳሌ፡- መካን የነበረችው ሃና በእግዚአብሔር ችሎታ ሳሙኤልን ወልዳ የምስጋና መዝሙር ስላደረሰች ድንግል ማርያምን መሰለች።

ለስቴር፡- ለእስራኤል ሕዝብ ድኅንነትን ስለሰመነችላቸው፣ የጠበቃ ችግርና የጸጋ ሁሉ አማላጃችን የሆነችው የእግዚአቲህን ማርያም ምሳሌ ሆነች።

የዲት፡- የሆሎዴርነስን ራስ በመቁረጧ፣ የለይጣንን ራስ የጨፈለቀ ችውን እግዚአቲህን ማርያምን አመለከተች።

ማርያም በአንዳንድ ነገሮች በያዕቆብ መሰላል፣ በቤተ-መቅደስ፣ በታቦት... ወ.ዘ.ተ. ትመሰላለች። ድንግልናዋ ሙሴ ባየው በሚነድው ቍጥቁጥና በጌዴዎን ነጭ ፀምር (ሱፍ) ይመሰላል።

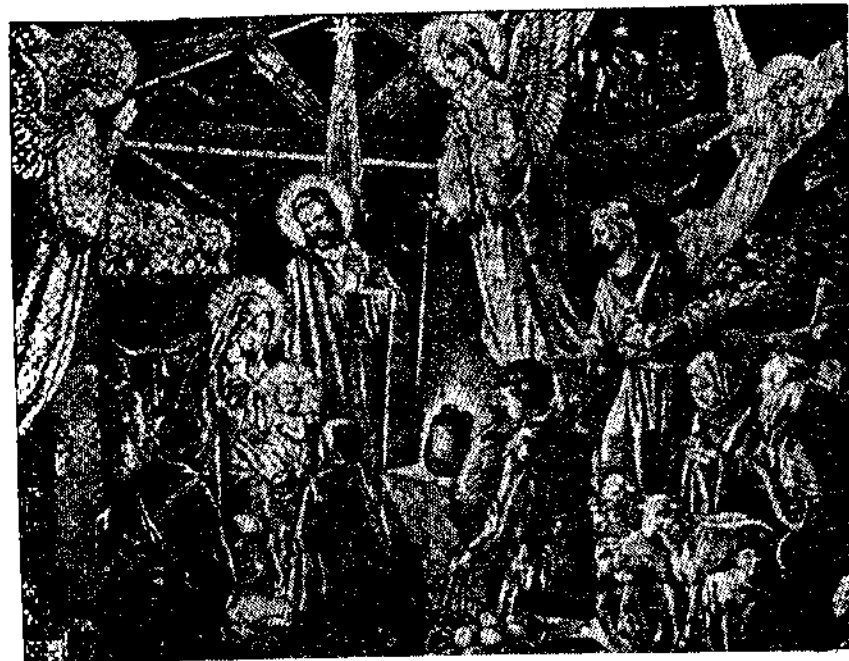
ይህንን ድንቅ የሆነ ትምህርት አስተንትነን፣ በብሉይ ኪዳን የተፈጸሙት ሁኔታዎች ወደ አዲስ ኪዳን የሚመራ ዝግጅት መሆኑን ተገንዝበን፣ እምነታችንን በኢየሱስና በማርያም ላይ እናጠነክር።

ምሳሌ 10

የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አጭር የሕይወት ታሪክ

«የተወሰነው ዘመን በደረሰ ጊዜ» (ገላ.4: 4) በገብርኤል ተበሥሮ በናዝሬት «ቃል ሥጋ ሆነ» (ዮሐ.1: 14) ማለትም የእግዚአብሔር ልጅ በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ከእግዚአቲህን ማርያም ሰው ሆኖ በቤተልሔም ተወለደ፣ አማኑኤል (እግዚአብሔር ከእኛ ጋር) በምድር ላይ ታየ።

ሊቃውንት እንደሚሉት ክርስቶስ የተወለደው በሮማውያን ዘመን አቆጣጠር በ748 ዓመት ነው። ማለትም 6 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ማለት ነው። ትንሹ ዲዮኒስዮስ የተባለ መነኩሴ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሮማውያን ዘመን አቆጣጠር በ753 ዓመት የተወለደ ስለመሰለው፣ 754ን የሮማውያን ዘመን አቆጣጠር እንደ መጀመሪያ የክርስትና ዓመት አድርጎ ቆጠረው። ስለዚህ አሁን የምንጠቀምበት የኤውሮጳውያን ዘመን አቆጣጠር 6 ዓመት ወደ ጌላ ቀርቶ ይገኛል። በኢትዮጵያ ደግሞ የቀን አቆጣጠር ዩልዩስ አፍሪቃዊ እንዳዘጋጀው ስለሚሄድና የዓመተ-ምሕረት አቆጣጠር በሮማውያን ዘመን አቆጣጠር በ761 ስለጀመረ ከኤውሮጳውያን ዘመን አቆጣጠር የባለ 8 ዓመት ወደ ጌላ ዘግይቶ ይገኛል።

የእግዚአብሔር ልጅ በከብቶች በረት ውስጥ ተወለደ (ሉቃ.2: 7)

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሕፃንነቱ ተሰድዶ ወደ ግብጽ ሄደ። ከዚያ በኋላም በናዝሬት አደገ። ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው ሆኖ ሳለ፣ መለኮቱን ደብቆ ቆየ። የ12 ዓመት ልጅ ሆኖ በሊቃውንት ፊት ከሰጠው ትንሽ ምልክት በስተቀር (ሉቃ.2: 47) 30 ዓመት እስኪሞላው ድረስ እንደ ማንም ተራ ሰው ሆኖ ታየ። ከተጠመቀበት ጊዜ ጀምሮ ግልጽ ሥራውን ጀመረ። ሲጠመቅ ሳለ የአምላክ ልጅ መሆኑ ተገለጠ። ምሥጢረ ሥላሴም ተገለጠ። ኢየሱስ በጸም ከተዘጋጀ በኋላ አርድአቱን አስከትሎ ቀስ በቀስ የእስራኤልን አገርና ከተሞች ዞረ። በጸሎት ቤቶች እያስተማረ፣ የእግዚአብሔርን መግሥት መልካም ዜና እያበሠረና ሕዝቡን ከበሽታና ከደዌ ሁሉ እየፈወሰ ዞረ (ማቴ.9: 35)። ሙታንን አስነሣ፣ አጋንንትን አወጣ፣ ነፋስንና ማዕበልን ጸጥ አደረገ፣ የሰዎችን ልብ አነበበ፣ ወደ ፊት የሚሆኑትን ነገሮች ተነበየ... ወ.ዘ.ተ. እርሱ የፈጸመው ተአምራት ቁጥር የላቸውም።

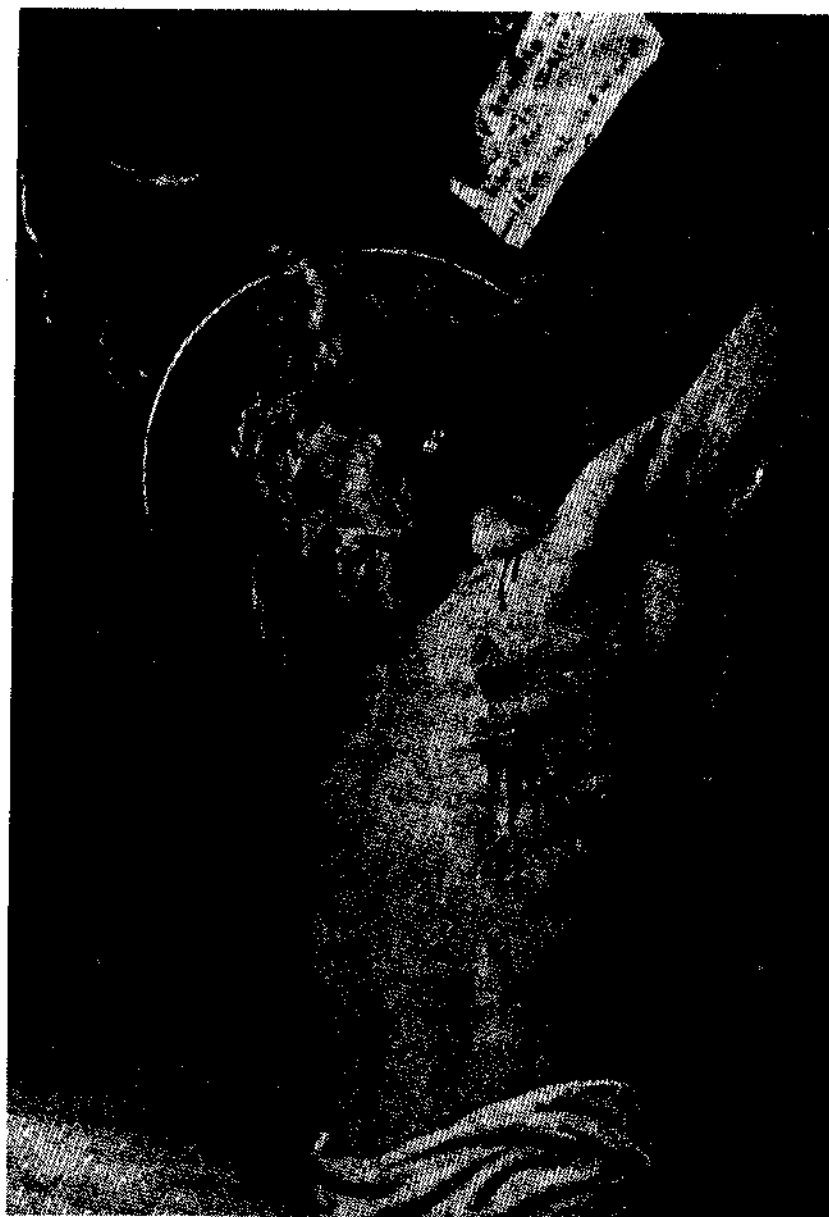
ድሆችንና በሽተኞችን ከሌሎች ሕዝብ በላይ ይወዳቸው ነበር፤ ለልጆች ልዩ ፍቅር ያሳያቸው ነበር፤ በተለይም በኃጢአታቸው የተጸጸቱትን በደለኞች ማራቸው። ለትሑቶች ቸርነትን አሳያቸው፣ ትዕቢተኞች የነበሩትን ፈረሳውያንና ጸሐፊዎች፣ እንዲሁም ብቁዎች ያልሆኑትን ካህናት በጥብቅ ስለ ገሰጸቸው ጥላቻንና ቊጣን አነሣሣባቸው። ስደትን ሳይፈራ ስብከቱን ቀጠለ። እነዚያን 12 ሐዋርያት በልዩ መንገድ (ሁኔታ)፣ አንዳንድ ጊዜም ጽሞና ወዳለበት ቦታ እየወሰዳቸው አስተማራቸው። ምክንያቱም ማሕበሩን (የክርስቲያን ማሕበር) በሐዋርያትና በነቢያት መሠረት ላይ ለመገንባት ወስኖ ነበር (ኤፌሶን 2: 20)። ከሁሉም በላይ ደግሞ ለጴጥሮስ ልዩ ሐላፊነትና አደራን ሰጠው። ኢየሱስ አንዳንድ ጊዜ ስለ ሕማማቱና ስለ ሞቱ ትንቢት ይነግራቸው ነበር፤ ሊያጽናናቸውም ስለ ፈለገ ለአንዳንዶቹ የመለኮቱን የብርሃን ጮራ በደብረ-ታቦር ላይ አሳያቸው።

ለ3 ዓመታት ከሰበክ በኋላ፣ ተልእኮውን ፈጽሞ ከሁሉ የበለጠውን ትልቅ ስጦታ ሊተውልን ስለ ፈለገ ቅዱስ ቊጥርን ሠራልን። ወዲያውኑ ወደ ጌተሰማኒ ሄዶ ሕማማቱን ጀመረ። ጠላቶቹ በእርሱ ላይ ሥልጣን እንዲያገኙ ስለፈቀደላቸው በአይሁዶች ተይዞ ተዋረደ፤ ፍርድም ተፈረደበት። ወደ ጴላጠስ ሥልጣን በመተላለፍ እንደገና ተፈረደበትና ምንም በደል ሳይኖርበት ተቀጣ (ሉቃ.23: 22)። በጭካኔ ከተገረፈ በኋላ በመጨረሻ የስቅላት ፍርድ ተፈረደበት። የመስቀል ግንዱን ራሱ ተሸክሞ

በከባድ ድካም እስከ ቀራንዮ ሄደ። የቅዱሳን ቅዱስ የሆነው ጌታችን በወንበዴዎች መካከል በመስቀል ላይ ተቸንክሮ በሚዘገንን ሁኔታ እየተሰቃየ የሰቀሉትን ጠላቶቹን ይቅር ብሏቸው ሞተ። ይህ የሆነው እ.ኤ.አ. በ30 ዓ.ም. ዓርብ ማታ በአይሁዶች ፋሲካ ዋዜማ ነው። የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በሰው ልጆች ታሪክ ውስጥ ተወዳዳሪ የማይገኝ ለት ነገር ነው። ምክንያቱም የአምላክ ልጅ የሰውን ልጆች ለማዳን ሞቷል።

ብዙ ሊቃውንት የጌታችን የኢየሱስ ሕማማት ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት መሆኑን፣ ማለትም ከማክሰኞ ሌሊት እስከ ዓርብ ማታ መቆየቱን ያስተምራሉ። የዚህ አስተያየት መሠረት አሁን በቅርብ ጊዜ (እ.ኤ.አ. በ1947 ዓ.ም.) «ኩምራን» በተባለ ዋሻ ውስጥ የተገኘ ኢስንያን የተባሉት መነኮሳን የቀን መቁጠሪያ ነው። እንደነዚህ ሊቃውንት አሳብ ከሆነ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህንን የቀን መቁጠሪያ ተከትሎ የመጨረሻ እራቱን ማክሰኞ ማታ አደረገ፣ ከዚያም በዚያው ሌሊት ሕማማቱን በጌተሴማኒ ጀመረ፤ ረቡዕ ሙሉ ቀን በአይሁዶች ቊጥጥር ሥር ዋለ፤ ሐሙስ በጴላጠስ ተፈርዶ ወደ ሄሮድስ ተላከ፤ ዓርብ የመጨረሻ ፍርድ ተፈርዶበት ተገርፎ ተሰቀለ። በብዙ ምክንያቶች ይህንን አስተያየት ልንቀበል እንችላለን። ምክንያቱም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሕማማት ያ ሁሉ ፍርድና ጉዞ እስኪፈጸም ድረስ ረጅም ጊዜ ወስዶ ነበር። ወንጌል ደግሞ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስብከቱን ማክሰኞ ማታ እንደ ጨረሰ ይነግረናል። ስለዚህ የቀረው ጊዜ የሕማማቱ ጊዜ መሆኑን ያሳስበናል። እንግዲህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እኛ እንድንድን ምን ያህል እንደተሰቃየልን እናስብ።

የክርስቶስ ሥጋ ተቀበረ፤ ይሁን እንጂ «ሞት ይዞ ሊያስቀረው አልቻለም» (የሐዋ.ሥራ 2: 24)፤ ስለዚህ አሁኑኑ ጧት፣ ተሰቅሎ የነበረው ሥጋ ታድሶ፤ ከነፍሱና ከመለኮቱ ጋር ሕያው ሆኖ በክብር ተነሣ፤ ለብዙዎችም ታያቸው። ይህንን ሐቅ ለማመን መሠረታችን ሐዋርያት ናቸው። ምክንያቱም ሐዋርያት (በተለይም ቶማስ) በቀላሉ አላመኑም። በደንብ እርሱ መሆኑን በእጃቸው ዳስሰው ካረጋገጡ በኋላ ነው የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ያመኑት። ኢየሱስም እየታያቸው ከእነርሱና ከብዙ ሕዝብ ጋር ተመላለሰ (1ቆሮ.15: 6)። ከ40 ቀን በኋላ በደብረ-ዘይት ተራራ ላይ ከሐዋርያቱ ጋር ተገናኝቶ የመጨረሻ ምክሩን ከሰጣቸው በኋላ ወደ ሰማይ ወጣ፤ በአባቱም ቀኝ ተቀመጠ።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሚዘገንን የማሰማዕትነት ሞት አዳንን

የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዋና ዋና ትምህርቶች

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሰበካቸው አሳቦች አንዳንዶቹን እንጥቀስ:-

- ማቴ.22: 37 ⇒ «እግዚአብሔር አምላክህን በፍጹም ልብህ፣ በፍጹም ነፍስህ፣ በፍጹም አሳብህ ውደድ፤ ከሁሉም የሚበልጠውና የመጀመሪያው ትእዛዝ ይህ ነው። ይህንንም የሚመስለው ሁለተኛው ትእዛዝ ሰውን ሁሉ እንደራሱ አድርገህ ውደድ' የሚለው ነው»።
- ዮሐ.13 34 ⇒ «እርስ በርሳችሁ እንድትወዷ አዲስ ትእዛዝ እሰጣችኋለሁ፤ እኔ እንደወደድኋችሁ እናንተም እርስ በእርሳችሁ ተወደዱ»።
- ሉቃ.6: 31 ⇒ «ሰዎች ለእናንተ ሊያደርጉላችሁ የምትፈልጉትን እናንተም እንዲሁ ለእነርሱ አድርጉላቸው»።
- ማቴ.5: 45 ⇒ «ጠላቶቻችሁን ውደዱ፤ ስደትና መከራ ለሚያደርሱባችሁም ጸልዩላቸው። ይህን ብታደርጉ በሰማይ ላለው አባታችሁ ልጆች ትሆናላችሁ»።
- ማቴ.6: 14 ⇒ «የሰዎችን በደል ይቅር ብትሉላቸው እናንተንም የሰማይ አባታችሁ ይቅር ይላችኋል። የሰዎችን በደል ይቅር ባትሉላቸው ግን የእናንተንም በደል የሰማይ አባታችሁ ይቅር አይልላችሁም»።
- ማቴ.5: 39 ⇒ «ቀኝ ጉንጭህን ለሚመታህ ግራ ጉንጭህንም አዙር ለት»።
- ማቴ.6: 3 ⇒ «አንተ ግን ለድኻ በምትመጸውበት ጊዜ ቀኝ እጅህ የሚሰጠውን ግራ እጅህ እንኳ አይወቅ»።
- ማቴ.25: 40 ⇒ «በእውነት እላችኋለሁ፤ ከእነዚህ ከወንድሞቼ አነስተኛ ለሆነው ለአንዱ እንኳ ያደረጋችሁት ሁሉ ለእኔ እንዳደረጋችሁት ነው»።
- ማቴ.18: 20 ⇒ «ሁለት ወይም ሦስት ሆነው በስሜ በሚሰበሰቡበት ስፍራ እኔ በመካከላቸው እገኛለሁ»።

ሉቃ.15: 7 ⇒ «ንስሐ መግባት ከማያስፈልጋቸው ዘጠና ዘጠኝ ደጋግ ሰዎች ይልቅ፤ ንስሐ በሚገባ አንድ ጋጢአተኛ ምክንያት በመንግሥተ ሰማይ ታላቅ ደስታ ይሆናል እላችኋለሁ»።

ማቴ.19: 17 ⇒ «ወደ ሕይወት መግባት ብትፈልግ ትእዛዞችን ፈጽሞ፤ ፍጹም መሆን ብትፈልግ ሂድና ያለህን ሽጦህ ገንዘቡን ለድኻ ሰጥ፤ በሰማይ ሃብት ታገኛለህ፤ መጥተህም ተከተለኝ»።

ማቴ.5: 3 ⇒ «በመንፈስ ራሳቸውን ዝቅ የሚያደርጉ፤ መንግሥተ-ሰማይ የእነርሱ ስለ ሆነች ደስ ይበላቸው። የሚያዝኑ፤ እግዚአብሔር መጽናናትን ስለሚሰጣቸው ደስ ይበላቸው። የዋሆች ምድርን ስለሚወርሱ ደስ ይበላቸው»። (እንደ ኢየሱስ አስተሳሰብ እዚህ ላይ «ምድር» ማለት የተስፋ ምድር ወይም መንግሥተ-ሰማይ ማለት ነው)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከምት ተነሣ

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ማኅበሩ የሆነችውን ቤተክርስቲያን እንደ መሠረተ

ሰዎች እንዲድኑ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ማመንና መጠመቅ (ማር.16: 16) እንዲሁም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያዘዛቸውን ሁሉ መፈጸም ይገባቸዋል (ማቴ.28: 20)። ይህን ሁሉ ግን በክርስቶስ ማኅበር ውስጥ ሆነው እንዲፈጽሙ ነው እንጂ የየግላቸውን እምነት እንዲያዘው ትሩ አይደለም፤ ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተከታዮቹ የሆኑት ሁሉ ማኅበሩ ወደ ሆነችው ቤተክርስቲያን እንዲገቡና በእርስዋም እንዲመሩ ወስኗልና።

የክርስቶስ ማኅበር ወይም ቤተክርስቲያን የክርስቶስን ተከታዮች የምትሰበስባቸውና የምታስበላቸው እንዲሁም ወደ ድኅነት የምትመራቸው ማኅበር ናት። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እርስዋ በምሳሌ ሲናገር «የእግዚአብሔር መንግሥት» (ማቴ.12: 28) ወይም «መንግሥተ ሰማይ» (ማቴ.13: 14-31) ብሎ ይጠራታል። ምክንያቱም ይህች ማኅበር በዚህ ዓለም በጸጋ ጀምሮ በመንግሥተ-ሰማይ ደግሞ በክብር ህላዌዋን ለዘላለም ትቀጥላለች። በግልጽ ለመናገር ስለ ፈለገ «ማኅበራ» ወይም «ቤተ ክርስቲያኔ» (ማቴ.16: 18) ብሎ ጠራት። ሐዋርያት ደግሞ «የእግዚአብሔር ማኅበር» ወይም «የእግዚአብሔር ሕዝብ» ይሏታል። «የእውነት ዐምድና መሠረት የሆነው የሕያው እግዚአብሔር ቤተክርስቲያን» (1ጢሞ.3: 15)፤ «እናንተ የተመረጠ ትውልድ፤ የንጉሥ ካህናት፤ እግዚአብሔር ለራሱ ያደረጋችሁ ቅዱስ ሕዝብ ናችሁ» (1ጴጥ.2: 9)።

ቤተ ክርስቲያን በመጀመሪያ አነስተኛ መንጋ ነበረች (ሉቃ.12: 32)፤ ቀስ በቀስ ግን የዓለም ሕዝብ ሁሉ በቅርንጫፎቿ ሥር ይሰፍራሉ (ማቴ.13: 32)፤ ቤተክርስቲያ በመላው ዓለም ትሰፋለች (ማቴ.24: 14)።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለማኅበሩ መሪዎች የሚሆኑትን ሐዋርያት ወሰነላት። «እናንተን የሚሰማ እኔን ይሰማል፤ እናንተን የማይቀበል እኔን አይቀበልም» አላቸው (ሉቃ.10: 16)። የመምራትንና የማዘዝን (ማቴ.18: 18) እንዲሁም የማስተማርን ሥልጣን ሰጣቸው (ማቴ.28: 20)፤ በተለይም ለጴጥሮስ ከፍተኛውን ሥልጣን ሰጠው (ማቴ.16: 19)።

ኢየሱስ ለማኅበሩ ሥርዓትንና ምሥጢራትን ወሰነላት ከሁሉ አስቀድሞ ጥምቀትን ሠራ፤ «ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ካልተወለደ በቀር

ምንም ሰው ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም» አለ (ዮሐ.3: 5)። እንዲሁም የዓለምን ሕዝብ ሁሉ በአብ፣ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምቋቸው ብሎ አዘዛቸው (ማቴ.28: 19)።

ስለ ቅዱስ ተብረት በሰፊው ከሰበክ በኋላ (ዮሐ.6: 47-58) በሕማማቱ ዋዜማ ከሐዋርያት ጋር እያለ ሠራው (ሉቃ.22: 19)። «ይህ ሥጋዬ ነው፣ ይህ ደሜ ነው» በማለት ዳቦውንና ወይኑን ወደ ሥጋውና ደሙ ለወጠው። ቀጥሎም «ይህንን ለመታሰቢያዬ አድርጉት» በማለት ማዕረገ ክህነትን ለሐዋርያት ሰጥቶ ቅዱስ ቁርባን እንዲሠሩና ለሕዝብም እንዲያድሉ ሥልጣን ሰጣቸው። በትንሣኤው ቀን «እናንተ የሰዎችን ኃጢአት ይቅር ብትሉ ይቅር ይባልላቸዋል፤ እናንተ የሰዎችን ኃጢአት ይቅር ባትሉ ግን ይቅር አይባልላቸውም» (ዮሐ.20: 23) በማለት ኃጢአትን ይቅር የማለት ሥልጣን ሰጣቸው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ወጣ (ዮሐ.ዮ.ሥራ.1: 9)

የክርስቶስ ማኅበር በጸራቅሊጦስ በዓል ቀን በደንብ ስለጠነከረችና ስለተገለጸች ብዙ ምእመናን ተጨመሩባት፤ ሐዋርያት በመንፈስ ቅዱስ ተቀደሱ፤ ሌሎችም የወንጌል ሰባኪዎች ተመረጡ (ዮሐ.ዮ.ሥራ. 13: 2፣ 20: 28፣ ኤፌ.4: 11)። ሐዋርያት አዲስ ክርስቲያኖችን ያጠምቁ ነበር፤ በቤታቸውም እንጆራ እየቁረሱ በደስታና በጥሩ ልብ ይመገቡ ነበር (ዮሐ.ዮ.ሥራ. 2: 46)፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጣቸውን ሥልጣን በተከታዮቻቸው ላይ እጆቻቸውን በመጫን ያካፍሏቸው ነበር (2ጢ.ሞ.1: 6)።

ኢየሱስ «እኔ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» (ማቴ.28: 20) በማለቱ ሐዋርያቱ የተቀበሉትን ሥልጣን ለተከታዮቻቸው እንዲያስተላልፉ መፈለጉን ገለጸ። ደግሞም እንዳይሰሩ መንፈስ ቅዱስ እንደሚመራቸው ተስፋ ሰጣቸው «የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል» (ዮሐ.16: 13)። «መንፈስ ቅዱስ ለዘላለም ከእናንተ ጋር ይኖራል» በማለት ሐዋርያትን ብቻ ሳይሆን ተከታዮቻቸውንም፤ ማለትም ጳጳሳትና አቡናት የክርስቲያንን ማኅበር እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ያለ ስህተት እንዲመሩ አድል ሰጣቸው። ስለዚህ እነኚሁን የሚሰማ ክርስቶስን ይሰማል (ሉቃ.10: 16)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሐዋርያቱ የሰጣቸው የክህነት ማዕረግ እጆቻቸውን በተከታዮቻቸው ላይ በመጫን ስለ ተላለፈ ዛሬ ያሉት አቡናትና ካህናት በቅዱስ ቅዱስ ተብረት ይሠራሉናል፤ ከኃጢአታችን ይፈቱናል፤ ሌሎች ምሥጢራትንም ያድሉናል። ይህን ሥራ ከካህናት በስተቀር ማንም ለመሥራት ሥልጣንና ችሎታ የለውም።

መንፈስ ቅዱስ በሐዋርያት ላይ ወረደ (ዮሐ.ሥራ.2: 3)

ምንም እንኳ ክርስቲያኖች በሙሉ የሐዋርያት ተከታዮች ቢሆኑም በተለይም እነዚያ የክህነት ማዕረግ ያላቸው፣ ማለትም ሐዋርያት እጆቻቸውን በመጫን ክህነትን ያካፈሏቸው አቡናትና ካህናት፣ በበለጠና በልዩ ሁኔታ የሐዋርያት ተከታዮች ናቸው። እነዚህ ብቻ ናቸው ቅዱሴ መቀደስ የሚችሉት። ካህን ያልሆነ ክርስቲያን ዳቦውን ሺ ጊዜ ቢባርከውና ጠን ካራ እምነት ቢኖረውም ቅዱስ ቁርባን ሊሆንለት አይችልም። በዚህ ምክንያት ፕሮቴስታንቶች ቅዱስ ቁርባን የሚሉት የጌታችን የመጨረሻ እራት ማስታወሻ ነው እንጂ የክርስቶስ ሥጋና ደም አይደለም። እንዲሁም የኑዛዜ ዕድል የላቸውም፤ የክህነት ማዕረግ የሌላቸው ሰዎች እጆቻቸውን ሺ ጊዜ በሌላ ሰው ላይ ጭነው ቢጸልዩ የክህነትን ማዕረግ ሊሰጡ አይችሉም።

የክህነት ማዕረግ የሌላቸው ቤተክርስቲያኖች (የክርስቲያን ማኅበሮች) ከሰሐተት ነፃ አይደሉም፤ ምክንያቱም ኢየሱስ «የእውነት መንፈስ ወደ ሐቅ ሁሉ ይመራችኋል» ያለው ለሐዋርያት ብቻ ነበር። ስለዚህ አቡናት ብቻ ከሮማዊ ጳጳስ ጋር በመስማማት ስለ ሃይማኖት በሕብረት ሲያስተምሩ አይሳሳቱምና ትምህርታቸው የተረጋገጠ ነው። ለምሳሌ፡- በኢቅያ፣ በቁስጥንጥንያ፣ በኤፌሶን፣ በኤልቄዶን፣ በትሬንቶ... ወዘተ. ጉባኤዎች እንዲሁም በአሁኑ ዘመን በ1ኛውና በ2ኛው የቫቲካን ጉባኤ ላይ የተገለጹት ትምህርቶች የማይሳሳቱና የማይሳሰቱ ናቸው።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቤተክርስቲያን በኩል ሊመራን ይፈልጋልና በርእሰ ሊቃነ ጳጳሳትና በአቡናት የተገለጸውን ትምህርት ወይም የተወሰነውን ትእዛዝና ሥርዓት ሁሉ ለመቀበል እንገደዳለን። ከቤተክርስቲያን ኃላፊነት የተቀበሉትን ካህናት እንድንሰማቸውና ትምህርትንና ምሥጢራትን ከእነርሱ በእምነት እንድንቀበል የእግዚአብሔር ፍላጎት ነው። «እኔ ካህናትን አልፈልግም፤ ምሥጢራትንም ከካህናት አልቀበልም፤ እኔ ወደ እግዚአብሔር ብቻ እናዘዛለሁ፤ መጽሐፍ ቅዱስን እኔ ውራሴ ስለማውቀው የቤተ ክርስቲያን መሪነት የኔ ጉዳይ አይደለም» የሚሉ ሰዎች የክርስቶስን ፈቃድ ስለሚቃወሙ በሰሐተት ላይ ይገኛሉ። «ቤተ ክርስቲያንን እንደ እጅግ አድርጎ የማይቀበላት፤ እግዚአብሔርንም እንደ አባቱ አድርጎ ሊቀበለው አይችልም»። (ቅ.ቆጽርያኖስ)።

እንግዲህ ቤተ ክርስቲያንን ማመንና ትእዛዛቿን ማክበር፣ በካህናትም መመራት ተገቢ ነው። እረ እንዲያውም የዓለም ሕዝብ ሁሉ ወደ ክርስቶስ ማኅበር ይገባሉ። «አንድ መንጋ በአንድ እረኛ ሥር እንዲሆኑ» (ዮሐ.10: 16) የክርስቶስ ፍላጎት ነው። እነዚያ ይህችን የክርስቶስ

ማኅበር አውቀው የማያስቡላት፤ ማለትም የቤተ ክርስቲያንን መሪዎች የማይሰሙና የማይታዘዙላቸው ሊድኑ አይችሉም። (2ኛ የቫቲካን ጉባኤ 1: 14)። ድኅነት የሚመጣው ከክርስቶስ ነው፤ እርሱ ግን በቤተ ክርስቲያን በኩል እንድንከተለው ወስኖልናልና እርሱ ያዘዘንን ሁሉ እንፈጽም።

ምሳሌ 12

ቅዱስ ጴጥሮስ የቤተ ክርስቲያን አለቃ ተሾመ

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለማኅበሩ ሐዋርያትን ከመረጠ በኋላ፣ ከእነርሱ ለአንዱ ማለትም ለጴጥሮስ ከፍተኛ ሥልጣን ሰጥቶ የራሱ እንደራሴ አደረገው። ስለዚህ ጴጥሮስ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ዕርገት በኋላ በእርሱ ፋንታ ሆኖ የሌሎች ሐዋርያትና የሁሉ ሕዝብ ክርስቲያን ኃላፊና መሪ ሆኖ ሥራውን መፈጸም ጀመረ። ይህ የሃይማኖታችን ትምህርት በሚከተሉት የወንጌል ቃላት ይገለጻል።

ማቴ.16: 18 «ጴጥሮስ አንተ አለት ነህ፤ በዚህም የመሠረት ድንጋይ ላይ (በአንተ ላይ) ቤተ ክርስቲያንን እሠራለሁ፤ ይህችንም ቤተክርስቲያን የሞት ኃይል እንኳ አያሸንፋትም። እነሆ ለአንተ የመንግሥተ-ሰማይን መክፈቻዎች (በማኅበራ ላይ ሙሉ ሥልጣን) እሰጥሃለሁ፤ በምድር ያ ሰርኸው በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድር የፈታኸው በሰማይ የተፈታ ይሆናል።» በእነዚህ ቃላት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለጴጥሮስ ከሌሎች ሐዋርያት የተለየ ከፍተኛ ሥልጣን መስጠቱን ገለጸ። ጴጥሮስ ግን ሚች ስለሆነና ለዘላለም ስለማይኖር፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ቤተ ክርስቲያንን ለመጠበቅ ብሎ ይህንን ሥልጣን ለጴጥሮስ ተከታዮች፣ ማለትም ለሁሉም የሮማ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ለማስተላለፍ ፈለገ።

የጀሆኻ ተከታዮች ግን በጳጳስ መመራት ስለማይፈልጉ ይህንን የወንጌል ጥቅስ እንደ ፍላጎታቸው በመተርጎም፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ «በዚህም የመሠረት ድንጋይ ላይ ቤተ ክርስቲያንን እሠራለሁ» ሲል በእርሱ በራሱ ላይ ማለቱ ነው እንጂ ጴጥሮስን የቤተ ክርስቲያን መሠረት አላደረገውም» ይላሉ። እነርሱ በዚህ አስተሳሰባቸው ጌታችንን ኢየሱስ

ክርስቶስን አታላይ ያደርጉታል። እኛ ግን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጴጥሮስን በእውነት እንደ ተናገረውና የቤተ ክርስቲያን መሠረት እንዳደረገው እንጠራጠርም። በተጨማሪም ይህንን ጥቅስና ጠቅላላውን መጽሐፍ ቅዱስ ያለ ስሕተት መፍታት (መተርጎም) እና መረዳት የምትችለው ቤተ ክርስቲያን ብቻ ስለሆነች እርሷም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ጥቅስ ጴጥሮስን ማመልከቱን አረጋግጣልናለች። እኛ የቤተ ክርስቲያን መሠረት ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን እናውቃለን፤ ግን ከእርሱ በታችና ከእርሱም ጋር ጴጥሮስም የቤተ ክርስቲያን መሠረት እንዲሆን የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ፍላጎት መሆኑን እናምናለን።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለጴጥሮስ ሰጥቶት የነበረውን የሥልጣን ተስፋ ከትንሣኤው በኋላ ፈጸመለት። ምክንያቱም በጥብርያዶስ ባሕር ዳርቻ እያሉ (ዮሐ.21: 15) ጴጥሮስን ከሌሎች ሐዋርያት ለይቶ «ትወደኛለህን?» የሚል ጥያቄ ሦስት ጊዜ አቀረበለት፤ ጴጥሮስም «አዎ ጌታዬ ሆይ! እውድሃለሁ» ባለው ጊዜ፤ ኢየሱስ «ግልገሎቼን መግብ፤ ጥቦቶቼን ጠብቅ፤ በጎቼን አሠማራ» ብሎ መለሰለት። በነዚህ ቃላት ሁሉንም ሕዝብ ክርስቲያን፤ ማለትም ትናንሾችን፤ መካከለኞችንና ትላልቆችን በጴጥሮስ ኃላፊነት ሥር እንዳስቀመጣቸው አስረዳ። ስለዚህ ቅ.ጴጥሮስና የእርሱ ተከታዮች በሙሉ፤ ማለትም የሮማ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት በመላ ዓለም ላይ ባሉት ክርስቲያኖች ላይ ሥልጣን ተቀብለዋል።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የቤተ ክርስቲያን መሪነት ለጴጥሮስ አደራ ሰጠው (ዮሐ.21: 17)

ጴጥሮስ የቤተ ክርስቲያንን አለቃነት ስለተቀበለ፤ ከስሕተት ነጻ እንዲሆን ዋስትና አገኘ። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለጴጥሮስ እንዲህ አለው፤ «የአንተ እምነት እንዳይጠፋ ጸሎት አድርጌልሃለሁ፤ አንተም ተጽጽተህ ወደ እኔ በተመለስህ ጊዜ ወንድሞችህን አጽና» (ሉቃ.22: 32)። በነዚህ ቃላት ጴጥሮስ ስለሃይማኖት ሲያስተምር በፍጹም እንደማይሳሳት ተገለጸ። ይህ ዋስትና ለጴጥሮስ ተከታዮችም፤ ማለትም ለሮማ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት መስጠቱ የታወቀ ነው፤ ምክንያቱም «እኔ እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» (ማቴ.28: 20) በማለት ቤተ ክርስቲያንን በጴጥሮስ ብቻ ሳይሆን በተከታዮቹም እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ሊጠብቃትና ሊንከባከባት ፈለገ።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ለጴጥሮስ ልዩ ሥልጣን ለመስጠት ማሰቡን በሌሎች መንገዶችም ገልጾ ነበር። ለምሳሌ፡- ልዩ ወዳጅነት ያሳየው ነበር፤ ብዙ ጊዜ በቤቱ ይቀመጥ ነበር (ማር.1: 29) በጀልባው ላይ ሆኖ ሕዝቡን ያስተምር ነበር፤ በሁሉ ነገር እርሱን ያስቀድም (የመጀመሪያ ያደርገው) ነበር፤ ከሌሎች በፊት የእርሱን እግር አጠበ (ዮሐ.13: 6)፤ ለእርሱ ብቻ በተለምዶት ግብር ከፈለለት (ማቴ.17: 24)፤ ከትንሣኤው በኋላ በልዩ ሁኔታ ታየው (ሉቃ.24: 34)፤ ...ወ.ዘ.ተ.። እንግዲህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጴጥሮስን ከሌሎች ሐዋርያት በላይ ከፍ ከፍ ማድረጉን በቃላቱ ብቻ ሳይሆን በተግባሩና በአካሄዱ ሁሉ ገልጾታል። ከዚህ በላይ የተመለከተው ትምህርት ሁሉ የሃይማኖት ትምህርት መሆኑ በቤተክርስቲያን ስለተገለጸ፤ ይህን ትምህርት የማይቀበል የተወገዘ ነው (1ኛ የቫቲካን ጉባኤ እ.ኤ.አ. 1870 ዓ.ም.)።

ከዕርገት በኋላ ጴጥሮስ እስከ

ዕለተ ሞቱ ድረስ የፈጸማቸው ተግባሮች

ቅዱስ ጴጥሮስ በወንጌል ውስጥ ሁልጊዜ ከሌሎች ሐዋርያት በፊት ይጠራል። በሐዋርያት ሥራ ውስጥም ሁልጊዜ የመጀመሪያውን ሥፍራ ይዞ ይገኛል። ይህም የሌሎች ሐዋርያት መሪ መሆኑን ያስረዳናል። በተለይም ማትያስ እንዲመረጥ ያደረገው ጴጥሮስ ነው። መንፈስ ቅዱስን ከተቀበለ በኋላ ከሌሎች ሐዋርያት በፊት እርሱ ለአይሁዶች ወንጌል ሰበከላቸው (ዮሐ.ሥራ. 2: 14; 4: 10)፤ ውሽታሞችን ቀጣቸው (ዮሐ.ሥራ. 5: 5)፤ የመጀመሪያዎቹን አረማውያን ራሱ አጠመቃቸው (ዮሐ.ሥራ.

10: 48)። ይህ ሁሉ ጴጥሮስ የቤተ ክርስቲያን አለቃ እንደነበረ ያስረዳናል። ሄሮድስ እንኳ የቤተ ክርስቲያንን ራስ ለመግደል ብሎ ነው ጴጥሮስን ያሳስረው (የሐ.ሥራ 12: 3)።

ጴጥሮስ ከአሥር ቤት ነፃ ከወጣ በኋላ ኢየሩሳሌምን ትቶ ወደ ሌላ ቦታ ሄደ (የሐ.ሥራ 12: 17)። ሊቃውንት እንደሚሉት፣ ጴጥሮስ በዚያን ጊዜ፣ ማለትም እ.ኤ.አ. በ42 ዓ.ም. ወደ ሮማ ሄዶ ሐዋርያዊ ሥራውን ፈጸመ፣ ከጥቂት ዓመታት በኋላም ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ፣ ምክንያቱም እ.ኤ.አ. በ49 ዓ.ም. ሁሉም አይሁዶች ከሮማ ተባረሩ። ጴጥሮስ በኢየሩሳሌም እያለ ከያዕቆብና ከዳውሎስ እንዲሁም ከሌሎችም ሐዋርያት ጋር ተገናኘ፣ ለመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች የሚሆኑትን ውሳኔዎችም አወጀ (የኢየሩሳሌም ጉባኤ እ.ኤ.አ. በ50 ዓ.ም.)። ከዚያም እንደገና ጉዞውን ቀጠለ፣ በአንጾኪያ ጥቂት ጊዜ ቆየ፣ ምክንያቱም አዲስ ክርስቲያኖች በብዛት እዚያ ነበሩ። ከዚያም ወደ ሮማ ተመልሶ መንግሥትን እዚያው በማድረግ እስከ ዕለተ ሞቱ ድረስ እዚያው ሆኖ ቤተ ክርስቲያንን መራት፣ አጠነከራትም። ስለዚህ ሮማ የሕዝብ-ክርስቲያን ርእሰ ከተማ ናት።

በክርስቲያኖች ላይ ብርቱ ስደት ስለተነሣ ብዙዎች ታሠሩ፣ ብዙዎች ም ተሰቀሉ፣ ሌሎችም የአውሬዎች ምግብ በመሆን በሰማዕትነት ሞቱ። ጴጥሮስ ግን «አይዟችሁ!» እያለ ከማደፋፈር አላረፈም፣ በመጨረሻ እርሱም ተይዞ በስቅላት እንዲሞት ተፈረደበት። ጴጥሮስ በአሟሟቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን መምሰል ወደደ፣ ነገር ግን ልክ እንደ እርሱ ለመሆን ብቁ ሆኖ ስላልተሰማው እንደ ጌታው ሳይሆን ራሱን ወደታች አድርገው እንዲሰቅሉት ለመናቸው። እነርሱም እርሱ በለመናቸው መሠረት ራሱን ቁልቁል አድርገው ሰቀሉት። እ.ኤ.አ. በ65 ዓ.ም. ሰማዕትነትን አገኘ። በዚያው በሞተበት ቦታ፣ ማለትም በቫቲካን ኮረብታ ላይ በሕዝብ-ክርስቲያን ተቀበረ። እስከ ዛሬ ድረስ መቃብሩ እዚያው ይገኛል። ዛሬም የጴጥሮስ ተከታይ ማለትም የሮም ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት እዚያው ሆነው የጴጥሮስን ሥልጣን ለብሰው ቤተ ክርስቲያንን ይመሯታል።

መልአኩ ጴጥሮስን ከአሥር ቤት ነፃ እንደወጣው። (የሐ.ሥራ 12: 7)

የሮማን ጳጳስ የማይወዱ (በተለይም ጀሆቫዎች) ጴጥሮስ ወራሽ (ተከታይ) የለውም ይላሉ። ሌላው ቀርቶ ጴጥሮስ በሮማ መቀመጡንና እዚያው መሞቱን አያምኑም። ይህ የእነርሱ አስተሳሰብ ስሕተት ነው፣ ምክንያቱም በሮማ መቀመጡና እዚያው መሞቱ የተረጋገጠ ነገር ነው። ለዚህም ብዙ ማስረጃዎች አሉ። ለምሳሌ፡- 1) ጴጥሮስ ራሱ ይነግረናል፣ ምክንያቱም ደብዳቤ ሲጽፍ ሳለ በባቢሎን እንደነበረ ይጠቅሳል (1ጴጥ.5: 13)። በዚያን ጊዜ ደግሞ በክርስቲያኖች አባባል ባቢሎን የሚለው ስም ሮማን ያመለክታል። 2) የብዙ አገሮች ጸሐፊዎች ይመስክሩለታል፡- ኢግናጽዮስ (አስያዊ) ቀለመንጦስ (ግብጻዊ)፣ ተርቱልያኖስ (አፍሪቃዊ)፣ ዲዮናስዮስ (ግሪካዊ)፣ ኢረነዎስ (ፈረንሳዊ)፣ ...ወ.ዘ.ተ.።

3) በአሁኑ ጊዜ ያሉት አስተዋዮች ፕሮቴስታንቶችም በሮማ የሚገኘውን የቅዱስ ጴጥሮስ መቃብር (አጽሙን) መርምረው ጴጥሮስ በሮማ መቀበሩ እንደማያጠራጥር ገልጸዋል።

እንግዲህ ቅዱስ ጴጥሮስ መንበሩን በሮማ አድርጎ ስለነበረ ወራሾችም (ተከታዮቹም) እዚያው እንዲቀመጡ ግዴታ ነው።

የጴጥሮስ ወራሾች ሥልጣንና ተግባር

ከቅዱስ ጴጥሮስ ሞት በኋላ በእርሱ ፋንታ የተሾመው ቅዱስ ሊኖስ፣ የሮማ አቡን ብቻ ሳይሆን የሁሉም ክርስቲያን ጳጳስ ነው። እ.ኤ.አ. በ76 ዓ.ም. ቅዱስ ሊኖስ ስለተገደለ ቅዱስ ቅሊጦስ ተተካ። እርሱም እ.ኤ.አ. በ88 ዓ.ም. ስለተገደለ ቅዱስ ቀላሜንጦስ ተሾመ። ከእርሱም በኋላ ቅዱስ ኤፒፋኖስ (አስያዊ) ተሾመ... ወ.ዘ.ተ። በመጀመሪያዎቹ ዘመናት ሕዝቡ ክርስቲያን እየበዙ ይሄዱ ነበር። ይሁን እንጂ የሮማ ነገሥታት አረማውያን ስለነበሩ በክርስቲያኖች ላይ ስደት በማስነሣት ለሦስት ዘመናት ብዙ ክርስቲያኖችንና ጳጳሳትን በሰማዕታትነት ገደሏቸው። ቆስጠንጢኖስ ከነገሡ በኋላ ቤተ ክርስቲያን ነፃነቷን አገኘች።

እስከ ዛሬ ድረስ በመንበረ-ጴጥሮስ ላይ የተቀመጡት ጳጳሳት 261 ናቸው። እነርሱም ከተለያዩ አገሮች የተመረጡ ናቸው። (ሦስቱ አፍሪቃውያን ነበሩ፤ ማለትም ቅዱስ ቪክቶር፣ ቅዱስ ሚልኪያስና ቅዱስ ገሰዮስ ናቸው)። አንዳንዶቹ በተመሳሳይ ስም (በስሙ ሞክሼ) ስለሚለየሙ በቁጥር ይለያያሉ። ለምሳሌ፡- ቀላሜንጦስ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ... 14ኛ። ጎርጎርዮስ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ... 15ኛ። በነዲክቶስ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ... 15ኛ። ፒየስ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ... 12ኛ። ዮሐንስ 1ኛ፣ 2ኛ፣ 3ኛ... 23ኛ። ...ወ.ዘ.ተ።

ዛሬ በሮማ የጴጥሮስ ተወካይ ሆነው ተቀምጠው ያሉት ጳጳስ ዮሐንስ ጳውሎስ ዳግማዊ ከፖላንድ አገር የመጡ ናቸው። እርሳቸውም እንደ ቅዱስ ጴጥሮስና ከእርሳቸው በፊት እንደነበሩት ጳጳሳት ሁሉ ሁለት ስጦታዎች አሏቸው። ማለትም 1ኛ. የቅዱስ ክርስቲያን በሙሉ አለቃናቸው፣ 2ኛ. ስለ ሃይማኖትና ስለ ሞራላዊ ተግባሮች በሚያስተምሩ ባቶ ጊዜ አይሰሩም። ይህ የተረጋገጠ የሃይማኖት ትምህርት ነው። ምክንያቱም ይህ ትምህርት በ1ኛው የቫቲካን ጉባኤ ላይ በፈረሙት 533 አቡኖች (ጳጳሳት) ከመጽሐፍ ቅዱስና ከትውፊት የተቀሰመ ትምህርት ነው።

የጴጥሮስ ወራሽ ብቻ ነው እነዚህን ሁለት ስጦታዎች ሊኖረው የሚችለው። ~~የቅዱስ ጴጥሮስ~~ አቡኖች ምንም እንኳን የሐዋርያት ተከታዮች (ወራሾች) ቢሆኑም በጉባኤ ከሮማዊ ጳጳስ ጋር ተባብረው ካልተሰበሰቡ ~~ሊሰሩ~~ ይችላሉ። ~~የቅዱስ ጴጥሮስ~~ ምን ብቻቸውንም ሆነው ሊያስተምሩ አይሰሩም። ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን እንድትበለጽግ ሁሉም ሕዝቡ-ክርስቲያንና መሪዎቻቸው የክርስቶስን እንደራሴ ሊሰሙና ሊታዘዙላቸው ይገባል። በዚህ ሁኔታ የክርስቶስ ማኅበር (ቤተ ክርስቲያን) በአንድ ራስ (መሪ) ብቻ ተመርታ እንዲት ትሆናለች። ሁለት ወይም ሦስት ወይም ደግሞ ብዙዎች መሪዎች ቢኖሩዋት ግን እርስዋም ተለያይታ ትገኛለች። ስለዚህ ልዩነት እንዲጠፋ ከተፈለገ ሁሉም ለጴጥሮስ ወራሽ (ሰሮማው) ጳጳስ መታዘዝ ያስፈልጋል፤ የክርስቶስ ፍላጎትም ይኸው ነው። (ዮሐ.21: 17፣ ሉቃ.11: 17)።

የመንበረ ጴጥሮስ ሥልጣን በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍት ውስጥ እንደተገለጸው

ባለፉት ዘመናት የተጻፉት አንዳንድ የኢትዮጵያ መጻሕፍት የጴጥሮስ መንበር የሁሉም መንበሮችና የሁሉም ሕዝቡ ክርስቲያን ኃላፊ መሆኑን ይመሰክራሉ። ለምሳሌ፡-

ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ 4 ቁ.37

«ማኅበረ ቅዱሳን ዘኒቅያ አዘዙ ከመይኩኑ ሊቃነ ጳጳሳት ውስተ ኩሉ ዓለም 4 ባሕቲቶሙ፤ (ሮም ያ፣ እስክንድርያ፣ ኤፌሶን፣ አንጾ ኪያ) ወይኩን ሊቀ እምኔሆሙ ወመኩን፤ በዓለ መንበረ-ጴጥሮስ ዘሮምያ በከመ አዘዙ ሐዋርያት»።

ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ 4 ቁ.44

«ወከመ ሊቀ-ጳጳሳት ቦቱ ትእዛዝ ወሥልጣን ላዕለ ዘታሕተ እዴሁ፤ ከማሁ ለበዓለ ሮምያ ቦቱ ሥልጣን ላዕለ ኩሎሙ ሊቃነ ጳጳሳት እስመ ውእቱ ሊቅ ከመ ጴጥሮስ ዘካነ፤ ሎቱ ሥልጣን ላዕለ ኩሎ

ሙ ሊቃነ ክርስቲያን ወማኅበረ ሰብእ እስመ ውእቱ ሆንተ ክርስቶስ እግዚእ፤ ላዕለ ሕዝቡ ወአብያተ ክርስቲያናቲሁ»

«የኒቅያ የቅዱሳን ማኅበር እንዳዘዙት፤ በዓለም ሁሉ 4 ፓትርያርኮች ብቻ ይሁኑ፤ (ማለትም በሮማ፣ በእስክንድርያ፣ በኤፌሶንና በአንጾ ኪያ) የጴጥሮስን መንበር ይዞ በሮማ የሚቀመጠው ግን ሐዋርያት እንዳዘዙት የሁሉም አለቃና አዛዥ ይሁን»።

«ሊቀ-ጳጳሳት ከእርሱ በታች ባሉት ላይ የማዘዝ ሥልጣን እንዳለው ሁሉ፤ እንዲሁም በመንበረ-ሮሜ

የሚቀመጠው ጳጳስ በሁሉም ሊቃነ ጳጳሳት ላይ ሥልጣን አለው። ምክንያቱም እርሱ ልክ እንደ ጴጥሮስ አለቃ ነው። እርሱ በሁሉም የክርስቲያን አለቆችና ማኅበሮች ላይ ሥልጣን አለው። ምክንያቱም እርሱ በሕዝቡና በጤተክርስቲያኖቹ ላይ የክርስቶስ እንደራሴ ሆኗል።»

በንክሳር ነሐሴ 7 «ወእምይአቲ ዕለት ኮነ ሐዋርያ ጴጥሮስ ርእሰ ሳዕል ኩሎሙ ሐዋርያት ወኮነ ህ የንቲሁ ለእግዚእነ በገበ ሀገረ ሮም ያ ወሎቱ ሂመት ሳዕል ኩሎሙ ሊቃናተ ዓለም ወሊቃናተ ጳጳሳት ወኢጲስቆጶሳት ወዲያቆናት ወኩሉ ሂመተ ክህነት...»

ተአምረ ኢየሱስ ሐምሌ 5 «አስም ያን ብፁዕ አንተ እስመ ኢይትታጣ እ እምኩሉ ምድር ሥልጣንክ እስከ ዳግም ምጽአትየ... እስመ አንተ ሊቀ ምእመናንየ ወርእስ ሐዋርያ ትየ...»፤ «ወውእቱ ማር ጴጥሮስ

ሊቀ ሐዋርያት ነገሮ ለቀለሜንጦስ ረድኡ ዘኮነ ሊቀ ጳጳሳት እምድሳ ሬሁ በሮምያ፤ ዘይአቲ ደብተራ ሃይ ማኖቶሙ ለክርስቲያን...»

«ከዚያች ዕለት ጀምሮ ጴጥሮስ የሐዋርያት ሁሉ አለቃና በሮማ ሀገር ደግሞ የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆኗል። በሙሉ ዓለም ላይ በሚገኙት ሊቃውንት፤ ሊቃነ ጳጳሳት፤ ኢጲስቆጶሳት፤ ዲያቆናትና የክህነት ሹመት ላይ ሥልጣን አለው።»

«ስምዎን ሆይ! እስከ ዳግመኛ መምጣቱ ድረስ ሥልጣንህ ከሙሉ ዓለም ላይ ስለማይጠፋ አንተ ብፁዕ (የተባረከህ) ነህ። አንተ የምእመናኖቹ መሪና የሐዋርያት አለቃ ነህ።»

«እርሱ ራሱ ማር (ጌታ) ጴጥሮስ የሐዋርያት አለቃ፤ የሕዝቡ-ክርስቲያን የሀይማኖት ድንኳን በሆነችው በሀገረ-ሮሜ ከእርሱ በኋላ ሊቀ ጳጳስ ለተሾመው ደቀ-መዝሙሩ ለቀለሜንጦስ ነግሮታል።»

«ይህቺን ቤተ ክርስቲያን የጦት ኃይል እንኳ አያሸንፋትም» (ማቴ.16: 18)

የእግዚአብሔር ቃል ምንጭ

አስተውል

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመሠረታት ቤተ ክርስቲያን በጳጳሶቿና በአቡኖቿ አድርጋ ያለ ስሕተት እንደምትመራን ከተመለከትን በኋላ፤ አሁን ደግሞ እርሷ በክርስቶስ ስም የምታስተምረንን ትምህርት በዝርዝር እንመለከታለን። በዚህ ስራ ላይ የሚገኙትን ምንጭ መጽሐፍ ቅዱስንና ትውፊቱን መመርመር አለብን። ምክንያቱም ቤተ ክርስቲያን ትምህርቷን ሁሉ ከእዚህ ሁለት ምንጮች ነው የምትቀደው።

የእግዚአብሔር ቃል የተጻፈና ያልተጻፈ ነው። የተጻፈው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛል፤ ያልተጻፈው ደግሞ በቤተ ክርስቲያን ትውፊት በዝብርና በጥንቃቄ ተጠብቆ ይገኛል። እግዚአብሔር በሁሉም መንገዶች ያለ ልዩነት ቃሉን ስለሚያቀርብልን በእምነት መቀበል አለብን። በሁለቱም መንገዶች ቤተ ክርስቲያን ብቻ እንድትመራን የእግዚአብሔር ፍላጎት ነው (2ኛ የቫቲካን ጉባኤ 2: 2)። አሁን የመጀመሪያውን መንገድ፤ ማለትም መጽሐፍ ቅዱስን እንመልከት።

ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስፈልገን ትምህርት

መጽሐፍ ቅዱስ የሃይማኖታችን ትልቅ መዝገብ ነው፤ ምክንያቱም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘው ጽሑፍ ሁሉ የእግዚአብሔር ቃል ነው። «መጽሐፍ ቅዱስ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፈ ነው፤ እርሱ እውነትን ለማስተማር፤ የተሳሳቱትን ለመገሰጽ፤ ስሕተትን ለማረምና ለትክክለኛ ኑሮ የሚበጀውን መመሪያ ለመስጠት ይጠቅማል» (2ጢሞ.3: 16)። ዛሬ ብዙ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን ያነባሉ፤ ነገር ግን ብዙዎች በትክክል አይረዱትም። የባለው ደግሞ ብዙዎች መጽሐፍ ቅዱስን ያወቁ እየመለላቸው ይሳሳታሉ። «ቅዱሳት መጻሕፍትን ባለማወቃችሁ ትሳሳታላችሁ» (ማቴ.22: 29) የሚለውን የክርስቶስ ቃል አስበን መጽሐፍ ቅዱስን በደንብ እናጥና፤ ደግሞም እንዳንሳሳት የቤተ ክርስቲያን ን ትርጓሜ በእምነት እንቀበል፤ ምክንያቱም ያለ ስሕተት ልታስተምረን

የሚቀመጠው ጳጳስ በሁሉም ሊቃነ ጳጳሳት ላይ ሥልጣን አለው። ምክንያቱም እርሱ ልክ እንደ ጴጥሮስ አለቃ ነው። እርሱ በሁሉም የክርስቲያን አለቆችና ማኅበሮች ላይ ሥልጣን አለው። ምክንያቱም እርሱ በሕዝቡና በቤተክርስቲያኖቹ ላይ የክርስቶስ እንደራሴ ሆኗል።»

ሰንክሳር ነሐሴ 7 «ወእምይኢቲ ዕለት ኮነ ሐዋርያ ጴጥሮስ ርእሰ ላዕለ ኩሎሙ ሐዋርያት ወኮነ ህየንቲሁ ለእግዚእነ በኅበ ሀገረ ሮም ያ ወሎቱ ሂረመት ላዕለ ኩሎሙ ሊቃናተ ዓለም ወሊቃናተ ጳጳሳት ወኢጲስቆጶሳት ወዲያቆናት ወኩሉ ሂረመተ ክህነት...»

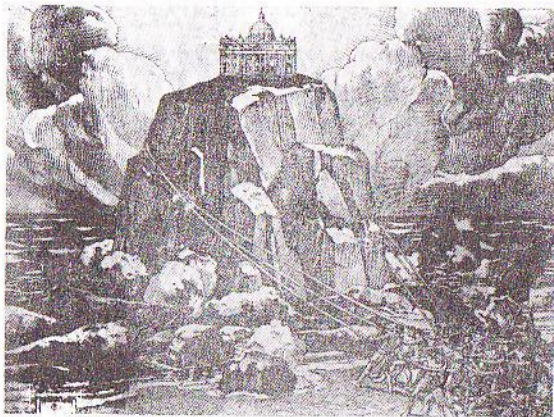
ተአምረ ኢየሱስ ሐምሌ 5 «እስም ያን ብፁዕ አንተ እስመ ኢይትኃጣ እ እምኩሉ ምድር ሥልጣንክ እስከ ዳግም ምጽአትየ... እስመ አንተ ሊቀ ምእመናንዎ ወርእስ ሐዋርያ ትየ...»፤ «ወወኢቱ ማር ጴጥሮስ

ሊቀ ሐዋርያት ነገሮ ለቀለሜንጦስ ረድኡ ዘኮነ ሊቀ ጳጳሳት እምድሩ ፊሁ በሮምያ፤ ዘይኡቲ ደብተራ ሃይማኖቱ ለክርስቲያን...»

«ከዚያች ዕለት ጀምሮ ጴጥሮስ የሐዋርያት ሁሉ አለቃና በሮማ ሀገር ደግሞ የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ ሆኗል። በሙሉ ዓለም ላይ በሚገኙት ሊቃውንት፤ ሊቃነ ጳጳሳት፤ ኢጲስቆጶሳት፤ ዲያቆናትና የክህነት ሹመት ላይ ሥልጣን አለው።»

«ስምያን ሆይ! እስከ ዳግመኛ መምጣቱ ድረስ ሥልጣንህ ከሙሉ ዓለም ላይ ስለማይጠፋ አንተ ብፁዕ (የተባረከህ) ነህ። አንተ የምእመናኖች መሪና የሐዋርያት አለቃ ነህ።»

«እርሱ ራሱ ማር (ጌታ) ጴጥሮስ የሐዋርያት አለቃ፤ የሕዝቡ-ክርስቲያን የሀይማኖት ድንኳን በሆነችው በሀገረ-ሮሜ ከእርሱ በኋላ ሊቀ ጳጳስ ለተሾመው ደቀ-መዝሙሩ ለቀለሜንጦስ ነግሮታል።»

«ይህቺን ቤተ ክርስቲያን የሞት ኃይል እንኳ አያሸንፋትም» (ማቴ.16: 18)

የእግዚአብሔር ቃል ምንጭ

አስተውል

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመሠረታት ቤተ ክርስቲያን በጳጳሶቿና በአቡኖቿ አድርጋ ያለ ስሕተት እንደምትመራን ከተመለከትን በኋላ፤ አሁን ደግሞ እርሷ በክርስቶስ ስም የምታስተምረንን ትምህርት በዝርዝር እንመለከታለን። ከሁሉም በፊት ግን የሃይማኖታችንን ምንጭ፤ ማለትም መጽሐፍ ቅዱስንና ትውፊትን መመርመር አለብን፤ ምክንያቱም ቤተ ክርስቲያን ትምህርቷን ሁሉ ከነዚህ ሁለት ምንጮች ነው የምትቀደው።

የእግዚአብሔር ቃል የተጻፈና ያልተጻፈ ነው። የተጻፈው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይገኛል፤ ያልተጻፈው ደግሞ በቤተ ክርስቲያን ትውፊት በክብርና በጥንቃቄ ተጠብቆ ይገኛል። እግዚአብሔር በሁለቱም መንገዶች ያለ ልዩነት ቃሉን ስለሚያቀርብልን በእምነት መቀበል አለብን። በሁለቱም መንገዶች ቤተ ክርስቲያን ብቻ እንድትመራን የእግዚአብሔር ፍላጎት ነው (2ኛ የቫቲካን ጉባኤ 2: 2)። አሁን የመጀመሪያውን መንገድ፤ ማለትም መጽሐፍ ቅዱስን እንመልከት።

ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስፈልገን ትምህርት

መጽሐፍ ቅዱስ የሃይማኖታችን ትልቅ መዝገብ ነው፤ ምክንያቱም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘው ጽሑፍ ሁሉ የእግዚአብሔር ቃል ነው። «መጽሐፍ ቅዱስ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፈ ነው፤ እርሱ እውነትን ለማስተማር፤ የተሳሳቱትን ለመገመገም፤ ስሕተትን ለማረምና ለትክክለኛ ኑሮ የሚበጀውን መመሪያ ለመስጠት ይጠቅማል» (2ጢሞ.3: 16)። ዛሬ ብዙ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን ያነባሉ፤ ነገር ግን ብዙዎች በትክክል አይረዱትም። የባለው ደግሞ ብዙዎች መጽሐፍ ቅዱስን ያወቁ እየመሰሰባቸው ይሰሩታሉ። «ቅዱሳት መጻሕፍትን ባለማወቃችሁ ትሰሩታላችሁ» (ማቴ.22: 29) የሚለውን የክርስቶስ ቃል አስበን መጽሐፍ ቅዱስን በደንብ እናጥና፤ ደግሞም እንዳንሳሳት የቤተ ክርስቲያንን ትርጓሜ በእምነት እንቀበል፤ ምክንያቱም ያለ ስሕተት ልታስተምረን

የምትችለው ቤተ ክርስቲያን ብቻ ናት። «ከሁሉ በፊት ማስተዋል የሚገባችሁ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘውን ማንኛውንም ትንቢት ማንም ሰው በራሱ ግላዊ አስተሳሰብ ሊተረጎም አለመቻሉን ነው» (2ጴጥ.1: 20)።

መጽሐፍ ቅዱስ የሚባለው፤ በመጽሐፍ ቅዱስ መሪነት የተደረሱና የእግዚአብሔርን ቃል በየዙት በ73 መጻሕፍት የቆመ ነው። አንዳንዶቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲዎች አይታወቁም። ለምሳሌ፡- የመጀመሪያዎቹ መጻሕፍት በታወቁት ጸድቃኖች ስም የተሰየሙ ናቸው። እንደ እነ መሴ፤ ኢየሱ፤ ሳሙኤል... ወ.ዘ.ተ. መጻሕፍት አልደረሱም። ነገር ግን እነርሱ ከኖሩበት ዘመን በኋላ ካህናት ወይም ነቢያት ናቸው የደረሷቸው። 46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በሙሉ ቀስ በቀስ ከክርስቶስ ልደት በፊት ከ10ኛው ዘመን እስከ 1ኛው ዘመን የተደረሱ ናቸው። የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ደግሞ በሐዋርያትና በሥራ ኃይቶቻቸው የተጻፉ ናቸው።

እነዚህ 73 መጻሕፍት በሰው የተጻፉና በእግዚአብሔር የተደረሱ ናቸው። ምክንያቱም እነዚያ ጸሐፊዎች ልዩ በሆነ የእግዚአብሔር እርዳታ ታግዘው ነው የጻፉዋቸው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ና የሰው ድርሰት ውጤት ነው። ነገር ግን የመጀመሪያው ደራሲ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ለሰዎች ያስተነፈሰላቸው ልዩ እርዳታ መለኮታዊ ነጻብራቅ ወይም መለኮታዊ አስተንፍሶ ይባላል። ይህ «አስተንፍሶ» ወይም መንፈሳዊ ስጦታ በሌሎች በማንኛውም የዓለም ሥነ-ጽሑፍ ስለማይገኝ የመጽሐፍ ቅዱስ ልዩ መታወቂያ ነው።

«ነቢያትና ሐዋርያት ሲጽፉ እግዚአብሔር አስተነፈሰላቸው ስንል ቃል በቃል እየደገመ አሳቡን አሰማቸው ማለታችን አይደለም። ነገር ግን አእምሮአቸውንና ልባቸውን ነፃ ትቶ፤ አስተሳሰባቸውንና ችሎታቸውን አብርቶላቸው በእርዳታውም አጀባቸው። እነርሱም ፍላጎታቸውን፤ ስሜታቸውንና ቋንቋቸውን ተከትለው እግዚአብሔር የፈለጋቸውን ሁሉና እርሱ የሚፈልገውን ብቻ ያለ ስሕተት ጻፉት ማለታችን ነው» (ጳጳስ ሊዮን 13ኛ)።

መጽሐፍ ቅዱስ በሁለት ክፍሎች ይከፈላል፤ ማለትም ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን። 46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የአዲሱ ደቅ ቅዱሳን መጻሕፍት ዝቅጁ። ብሉይ ኪዳን በሙሉ ከክርስቶስ ልደት በፊት ተፈጽሞ ነበር። ነገር ግን በሁለት የተለያዩ ቋንቋዎች ተጽፎ ስለነበረ በቁጥር ይለያይ ነበር። ማለትም አንዱ በኢየሩሳሌም በዕብራይስጥ ቋንቋ የተጻፈ

ፊው 39 መጻሕፍት የያዘ ነበር። ሁለተኛው ደግሞ በእስክንድርያ በግሪክ ቋንቋ የተጻፈ ሲሆን 7 ትርፍ መጻሕፍት የያዘ ነበር፤ ማለትም ሲራክ፤ ባሮክ፤ ጦቢት፤ ዮዲት፤ 1ኛ እና 2ኛ መቃብያን እና ጥበበ ሰሎሞን ናቸው። በጠቅላላ 46 መጻሕፍት ናቸው። ብዙዎች አይሁዶች የመጀመሪያውን 39 መጻሕፍት ብቻ እንጂ ሁለተኛውን አያዘወትሩትም። ምክንያቱም በግሪክ ስለተጻፈ ነው።

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ዘመን ግን የግሪክ ቋንቋ በሁሉም ሀገር ተስፋፍቶ ስለነበረ፤ ሐዋርያት በግሪኩ ትርጓሜ መጠቀምን መረጡ። ሕዝቡ ከክርስቲያንም ከሐዋርያት ሞት በኋላ እንዲሁ አደረጉ፤ የማትሳሳተው ቤተ ክርስቲያንም ከመጀመሪያው ዘመን ጀምሮ የግሪኩን ትርጓሜ ስለተቀበለች እስከ ዛሬ ድረስ በ46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ትጠቀማለች። እነሱም የሚከተሉት ናቸው፡-

5: የኦሪት መጻሕፍት፡- ዘፍጥረት፤ ዘጸአት፤ ዘትልቀ፤ ዘሌዋውያን፤ ዘዳግም።

16: የታሪክ መጻሕፍት፡- ኢየሱ፤ መሳፍንት፤ ሩት፤ 1ኛና 2ኛ ሳሙኤል፤ 1ኛና 2ኛ ነገሥት፤ 1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል፤ መጽሐፈ እዝራ፤ መጽሐፈ ነሀምያ፤ 1ኛና 2ኛ መቃብያን፤ ጦቢት፤ ዮዲት፤ አስቴር።

7: የጥበብ መጻሕፍት፡- ኢዮብ፤ ዳዊት፤ ምሳሌያተ-ሰሎሞን፤ መክብብ፤ መኃልየ መኃልይ፤ ጥበበ-ሲራክ፤ ጥበበ-ሰሎሞን።

18: መጻሕፍተ-ነቢያት፡- ኢሳይያስ፤ ኤርምያስ፤ **(ባርክ)**፤ ሰቆቃው ኤርምያስ፤ ሕዝቅኤል፤ ዳንኤል፤ ሆሌዕ፤ አሞጽ፤ ሚኪያስ፤ ኢዩኤል፤ አብድዩ፤ ዮናስ፤ ናሆም፤ ዕባንቆም፤ ሶፎንያስ፤ ሐጌ፤ ዘካርያስ፤ ሚልክያስ።

የምትችለው ቤተ ክርስቲያን ብቻ ናት። «ከሁሉ በፊት ማስተዋል የሚገባችሁ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኘውን ማንኛውንም ትንቢት ማንም ሰው በራሱ ግላዊ አስተሳሰብ ሊተረጎም አለመቻሉን ነው» (2ጴጥ.1: 20)።

መጽሐፍ ቅዱስ የሚባለው፤ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የተደረሱና የእግዚአብሔርን ቃል በያዙት በ73 መጻሕፍት የቆመ ነው። አንዳንዶቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲዎች አይታወቁም። ለምሳሌ፡- የመጀመሪያዎቹ መጻሕፍት በታወቁት ጻድቃኖች ስም የተሰየሙ ናቸው። እንደ እነ ሙሴ፣ ኢያሱ፣ ሳሙኤል... ወ.ዘ.ተ. መጻሕፍት አልደረሱም። ነገር ግን እነርሱ ከኖሩበት ዘመን በኋላ ካህናት ወይም ነቢያት ናቸው የደረሷቸው። 46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በሙሉ ቀስ በቀስ ከክርስቶስ ልደት በፊት ከ10ኛው ዘመን እስከ 1ኛው ዘመን የተደረሱ ናቸው። የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ደግሞ በሐዋርያትና በሥራ ጓደኞቻቸው የተጻፉ ናቸው።

እነዚህ 73 መጻሕፍት በሰው የተጻፉና በእግዚአብሔር የተደረሱ ናቸው። ምክንያቱም እነዚያ ጸሐፊዎች ልዩ በሆነ የእግዚአብሔር እርዳታ ታግዘው ነው የጻፉባቸው። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ና የሰው ድርሰት ውጤት ነው። ነገር ግን የመጀመሪያው ደራሲ እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ለሰዎች ያስተነፈሰላቸው ልዩ እርዳታ መለኮታዊ ነጻብራቅ ወይም መለኮታዊ አስተንፍሶ ይባላል። ይህ «አስተንፍሶ» ወይም መንፈሳዊ ስጦታ በሌሎች በማንኛውም የዓለም ሥነ-ጽሑፍ ስለማይገኝ የመጽሐፍ ቅዱስ ልዩ መታወቂያ ነው።

«ነቢያትና ሐዋርያት ሲጽፉ እግዚአብሔር አስተነፈሰላቸው ስንል ቃል በቃል እየደገመ አሳቡን አሰማቸው ማለታችን አይደለም። ነገር ግን አእምሮአቸውንና ልባቸውን ነፃ ትቶ፤ አስተሳሰባቸውንና ችሎታቸውን አብርቶላቸው በእርዳታውም አጀባቸው። እነርሱም ፍላጎታቸውን፣ ስሜታቸውንና ቋንቋቸውን ተከትለው እግዚአብሔር የፈለጋቸውን ሁሉና እርሱ የሚፈልገውን ብቻ ያለ ስሕተት ጻፉት ማለታችን ነው» (ጳጳስ ሊዮን 13ኛ)።

መጽሐፍ ቅዱስ በሁለት ክፍሎች ይከፈላል፤ ማለትም ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን። 46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት የአይሁዶች ቅዱሳን መጻሕፍት ነበሩ። ብሉይ ኪዳን በሙሉ ከክርስቶስ ልደት በፊት ተፈጽሞ ነበር። ነገር ግን በሁለት የተለያዩ ቋንቋዎች ተጽፎ ስለነበረ በቁጥር ይለያይ ነበር። ማለትም አንዱ በኢየሩሳሌም በዕብራይስጥ ቋንቋ የተጻፈው

ፊው 39 መጻሕፍት የያዘ ነበር። ሁለተኛው ደግሞ በእስክንድርያ በግሪክ ቋንቋ የተጻፈ ሲሆን 7 ትርፍ መጻሕፍት የያዘ ነበር፤ ማለትም ሲራክ፣ ባሮክ፣ ጦቢት፣ ዮዲት፣ 1ኛ እና 2ኛ መቃብያን እና ጥበበ ሰሎሞን ናቸው። በጠቅላላ 46 መጻሕፍት ናቸው። ብዙዎች አይሁዶች የመጀመሪያውን 39 መጻሕፍት ብቻ እንጂ ሁለተኛውን አያዘውትሩትም። ምክንያቱም በግሪክ ስለተጻፈ ነው።

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ዘመን ግን የግሪክ ቋንቋ በሁሉም ሀገር ተስፋፍቶ ስለነበረ፤ ሐዋርያት በግሪኩ ትርጓሜ መጠቀምን መረጡ። ሕዝብ-ክርስቲያንም ከሐዋርያት ሞት በኋላ እንዲሁ አደረጉ፤ የማትሳሳተው ቤተ ክርስቲያንም ከመጀመሪያው ዘመን ጀምሮ የግሪኩን ትርጓሜ ስለተቀበለች እስከ ዛሬ ድረስ በ46ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ትጠቀማለች። እነሱም የሚከተሉት ናቸው፡-

- 5: የኦሪት መጻሕፍት፡- ዘፍጥረት፣ ዘጸአት፣ ዘጉልቀ፣ ዘሌዋውያን፣ ዘዳግም፡፡
- 16: የታሪክ መጻሕፍት፡- ኢያሱ፣ መሳፍንት፣ ሩት፣ 1ኛና 2ኛ ሳሙኤል፣ 1ኛና 2ኛ ነገሥት፣ 1ኛና 2ኛ ዜና መዋዕል፣ መጽሐፈ እዝራ፣ መጽሐፈ ነሀምያ፣ 1ኛና 2ኛ መቃብያን፣ ጦቢት፣ ዮዲት፣ አስቴር፡፡
- 7: የጥበብ መጻሕፍት፡- ኢዮብ፣ ዳዊት፣ ምሳሌያተ-ሰሎሞን፣ መክብብ፣ መኃልየ መኃልይ፣ ጥበበ-ሲራክ፣ ጥበበ-ሰሎሞን፡፡
- 18: መጻሕፍተ-ነቢያት፡- ኢሳይያስ፣ ኤርምያስ፣ ባሮክ፣ ሰቆቃው ኤርምያስ፣ ሕዝቅኤል፣ ዳንኤል፣ ሆሴዕ፣ አሞጽ፣ ሚኪያስ፣ ኢዩኤል፣ አብድዩ፣ ዮናስ፣ ናሆም፣ ዕባንቆም፣ ሶፎንያስ፣ ሐጌ፣ ዘካርያስ፣ ሚልክያስ፡፡

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ቃል የያዘ መጽሐፍ ነው

የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ከጌታችን ክሊዮስ ክርስቶስ ዕርገት በኋላ ወዲያውኑ አልተጻፉም። እርሱም ሐዋርያቱ እንዲጽፉ አላዘዛቸውም ነበር። ስለዚህ ሐዋርያቱ ሕዝቡን በቃል ብቻ ያስተምሩ ነበር። ሕዝቡ-ክርስቲያን ከበዙና በሁሉም ቦታ ከተስፋፉ በኋላ አንዳንድ ሐዋርያት የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርት ብዙዎችን እንዲጠቅሙ በማለት አንዳንድ ነገሮችን መጻፍ ጀመሩ። ከሁሉም በፊት መጻፍ የጀመረው ቅዱስ ጳውሎስ ነው። እርሱም ሰብኮላቸው የነበረው ክርስቲያኖች ትምህርቱን እንዲረሱትና አንዳንድ ነገሮችንም ሊጨምርላቸው በማለት መልእክቶችን ጻፈላቸው። 14 መልእክቶች በጳውሎስ ስም ይጠራሉ። ነገር ግን ወደ ዕብራውያን የተጻፈችው መልእክት በሌላ ሰው ነው የተጻፈችው።

ወንጌልን በኢየሩሳሌም መጻፍ የጀመረው ቅዱስ ማቴዎስ ነው። እርሱ ወደ ክርስትና ሃይማኖት ለተመለሱት አይሁዶች ሲል የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ትምህርቶችና ተግባሮች በዕብራይስጥ ቋንቋ በአጭሩ ጻፈ። ከረጅም ጊዜ በኋላ ደግሞ፤ እርሱ ራሱ ወይም ተከታዩ የመጀመሪያውን ጽሑፍ ወደ ግሪክ ቋንቋ ተርጉሞና ሌላም ጨምሮበት ሙሉ የማቴዎስ ወንጌል ጻፈ። በሮማ ደግሞ የጴጥሮስ ተከታይ የነበረው ማርቆስ ሮማውያን «ጻፍልን» ብለው ስለሰሙት፤ ከጴጥሮስ አፍ እንደሰማው አድርጎ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርቶችና ተግባሮችን ጻፈ። ሉቃስ ደግሞ የጳውሎስ ተከታይ ስለነበረ፤ ብዙ ምስክሮችን፤ እግዚአቶሽን ማርያምንም ጭምር በመጠየቅ የበለጠውን የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርቶችንና ምሳሌዎችን መርጦ ለግሪካውያን ጻፈ። ከዚያ በኋላ የሐዋርያት ሥራን ጻፈ።

በዚያውኑ ጊዜ ያዕቆብም አንድ መልእክት ጻፈ። ጴጥሮስ ሁለት፤ ዮሐንስ ሦስት፤ ይሁዳ አንድ መልእክት ጻፈ። እነዚህ ሰባት መልእክቶች ለሁሉም ክርስቲያኖች እንጂ ለአንድ ብሔር ወይም ለአንድ ሰው ብቻ ስላልተጻፉ «ካቶሊካውያን መልእክቶች» ተብለው ይጠራሉ። በመጨረሻም ቅዱስ ዮሐንስ ከሦስት ወንጌሎች የቀሩትን (የጉደሉትን) ለማሟላት፤ በተለይም ደግሞ የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን አምላክነት በደንብ ለመግለጽ ብሎ ወንጌሉን ጻፈው። ቀጥሎም የእግዚአብሔር ቃል መደምደሚያ የሆነውን የዮሐንስ ራእይ ጻፈ። በዚህ ሁኔታ 27ቱ የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ተፈጻሙ። እነዚህ መጻሕፍት ቀስ በቀስ እ.ኤ.አ. ከ50 እስከ 100 ዓ.ም. አካባቢ በልዩ የመንፈስ ቅዱስ እርዳታ የተደረሱ ናቸው። እነሱም የሚከተሉት ናቸው፡-

፩ የታሪክ መጻሕፍት፡-

የማቴዎስ ወንጌል፤ የማርቆስ ወንጌል፤ የሉቃስ ወንጌል፤ የዮሐንስ ወንጌል፤ የሐዋርያት ሥራ፡፡

14፡ የቅዱሳውሉስ መልእክቶች፡-

ሮሜ፤ 1ኛና 2ኛ ቆሮንቶስ፤ ገላትያ፤ ኤፌሶን፤ ፊሊጵሶ፤ ቆላስይስ፤ 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ፤ 1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስ፤ ቲቶ፤ ፊልሞኖ፤ ዕብራውያን፡፡

7፡ ካቶሊካውያን መልእክቶች፡-

ያዕቆብ፤ 1ኛና 2ኛ ጴጥሮስ፤ 1ኛ፤ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፤ ይሁዳ፡፡

1፡ የትንቢት መጽሐፍ፡-

የዮሐንስ ራእይ፡፡

የመጀመሪያዎቹ ሕዝብ-ክርስቲያን በነዚህ መጻሕፍት እየተጠቀሙ ሳሉ ታላቅ ፈተና ተነሣ፤ ማለትም በተለያዩ ቦታዎች በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ሳይሆን በማንም ተራ ሰው ከወንጌል ጋር የሚመሳሰሉ ሌሎች ጽሑፎች ተደረሱ። የፊልጶስ ወንጌል፤ የዶቆብ ወንጌል፤ የቶማስ ወንጌል፤ የጴጥሮስ ወንጌል፤ የቶማስ ራእይ፤ የጳውሎስ ራእይ... ወዘተ. የመሳሰሉት በጠቅላላ 80 የሚሆኑ የሐሰት ወንጌሎች ተደረሱ። ከነዚህም አብዛኞቹ በሐሰት በሐዋርያት ስም የተሰየሙ ናቸው። ሐሰተኞቹን መጻሕፍት ከእውነተኛ መጻሕፍት በቀላሉ ለመለየት አስቸጋሪ ስለነበረና ትምህርታቸውም ተረቶችን ከእውነተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ጋር ያደባልቅ ስለነበረ ሕዝብ-ክርስቲያንን ያሳስታቸው ነበር። በተጨማሪም ብዙ ሐሰተኛ የአይሁዶች መጻሕፍት በሕዝብ-ክርስቲያን መካከል ተዘርግተው ነበር። እንደነ ~~የጴጥሮስ ወንጌል~~፤ መዝሙረ-ሰሎሞን፤ የ12ቱ ስብወ የመጨረሻ ስደራ፤ ዕርገተ-ሙሴ፤ መጽሐፈ ኢየሱል፤ 3ኛና 4ኛ አዝኤል፤ 3ኛና 4ኛ መዳከም፤... ወዘተ። ሕዝቡ እንዳይሳሳት በማለት አቡኖች ስለ እውነተኛ መጻሕፍት ያስተምሩ ነበር። ጥርጣሬው ሙሉ በሙሉ ሊጠፋ አልቻለም። በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያኖች እውነተኛ የሆነውን የዮሐንስ ራእይ አያምኑም ነበር፤ ምክንያቱም የዮሐንስ ራእይ ስለ ምድራዊ መንግሥት ሺ ዓመት መቆየት ይናገራልና።

በ5ኛው ክፍለ-ዘመን መጀመሪያ ላይ ግን ጥርጣሬው በሙሉ ጠፋ፤ ምክንያቱም በአንዳንድ ጉባኤዎች ላይ ቅዱሳት መጻሕፍት ተመርምረው ስንትና የትኞቹ እንደሆኑ በእርግጠኛነት ተገለጸ። ለምሳሌ እ.ኤ.አ. በ ~~300 ዓ.ም. በጴጥሮስ ወንጌል~~ ላይ ያተጻፈው የቅዱሳት መጻሕፍት ዝርዝር ከላይ የተጠቀሰውን 73 መጻሕፍት የያዘ ነበር። (ዳንጺ ንገር ቁ186 ተመልከት)። እንዲሁም የሮማ ጳጳስ ቅ.ኢኖፕንዚያስ ከፈረንሣይ አገር ስለ ተለመኑ እ.ኤ.አ. በ405 ዓ.ም. የሳቡላቸው የቅዱሳት መጻሕፍት ዝርዝር ንጋ ነበር። ብሉይ ኪዳን በሙሉ በግሪክ ትርጉም የነበሩት መጻሕፍት ይገኙበታል፤ ምክንያቱም በአብዛኛው አብያተ-ክርስቲያናት ከጥንት ጀምረው ይዘወተሩ ነበር። ~~ይህ ግዛት የዚህ ዕውቀት መሠረት የሆነው~~ የቤተ-ክርስቲያን ~~ድንጋጌ~~ ግዛት ነው።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እነዚያ 73ቱ መጻሕፍት ብቻ በቤተ ክርስቲያን ዘንድ ተቀባይነት አገኙና ሌሎቹ መጻሕፍት እንደ ልብ-ወለድ ወይም እንደ አዋልድ መጻሕፍት ተቆጠሩ። ከ5ኛው ክፍለ ዘመን በኋላ ሕዝብ-ክርስቲያን ቅዱሳት መጻሕፍትን ያለጥርጥር አውቀው ተጠቀሙበት። ሲያነቡትም የእግዚአብሔር ቃል እንዲገባቸው የሐዋርያትን ወይም የአበውን ትርጓሜ ይከተሉ ነበር። የሚያስቸግር ነገር ካጋጠማቸው

የቤተ ክርስቲያንን ማብራሪያ ይጠይቁ ነበር እንጂ ራሳቸው አይተረጉሙትም ነበር። ምክንያቱም ሐዋርያት ይኸንን ሥርዓት አስተላልፈው ነበሩና (2ጴጥ.1: 20)።

እ.ኤ.አ. በ1517 ዓ.ም. የፕሮቴስታንት መሥራች የሆነው ማርቲን ሉተር በተነሣ ጊዜ ሐዋርያት ያስተላለፉልንን ሕግ በመቃወምና በመጣላት ~~«ሐሰተኛ መጻሕፍት ቅዱስን እንደመሰሰው መብርጌም ይችላሉ»~~ ብሎ አስተማረ። እንዲሁም በድፍረት መጽሐፍ ቅዱስን ~~«የሐሰተኛ መጻሕፍት ሕዝብ»~~ ብሎ አስተማረ። ያንን እርሱ ያረመውን መጽሐፍ በአሁኑ ጊዜ ተከታዮቹ እንኳን አይቀበሉትም። ከዚህ የባለው ደግሞ ሉተር እነዚያ በግሪክ ቋንቋ ተጽፈው የነበሩት 7ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአይሁዶች ዘንድ ተቀባይነት እንደሌላቸው አውቆ ከመጽሐፍ ቅዱስ አስወገዳቸው። በዚህ ምክንያት ፕሮቴስታንቶች የሚጠቀሙበት መጽሐፍ ቅዱስ 7 መጻሕፍት ይጉድለዋል። ይህ አልበቃ ብሎት ሉተር ከአዲስ ኪዳንም 7 መጻሕፍት፤ ማለትም ዕብራውያን፤ ያዕቆብ፤ 2ኛ ጴጥሮስ፤ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፤ ይሁዳ እና የዮሐንስ ራእይ ከመጽሐፍ ቅዱስ አስወግዶ ነበር። ነገር ግን ሉተር ከሞተ በኋላ ተከታዮቹ እርሱ ባደረገው ውሳኔ ስላልተደሰቱ እነዚህን 7 መጻሕፍት ወደ መጽሐፍ ቅዱስ መለሱዋቸው። በአሁኑ ጊዜ ፕሮቴስታንትም አዲስ ኪዳን በሙሉ አላቸው፤ ከብሉይ ኪዳን ግን ይጉድላቸዋል።

ሉተር የክርስቲያን ሃይማኖት ተቃራኒ የሆኑትን ብዙ ስሕተቶች ስላስፋፋ እ.ኤ.አ. በ1545 ዓ.ም. በሮማዊ ጳጳስ ትእዛዝ ብዙ አቡኖች በትሬንቶ ጉባኤ ተሰብስበው የሉተርን ስሕተት አወገዙ። ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ እነዚያን ከመጀመሪያው ጀምረው ይከበሩና ይነበቡ የነበሩትን 73 መጻሕፍት ዘርዝረው ጠቀሱዋቸው። «እነዚህን መጻሕፍት የማይቀበል የተወገዘ ይሁን» ብለው አወጁ። እ.ኤ.አ. በ1870 ዓ.ም. 1ኛው የቫቲካን ጉባኤ ይኸንኑ አዋጅ ስለደገመ፤ ዛሬ ከቀናው ጉዳና እንዳንወጣ እነዚህን 73 መጻሕፍት ምንም ነገር ሳናስቀር መቀበል ይገባል።

~~ከሐዋርያት መጻሕፍት ቅዱስን በግልህ የመተርጎም ስሕተት~~ እስከ ዛሬ ድረስ ~~በብሉይ ኪዳን~~ ፕሮቴስታንቶች ብዙ ቅርንጫፎች ተከፋፍለው ይገኛሉ። ከእርሃስ ጀምሮ ከካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን የተለየት ሁሉ፤ እንዲሁም ከሉተር ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ያሉት ፕሮቴስታንቶች ይሆኑባቸዋል። ወዘተ. የሚሳሳቱት መጽሐፍ ቅዱስን እንደ መሰላቸው ስለሚተረጉሙት ነው። አንዳንድ ጊዜ የቤተ ክርስቲያንን መሪነት ስለማይቀበሉ መጽሐፍ ቅዱስ ወጥመድ ይሆንባቸዋል። ቅዱስ ጴጥሮስ

የመጀመሪያዎቹ ሕዝብ-ክርስቲያን በነዚህ መጻሕፍት እየተጠቀሙ ሳሉ ታላቅ ፈተና ተነሣ፤ ማለትም በተለያዩ ቦታዎች በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ሳይሆን በማንም ተራ ሰው ከወንጌል ጋር የሚመሳሰሉ ሌሎች ጽሑፎች ተደረሱ። የፊልጶስ ወንጌል፣ የዶቆብ ወንጌል፣ የቶማስ ወንጌል፣ የጴጥሮስ ወንጌል፣ የቶማስ ራእይ፣ የጳውሎስ ራእይ... ወዘተ. የመሳሰሉት በጠቅላላ 80 የሚሆኑ የሐሰት ወንጌሎች ተደረሱ። ከነዚህም አብዛኞቹ በሐሰት በሐዋርያት ስም የተሰየሙ ናቸው። ሐሰተኞቹን መጻሕፍት ከእውነተኞቹ መጻሕፍት በቀላሉ ለመለየት አስቸጋሪ ስለነበረና ትምህርታቸውም ተረቶችን ከእውነተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ጋር ያደባልቅ ስለነበረ ሕዝብ-ክርስቲያንን ያሳስታቸው ነበር። በተጨማሪም ብዙ ሐሰተኛ የአይሁዶች መጻሕፍት በሕዝብ-ክርስቲያን መካከል ተዘርግተው ነበር። እንደነ መጽሐፈ ሄኖክ፣ መዝሙረ-ሰሎሞን፣ የ12ቱ አበው የመጨረሻ አደራ፣ ዕርገተ-ሙሴ፣ መጽሐፈ ኢየሱል፣ 3ኛና 4ኛ እዝራ፣ 3ኛና 4ኛ መቃብያን፣... ወዘተ። ሕዝቡ እንዳይሳሳት በማለት አቡኖች ስለ እውነተኞቹ መጻሕፍት ያስተምሩ ነበር። ጥርጣሬው ሙሉ በሙሉ ሊጠፋ አልቻለም። በአንዳንድ ቤተ ክርስቲያኖች እውነተኛ የሆነውን የዮሐንስ ራእይ አያምኑም ነበር፤ ምክንያቱም የዮሐንስ ራእይ ስለ ምድራዊ መንግሥት ሺ ዓመት መቆየት ይናገራልና።

በ5ኛው ክፍለ-ዘመን መጀመሪያ ላይ ግን ጥርጣሬው በሙሉ ጠፋ፤ ምክንያቱም በአንዳንድ ጉባኤዎች ላይ ቅዱሳት መጻሕፍት ተመርምረው ስንትና የትኞቹ እንደሆኑ በእርግጠኛነት ተገለጸ። ለምሳሌ እ.ኤ.አ. በ393 ዓ.ም. በሂሮን ጉባኤ ላይ የተጻፈው የቅዱሳት መጻሕፍት ዝርዝር ከላይ የጠቀስነውን 73 መጻሕፍት የያዘ ነበር። (ዳንጺንገር ቁ186 ተመልከት)። እንዲሁም የሮማ ጳጳስ ቅ.ኢኖፕንዚዮስ ከፈረንሣይ አገር ስለ ተለመኑ እ.ኤ.አ. በ405 ዓ.ም. የላኩላቸው የቅዱሳት መጻሕፍት ዝርዝር 73 ነበር። ብሉይ ኪዳን በሙሉ በግሪክ ትርጉም የነበሩት መጻሕፍት ይገኙበታል፤ ምክንያቱም በአብዛኛው አብያተ-ክርስቲያናት ከጥንት ጀምረው ይዘወተሩ ነበር። ይህም ማለት የዚህ ዕውቀት መሠረትና ምንጭ የቤተ ክርስቲያን ትውፊት ነው ማለት ነው።

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እነዚያ 73ቱ መጻሕፍት ብቻ በቤተ ክርስቲያን ዘንድ ተቀባይነት አገኙና ሌሎቹ መጻሕፍት እንደ ልብ-ወለድ ወይም እንደ አዋልድ መጻሕፍት ተቆጠሩ። ከ5ኛው ክፍለ ዘመን በኋላ ሕዝብ-ክርስቲያን ቅዱሳት መጻሕፍትን ያለጥርጥር አውቀው ተጠቀሙበት። ሲያነቡትም የእግዚአብሔር ቃል እንዲገባቸው የሐዋርያትን ወይም የአበውን ትርጓሜ ይከተሉ ነበር። የሚያስቸግር ነገር ካጋጠማቸው

የቤተ ክርስቲያንን ማብራሪያ ይጠይቁ ነበር እንጂ ራሳቸው አይተረጉሙትም ነበር። ምክንያቱም ሐዋርያት ይኸንን ሥርዓት አስተላልፈው ነበሩና (2ጴጥ.1: 20)።

እ.ኤ.አ. በ1517 ዓ.ም. የፕሮቴስታንት መሥራች የሆነው ማርቲን ሉተር በተነሣ ጊዜ ሐዋርያት ያስተላለፉልንን ሕግ በመቃወምና በመጣስ «ሁሉም ሰው መጽሐፍ ቅዱስን እንደመሰለው መተርጉም ይችላል» ብሎ አስተማረ። እንዲሁም በድፍረት መጽሐፍ ቅዱስን አረመና በጣም ብዙ ስሕተቶችን አስገባበት። ያንን እርሱ ያረመውን መጽሐፍ በአሁኑ ጊዜ ተከታዮቹ እንኳን አይቀበሉትም። ከዚህ የባሰው ደግሞ ሉተር እነዚያ በግሪክ ቋንቋ ተጽፈው የነበሩት 7ቱ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት በአይሁዶች ዘንድ ተቀባይነት እንደሌላቸው አውቆ ከመጽሐፍ ቅዱስ አስወገዳቸው። በዚህ ምክንያት ፕሮቴስታንቶች የሚጠቀሙበት መጽሐፍ ቅዱስ 7 መጻሕፍት ይጎድለዋል። ይህ አልበቃ ብሎት ሉተር ከአዲስ ኪዳንም 7 መጻሕፍት፣ ማለትም ዕብራውያን፣ ያዕቆብ፣ 2ኛ ጴጥሮስ፣ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፣ ይሁዳ እና የዮሐንስ ራእይ ከመጽሐፍ ቅዱስ አስወግዶ ነበር። ነገር ግን ሉተር ከሞተ በኋላ ተከታዮቹ እርሱ ባደረገው ውሳኔ ስላልተደሰቱ እነዚህን 7 መጻሕፍት ወደ መጽሐፍ ቅዱስ መለሱባቸው። በአሁኑ ጊዜ ፕሮቴስታንትም አዲስ ኪዳን በሙሉ አላቸው፤ ከብሉይ ኪዳን ግን ይጎድላቸዋል።

ሉተር የክርስቲያን ሃይማኖት ተቃራኒ የሆኑትን ብዙ ስሕተቶች ስላስፋፋ እ.ኤ.አ. በ1545 ዓ.ም. በሮማዊ ጳጳስ ትእዛዝ ብዙ አቡኖች በትሬንቶ ጉባኤ ተሰብስበው የሉተርን ስሕተት አወገዙ። ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ እነዚያን ከመጀመሪያው ጀምረው ይከበሩና ይነበቡ የነበሩትን 73 መጻሕፍት ዘርዝረው ጠቀሱባቸው። «እነዚህን መጻሕፍት የማይቀበል የተወገዘ ይሁን» ብለው አወጁ። እ.ኤ.አ. በ1870 ዓ.ም. 1ኛው የቫቲካን ጉባኤ ይኸንን አዋጅ ስለደገመ፤ ዛሬ ከቀናው ጉዳና እንዳንወጣ እነዚህን 73 መጻሕፍት ምንም ነገር ሳናስቀር መቀበል ይገባል።

ሉተር የጀመረው መጽሐፍ ቅዱስን በግልህ የመተርጉም ስሕተት እስከ ዛሬ ድረስ ስለሚዘወተር ፕሮቴስታንቶች በብዙ ቅርንጫፎች ተከፋፍለው ይገኛሉ። ከአርዮስ ጀምሮ ከካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን የተለዩት ሁሉ፣ እንዲሁም ከሉተር ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ያሉት ፕሮቴስታንቶች ጀሆቫዎች፣... ወዘተ. የሚሳሳቱት መጽሐፍ ቅዱስን እንደ መሰላቸው ስለሚተረጉሙት ነው። አንዳንድ ጊዜ የቤተ ክርስቲያንን መሪነት ስለማይቀበሉ መጽሐፍ ቅዱስ ወጥመድ ይሆንባቸዋል። ቅዱስ ጴጥሮስ

እንደሚለው «በወንድማችን በጳውሎስ መልእክቶችና በሌሎችም ጽሑፎች ውስጥ ብዙ ለመረዳት የሚያስቸግሩ ነገሮች አሉ። ዕውቀት የጉዳላቸውና ወላዎች ሌሎችን ቅዱሳን መጻሕፍት እንደሚገባቸው፤ እነዚህንም ነገሮች ያጣምማሉ። ይህንንም በማድረጋቸው ይጠፋሉ።» (2 ጴጥ.3: 16)። እኛም ራሳችንን ከዚህ ስሕተት ለመጠበቅ መጽሐፍ ቅዱስን በምናነብበት ጊዜ አንዳንድ ነገሮች ካልተረዳን የቤተ ክርስቲያንን ትርጓሜ በመጻሕፍቶቿ ውስጥ መፈለግ አለብን። ወይም የተማሩትን ካህናት፣ ማለትም የርእሰ ሊቃነ ጳጳሳትን ቃል ወይም የጉባኤዎችን ውሳኔ የሚያውቁትን ካህናት መጠየቅ አለብን። ምክንያቱም የእውነት ዐምድና መሠረት ቤተ ክርስቲያን ብቻ ናት (1ጢሞ.3: 15)።

ስለ ቤተ ክርስቲያን ትውፊት

እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ትውፊትም የክርስቲያን ሃይማኖት ምን ጭነው፣ ችረ እንዲያውም ኢየሱስ ክርስቶስ በመጀመሪያ የወሰነላቸው መንገድ አሉ ብቻ ነበር። ምክንያቱም ሐዋርያት እንዲሰብኩ እንጂ እንዲጽፉ አላዘዛቸውም።

ትውፊት ማለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስና ሐዋርያት ሳይጽፉ በቃላቸው ብቻ ያስተላለፉልን ትምህርት ማለት ነው። በእርግጥ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰበከው በሙሉ አልተጻፈም፤ ምክንያቱም «እኔ እንደሚመስለኝ እርሱ ያደረጋቸው ነገሮች ሁሉ አንድ በአንድ ቢጻፉ ኖሮ የሚጻፉትን መጻሕፍት ዓለም ራሱ መሸከም ባልቻለም ነበር» (ዮሐ.21: 25)።

ሐዋርያት በሙሉ የሰበኩትን ሁሉ መጻፍ ይቅርና አንዳንዶቹ አንድ መስመር እንኳን አልጻፉም። ስለዚህ የሚበዛው የእግዚአብሔር ቃል ተሰበክ እንጂ አልተጻፈም። ሳይጻፍም ወደ እኛ ደረሰ፣ ምክንያቱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያት ወደ መላው ዓለም ሄደው እንዲሰብኩ አዘዛቸው። ተከታዮቻቸውም ከአፋቸው የሰሙትን እያስታወሱ ወደ ሌሎች አስተላለፉላቸው። ቅዱሳውሱስ ለጢሞቴዎስ «...ከእኔ የተማርኸውን ትምህርት ሌሎችን ለማስተማር ችሎታ ላላቸውና ለታመኑ ሰዎች አስተላልፍ» (2ጢሞ.2: 2) ያለው ቃል በአፋ እንዲያስተላልፍላቸው ማለቱ ነበር። ስለዚህ ከክርስቶስ ዕርገት በኋላ ሐዋርያት የእግዚአብሔርን ቃል በስብከት ብቻ ያስፋፉ ነበር። ሰዎችም በጀሯቸውና በልባቸው ይቀበሉት ነበር። (እምነት የሚገኘው የምሥራቹን ቃል ከመስማት ነው» (ሮሜ 10: 17)።

ትውፊት በመንፈስ ቅዱስ ስለሚጠበቅ ያልተጻፈው ልክ እንደ ተጻፈው ያለ ምንም ልዩነት የእግዚአብሔር ቃል ነው። ቅዱስ ጳውሎስ እንደሚለው ስብከትና መልእክት ልዩነት የለውም፤ «ወንድሞች ሆይ! በቃላችንም ሆነ በመልእክታችን የሰጠናችሁን ትምህርት ያዙ» (2ተሰሎንቄ 2: 15)። «ደግሞም ስለ እናንተ ሳናቋርጥ እግዚአብሔርን የምናመሰግንበት ምክንያት አለን፤ ይኸውም ከእኛ የሰማችሁትን የእግዚአብሔርን ቃል በተቀበላችሁ ጊዜ፤ በእናንተ በአማኞች የሚሠራውን ይህንን ቃል የተቀበላችሁት እንደ ሰው ቃል ሳይሆን ልክ እንደ እግዚአብሔር ቃል አድርጋችሁ ነው፤ በእርግጥም የእግዚአብሔር ቃል ነው» (1ተሰሎንቄ 2: 13)። ሐዋርያትና ተከታዮቻቸው ያልተጻፈውን የእግዚአብሔር ቃል እንደማይረሱ ከክርስቶስ ትንቢት እንረዳለን፤ ማለትም «መንፈስ ቅዱስ እኔ የነገርሁአችሁን ሁሉ እንድታስታውሱ ያደርጋችኋል» (ዮሐ.14: 26)። መንፈስ ቅዱስ ከሐዋርያት ጋር ብቻ ሳይሆን ከተከታዮቻቸውም፤ ማለትም ከጳጳሳትና ከአቡናት ጋር እንደሚኖር የዮሐንስ ቃል ያስረዳል። ማለትም «መንፈስ ቅዱስ ለዘላለም ከእናንተ ጋር ይኖራል» (ዮሐ.14: 16)።

ቤተ ክርስቲያን ስለ ትውፊት የምትሰጣት ብትሆን ኖሮ የተጻፈውን ምልክትም አንችልም ነበር። ምክንያቱም የትኛው ጽሑፍ እውነተኛ መሆኑንና የትኛው ሐሰተኛ መሆኑን ገልጸ ያቀርባልን ቤተ ክርስቲያን ብቻ ናት። ቅዱስ አጉስጢኖስ «ቤተ ክርስቲያን ካላቀረበችልን ወንጌልን እንኳን አላምንም» ይላል። እንግዲህ ትውፊትም የሃይማኖታችን ምንጭ ነው።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያቱ ወደ ዓለም ሕዝብ ሁሉ ሄደው እንዲሰብኩ ላካቸው (ማቴ.28: 19)

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የማናገኘውን ትምህርት ከትውፊት እናገኛለን። ለምሳሌ፡- ቅዱሳት መጻሕፍት የትኞቹና ስንት እንደሆነ፣ የንግሥት ቦታ መኖሩን፣ ስለ ቅዱሴ፣ ስለ ሰባቱ የቤተ ክርስቲያን ምሥጢራት፣ ሕፃናትን ስለ ማጥመቅ፣ ስለ ፍልስታ ለማርያም፣ ስለ እግዚአብሔር ማርያም አክብሮት፣ ስለ ቅዱሳን አክብሮት... ወዘተ። እንዲሁም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ምሥጢሩ ያልተገለጸ ትምህርት በትውፊት እርዳታ ይገለጻል። ለምሳሌ፡- ቅዱስ ቁርባን፣ ኑዛዜ፣ የሮማዊ ጳጳስ ኃላፊነት፣ ፅንሰታ ለማርያም... ወዘተ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙ ትምህርቶች ናቸው። ነገር ግን ያለ ትውፊት እርዳታ ምሥጢራቸውን ልንረዳ አንችልም። በዚህ ምክንያት ነው ፕሮቴስታንቶች ከላይ የጠቀስናቸውን ትምህርቶች ሊረዱት የማይችሉት። ምሥጢረ-ሥላሴንና ምሥጢረ-ሥጋዊንም ያለ ትውፊት እርዳታ መረዳት ቀላል አይደለም። አንዳንድ ሰዎች (በተለይም የባህይና የጀሆቫ ሃይማኖት ተከታዮች) «እኔ መጽሐፍ ቅዱስን አንብቤዋለሁ፣ ነገር ግን ምሥጢረ-ሥላሴን አላገኘሁበትም፣ ክርስቶስ አምላክ መሆኑን በመጽሐፈ ቅዱስ ውስጥ አንብቤ አላውቅም» ይሉናል። ይህም ማለት ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚገኙትን ትምህርቶች ለመረዳት ከባድ ስለሆነና እነዚህም ሰዎች ደግሞ የቤተ ክርስቲያንን ትውፊት ስለማይቀበሉ ይህንን ክፍተት ትምህርት በምንም ዓይነት ሊረዱት አይችሉም። እኛ እንዳንሳሳት በቤተ ክርስቲያን ተመርተን በመጽሐፍ ቅዱስና በትውፊት እንጠቀማለን። «ትውፊትንና መጽሐፍ ቅዱስን ያለ ልዩነት በእምነትና በአክብሮት መቀበል ግዴታችን ነው» (የትሬንቶ ጉባኤ)።

የተጻፈው ሆነ ያልተጻፈ ቅዱስ ትውፊት፣ ማለትም ሐዋርያት የሰበኩት የእግዚአብሔር ቃል እስከ ዓለም መጨረሻ ድረስ ተጠብቆ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እየበለጸገ ይሄዳል። ምክንያቱም በምእመናን አስተንትኖና በተለይም የሐቅ ስጦታ ባላቸው አቡኖች ስብከት ምክንያት በደንብ ይገለጻል። በዚህ ዓይነት ቤተ ክርስቲያን ሐቅን ሁሉ ወደ ማወቅ ደረጃ ልታደርሰን እየተራመደች ነው። (2ኛ የቫቲካን ጉባኤ 2፡ 2)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የፈረሳውያንና የሙሴ ሕግ መምህራንን ትውፊት ነቀፈ (ማቴ.15፡ 2)፣ ምክንያቱም የእነርሱ ትውፊት ከሰው የተላለፈ ነበር፣ አንዳንዱም የእግዚአብሔር ሕግ ተቃራኒ ነበር (ማር.7፡ 9)። እርሱ ራሱ የወሰነው ትውፊት ግን በእግዚአብሔር የተሰጠ ትምህርት እንጂ በሰው የተሰጠ አይደለምና ከመጽሐፍ ቅዱስ ለይተን ልንመለከተው አይገባም።

(ለቡ) አስተውል፡- የክርስቲያንን ሃይማኖት ምንጭ ካወቅን በኋላ ቤተ ክርስቲያን ከዚህ እውነተኛ ምንጭ እየቀዳች የምታቀርብልንን ትምህርት አንድ በአንድ እያስፋፋን እንማራለን። «ያመነ ይድናል፣ የማያምን ግን ይፈረድበታል» (ማር.16፡ 16)።

ምዕራፍ 14

ምሥጢረ-ሥላሴ

በብሉይ ኪዳን ዘመን ሥላሴ አልታወቀም ነበር፣ ምክንያቱም እግዚአብሔር ሦስት አማልክት ናቸው ብለው እንዳይሳሳቱ ለቀድሞው ሕዝብ ሥላሴ በገሃድ አልተገለጸላቸውም። እኛ ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሁሉም ነገር ስለ ተገለጠልን (ዮሐ.15፡ 15) «የሕያው እግዚአብሔር ማኅበር፣ የእውነት ዐምድና መሠረት» የሆነችው ቤተ ክርስቲያን ያለ ስሕተት ስለምታስተምረን አምላካችንን በደንብ ማወቅ አለብን።

ቤተ ክርስቲያን ስለ ምሥጢረ ሥላሴ የምታስተምረው ትምህርት የሚከተለው ነው።

1. እግዚአብሔር አንድ ሲሆን ሦስት አካላት አሉት። ማለትም አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ። ስለዚህ እግዚአብሔር ሥላሴ ተብሎም ይጠራል። እግዚአብሔር ወይም ሥላሴ ማለት ልዩነት የለውም። ስለዚህ ሦስት ሥላሴ አይባልም፣ ነገር ግን ሦስት የሥላሴ አካላት ይባላል።
2. የመጀመሪያው አካል ከሌላ ስለማይወጣ (ስለማይገኝ) ከእርሱ ግን ወልድና መንፈስ ቅዱስ የሚገኙ በመሆኑ፣ አብ ወይም አባት ይባላል። ሁለተኛው አካል ከአብ የተወለደ በመሆኑ ወልድ ወይም ልጅ ይባላል። ሦስተኛው አካል ከአብና ከወልድ የሠረጸ በመሆኑ መንፈስ ቅዱስ ይባላል። የሁለቱ (የአብና የወልድ) ፍቅር ስለሆነ ኗሪ ፍቅር ተብሎም ይጠራል።
3. እነዚህ ሦስት አካላት አንድ አምላክ ስለሆኑ በፍጹም እኩል ናቸው። አብ አምላክ ነው፣ ወልድ አምላክ ነው፣ መንፈስ ቅዱስም አምላክ ነው። እያንዳንዳቸው ዘላለማዊ ናቸው። እያንዳንዳቸው ሁሉን ቻይ ናቸው፣ እያንዳንዳቸው ወሰን